

K. K. T. C.
MERKEZ BANKASI

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

ÜÇÜNCÜ ÇEYREK

OCAK - ŞUBAT - MART - NİSAN - MAYIS - HAZİRAN - TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL - EKİM - KASIM - ARALIK

2013

SAYI: 2013-III

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

Sayı: 2013-III

I: ÖNSÖZ

2013 yılının sonuna yaklaştığımız bugünlerde küresel piyasalarda makro dengesizliklerin sebep olduğu risk algısı devam ederken, krize karşı alınan önlemlerle birlikte dünya genelinde birbirini tamamlayan yapısal reformların ve kanuni düzenlemelerin gerçekleştirildiğini görüyoruz. Bunun doğal sonucu olarak kalıcı bir finansal istikrarın sağlanması amacıyla yapılan yeni bir finansal mimarinin oluşturulması çalışmaları göstermektedir ki, ülkeler ya krizler yaşayarak ve bu krizlerden dersler çıkararak ya da proaktif politika tercihleriyle bu yeni finansal mimarideki yerlerini alacaklardır. KKTC olarak bu sürece hangi şekilde dâhil olacağımızı ise, yasa ve politika yapıcılarının tercihleri belirleyecektir.

Herhangi bir ekonomide olduğu gibi Ülkemiz için de kaynak israfına sebep olan maliyet artırıcı etkenleri azaltarak verimliliği artırmak önem arz etmektedir. Bu ise, iktisadın konusu olduğu kadar iktisadi kararlara uygulama alanı sağlayan hukukun alanına da girmektedir. Bu çerçevede, iktisadi meselelere getirilen kişisel yorumlar ve subjektif yaklaşımlar, yerlerini hukukun yaptırım gücüne ve objektifliğine bırakmalıdır.

Oysa KKTC’de bu temel prensibin pratiğe aktarılmasında sorunlarla karşılaşıldığını görüyoruz. Yasaların çıkarılmasında da, çıkarılan yasaların uygulanmasında da sorunlar yaşanıyor. Birkaç yıldır gündemden düşmeyen donuk alacakların yeniden yapılandırılması konusu üçüncü kez yasa çıkarılarak çözüme kavuşturulmaya çalışılmaktadır. Yasanın bu sıklıkla değiştirilmesi, etki analizlerinin sağlıklı yapılmasına engel teşkil etmesi yanısıra ilgili kesimlerin taleplerine göre oluşan beklentilerin süreklilik arz etmesine de neden olabilecek sakıncalar taşımaktadır.

Belirtilen bu sakıncalar çerçevesinde 2012-2013 döneminde söz konusu iki düzenlemenin bankacılık sektörü açısından performansı, seçilmiş bazı rasyolar dikkate alınmak suretiyle ölçüldüğü zaman, sorunlu kredilerin (tahsili gecikmiş alacaklar/TGA) gerek brüt kredilere oranına, gerekse de aktif toplamı içerisindeki payına arzu edilen seviyede olumlu katkı sağlamadığı, tercih edilen hedeflere ulaşılmadığı gözlenmektedir. Ayrıca yürürlüğe giren düzenlemelerin borçlu ile alacaklı arasındaki borç ödeme disiplininin tesisine yardımcı olma yerine daha da bozulmasına vesile olduğu görülmektedir.

Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu’na devredilen bankaların kredi borçlularına oldukça düşük faiz oranları ve uygun vadelerle ödeme imkânı sağlanmasına rağmen 2010 yılından bu yana borcunu ödemek için başvuran 240 kişiden sadece 27’sinin imzalanan protokollere sadık kalması, sıkıntının kaynağının sadece faiz oranlarının yüksekliğinden kaynaklanmadığının açık göstergesidir.

Sonuç olarak, ileride karşımıza daha büyük bir problem olarak çıkmasını bertaraf edebilmek için sorunlara doğru teşhis konulması ve kalıcı bir şekilde çözümlenmeye çalışılması gerekmektedir. Doğru teşhis konulmadan yapılan iyi niyetli çalışmaların başarı şansı azalmaktadır. Bu vesileyle, yüksek enflasyon dönemlerinden kalma TL sözleşmelerin yeniden yapılandırılmaları amacıyla tarafımca önerilen ve Bankalar Birliği Yönetim Kurulu ve bankalarımızca gönüllülük esasına dayalı olarak kabul görerek geçtiğimiz günlerde kamuoyu ile paylaşılan “Tahsili Gecikmiş Borçların Yeniden Yapılandırılması Planı”nın sağduyuyla ve önemli bir fırsat olduğunun bilinciyle değerlendirilmesini ümit ediyorum.

Bu tecrübelerden ders çıkarıp bundan sonra benzeri sorunlar yaşamamak için borç-alacak ilişkilerini düzenleyen yasanın çıkarılması ve amaca hizmet edecek şekilde uygulanması KKTC finans sektörünün geleceği açısından büyük önem taşımaktadır. Düzenlemeler yapılırken finans piyasalarının doğal dengeleri mümkün olduğunca gözetilmeli ve kamu vicdanı zedelenecek sektörde güven kaybı oluşmasına müsaade edilmemelidir. Amaç, sorunun neden olduğu semptomları (yüksek faizler ve adli cezalar gibi) yasa gücüyle, yasaklar ve sınırlamalar getirerek doğrudan ortadan kaldırmak yerine, sorunun bizzat kendisini bertaraf ederek piyasa dengesinin kendiliğinden oluşmasını temin etmek olmalıdır.

Bu gelişmeler çerçevesinde, 2013 yılının 3. çeyreği itibarıyla dünya ekonomilerine ve KKTC ekonomisine dair güncel temel göstergelerinin yer aldığı ve KKTC bankacılık sektörünün genel görünümünün ayrıntılı şekilde yansıtıldığı bu bülten, araştırmacılar ve tüm piyasa paydaşları için faydalı bir başvuru kaynağı olması amacıyla hazırlanmıştır.

Saygılarımla,

Bilal San
Başkan

KKTC Merkez Bankası, 2013 / III

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa-KKTC

Telefon

0392 - 611 5000

Fax

0392 - 228 5240

0392 - 228 2131

World Wide Web Home Page

<http://www.kkctmerkezbankasi.org>

E-mail

ileti@kkctmerkezbankasi.org

Bu bültende yayımlanan istatistiki bilgilerin bir kısmı geçici verilerden derlenmiştir. Önceki bültenler ve/veya internet sitemizdekiler ile karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu bülten kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

II: KISALTMALAR

AB	Avro Bölgesi
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AMB/ECB	Avrupa Merkez Bankası
BoE	İngiltere Merkez Bankası
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
FED	Amerika Merkez Bankası
GSMH	Gayri Safi Milli Hâsıla
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IMF	Uluslararası Para Fonu
İAB	İstanbul Altın Borsası
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKTCMB/Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
LTRO	Uzun Vadeli Kredi İmkânı (Long Term Financing Operation)
MB	Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
PMI	Satın Alma Endeksi (Purchasing Managers' Index)
SYSR/SYR/SYSO	Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TL/TP	Türk Lirası
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	Amerikan Doları, ABD Doları
€	Euro, Avro
£	Sterlin, GBP

III: TANIMLAR

Brüt Krediler: Krediler + Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Likit Aktifler: Nakit Değerler + MB'den Alacaklar + Bankalardan Alacaklar + BPP İşlemlerinden Alacaklar

İÇİNDEKİLER

I: ÖNSÖZ	ii
II: KISALTMALAR	v
III: TANIMLAR	v
IV: TABLO LİSTESİ	viii
V: GRAFİK LİSTESİ	xi
1: ULUSLARARASI GELİŞMELER	1
1.1: Genel Görünüm ve Güncel Gelişmeler	1
1.2: Seçilmiş Ülkelerdeki Ekonomik ve Finansal Görünüm	2
1.2.1: Büyüme	2
1.2.2: Enflasyon	3
1.2.3: Politika Faizleri	3
1.2.4: İşsizlik	4
1.2.5: Döviz Kurları	5
2: İSTİHDAM VE FİYATLAR	7
2.1: İstihdam	7
2.2: Enflasyon	8
3: DIŞ TİCARET VE TURİZM	11
3.1: İhracat ve İthalat Gelişmeleri	11
3.2: Turizm	14
4: BÜTÇE GELİŞMELERİ	17
4.1: 2012 - 2013 Yılları Üçüncü Çeyrek Karşılaştırmaları	17
4.2: Gelirler	17
4.3: Giderler	18
4.4: 2013 Mali Yılı, Bütçe Uygulama Sonuçları	19
4.5: Finansman Dengesi	19
5: PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER	21
5.1: Bankacılık Sektörü Genel Görünümü	21
5.1.1: Finansal Derinleşme	21
5.1.2: KKTC Bankacılık Sektörü Performans Rasyoları	21
5.1.3: Bankacılık Sektörünün Gelişimi	22
5.1.4: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma	22
5.1.5: Banka, Şube ve Personel Sayısı	23
5.2: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu	24
5.2.1: Aktif / Pasif Yapısındaki Gelişmeler	25
5.2.2: Likit Varlıklar	27

5.2.3:	Krediler.....	28
5.2.4:	Menkul Değerler Cüzdanı.....	30
5.2.5:	Mevduat.....	31
5.2.6:	Özkaynaklar.....	34
5.2.7:	Para Arzı.....	35
6:	<i>FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ</i>	39
6.1:	Sermaye Yeterliliği	39
6.2:	Tahsili Gecikmiş Alacaklar	40
6.3:	Finansal Sağlık Endeksi	43
6.3.1:	Aktif Kalitesi Endeksi.....	43
6.3.2:	Likidite Endeksi.....	44
6.3.3:	Kârlılık Endeksi.....	44
6.3.4:	Sermaye Yeterliliği Endeksi.....	44
6.3.5:	Finansal Sağlık Endeksi.....	45
EK A.	<i>EKONOMİK KARARLAR</i>	47
EK B.	<i>İSTATİSTİK TABLOLARI</i>	49
EK C.	<i>NOTLAR</i>	103

IV: TABLO LİSTESİ

Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım.....	7
Tablo 2.2: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm	7
Tablo 2.3 Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü	7
Tablo 2.4: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Değişim Oranları.....	10
Tablo 3.1: İthalat ve İhracat.....	11
Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay).....	13
Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)	13
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı	14
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL).....	17
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL).....	17
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL).....	18
Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)	19
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)	19
Tablo 5.1: Performans Rasyoları (%).....	21
Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma	22
Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler.....	23
Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi	23
Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	24
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Yapısal Yüzde Dağılımı	25
Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi	26
Tablo 5.8: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL).....	27
Tablo 5.9: Kredilerin (Net) Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL).....	28
Tablo 5.10: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)	29
Tablo 5.11: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)	31
Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)	33
Tablo 5.13: Mevduatın Vade Dağılımı (%)	33
Tablo 5.14: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	34
Tablo 5.15: Para Arzı Verileri (Milyon TL)	35
Tablo 5.16: Sigorta Şirketleri Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	36
Tablo 5.17: Uluslararası Bankacılık Birimleri Konsolide Bilançosu (Milyon \$)	37
Tablo 5.18: Kooperatifler Konsolide Bilançosu (Milyon TL).....	37
Tablo 5.19: Döviz Büroları Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	37
Tablo 6.1 Risk Ağırlıklı Varlıklar	39
Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre TGA'lar, Özel Karşılıklar, Toplam Aktifler ve Brüt Krediler Gelişimi (Milyon TL)	41
Tablo 6.3 : Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları	42
Tablo 6.4: Finansal Sağlık Endeksi Değişkenleri.....	43
Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası.....	47
Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi	48
Tablo B.1: KKTCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)	50
Tablo B.2: KKTCMB Likit Varlıklar (TL)	51
Tablo B.3: KKTCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullanılan Krediler (TL)	52
Tablo B.4: KKTCMB Nezdindeki Mevduat (TL)	53
Tablo B.5: KKTCMB Döviz Kurları	54
Tablo B.6: Çapraz Kurlar	55
Tablo B.7: KKTCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%).....	56
Tablo B.8: KKTCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%).....	57

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%).....	58
Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%).....	59
Tablo B.11: Karşılıksız Çekler.....	60
Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL).....	61
Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	62
Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	63
Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	64
Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL).....	65
Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL).....	66
Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)	67
Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	68
Tablo B.20: Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)	69
Tablo B.21: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	70
Tablo B.22: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	70
Tablo B.23: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	71
Tablo B.24: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	71
Tablo B.25: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	72
Tablo B.26: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	73
Tablo B.27: Para Arzı (Milyon TL).....	74
Tablo B.28: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar	75
Tablo B.29: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler	76
Tablo B.30: Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla TL)	77
Tablo B.31: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı	78
Tablo B.32: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	79
Tablo B.33: Yatırım Tasarruf Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	79
Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%).....	80
Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)	81
Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	81
Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL).....	82
Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	82
Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi).....	83
Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)	83
Tablo B.41: Tüketim Harcamaları (TL)	84
Tablo B.42: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları.....	85
Tablo B.43: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları.....	86
Tablo B.44: Tüketici Fiyatları Endeksi (2008=100 Temel Yılı).....	86
Tablo B.45: Asgari Ücret Gelişmeleri	87
Tablo B.46: Akaryakıt Satışı (Ton).....	88
Tablo B.47: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları	89
Tablo B.48: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre).....	90
Tablo B.49: Hanehalkı İşgücü Anketi Temel Göstergeleri	91
Tablo B.50: 2011 Genel Nüfus ve Konut Sayımı, De-Facto Nüfus Sonuçlarının 2006 Genel Nüfus Sayımı Kesin Sonuçları İle Karşılaştırılması	92
Tablo B.51: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (\$)	93
Tablo B.52: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (\$)	94
Tablo B.53: Yeşil Hat Tüzüğü Kapsamında KKTC'den Güney Kıbrıs'a Yapılan Satışlar (€).....	95
Tablo B.54: KKTC'nin Önemli İhraç Malları (\$).....	96
Tablo B.55: KKTC'nin Önemli İthal Malları (\$).....	97
Tablo B.56: Turizmin KKTC Ekonomisindeki Yeri	98
Tablo B.57: KKTC'ye Hava ve Deniz Limanlarından Gelen Yolcuların Ulaşım Tercihlerine Göre Dağılımı	99
Tablo B.58: Turistik Konaklama Tesis Sayısı ve Yatak Kapasitesinin Yıllara ve Sınıflara Göre Dağılımı	100

V: GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1.1: GSYH Büyüme Oranları.....	2
Grafik 1.2: Enflasyon Oranları.....	3
Grafik 1.3: Gelişmiş Ülkeler MB Faiz Oranları.....	3
Grafik 1.4: TCMB Faiz Koridoru.....	4
Grafik 1.5: İşsizlik Oranları.....	4
Grafik 1.6: Döviz Kurları.....	5
Grafik 2.1: Başvurular - Münhaller – Yerleştirilenler.....	7
Grafik 2.2: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Temel Yılı Verileri.....	8
Grafik 2.3: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları.....	8
Grafik 2.4: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı.....	9
Grafik 2.5: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Enflasyon Oranı (TÜFE).....	9
Grafik 2.6: Ana Mal ve Hizmet Gruplarında Meydana Gelen, Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Endeks Değişim Oranları.....	9
Grafik 3.1: İthalat ve İhracat.....	12
Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi ve Dengesi - Aylık (ABD Doları).....	12
Grafik 3.3: 2013 yılında Gelen Yolcu Sayısının 2012 yılıyla ve Son 5 Yıllık Ortalamalarla Karşılaştırılması.....	14
Grafik 3.4: Yatak Kapasitesi.....	14
Grafik 3.5: Aylar İtibarıyla Doluluk Oranı.....	15
Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL).....	17
Grafik 4.2: Bütçe Gelirleri Dağılımı (Milyon TL).....	18
Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL).....	18
Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%).....	21
Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi.....	22
Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi.....	24
Grafik 5.4: Bankacılık Sektörü Aktif Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim.....	25
Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektör Aktifindeki Payları (%).....	26
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi.....	27
Grafik 5.7: Banka Gruplarına Göre Likit Aktif Payları (%).....	27
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim.....	28
Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Krediler (Net) TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim.....	28
Grafik 5.10: Kredi Büyüklüklerinin Toplam Krediler İçindeki Payı.....	29
Grafik 5.11: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL).....	30
Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Krediler (Brüt) Payları (%).....	30
Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL).....	30
Grafik 5.14: Menkul Değerler Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim.....	30
Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Payları (%).....	31
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi.....	32
Grafik 5.17: Mevduatın TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi.....	32
Grafik 5.18: Mevduatlar, Krediler (Brüt) ve Fark.....	34
Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı.....	34
Grafik 5.20: M2'nin Yapısı.....	35
Grafik 5.21: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı.....	36
Grafik 5.22: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı.....	36
Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu.....	39
Grafik 6.2: Özkaynaklar, Risk Ağırlıklı Varlıklar ve Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu.....	39
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktifler.....	40

<i>Grafik 6.4: Bankacılık Sektörü Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı</i>	40
<i>Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi</i>	40
<i>Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı</i>	41
<i>Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı, Karşılık/Brüt Kredi ve Karşılık/TGA</i>	42
<i>Grafik 6.8: Aktif Kalitesi Endeksi</i>	43
<i>Grafik 6.9: Likidite Endeksi</i>	44
<i>Grafik 6.10: Kârlılık Endeksi</i>	44
<i>Grafik 6.11: Sermaye Yeterliliği Endeksi</i>	44
<i>Grafik 6.12: Finansal Sağlamlık Endeksi</i>	45

1: ULUSLARARASI GELİŞMELER

1.1: GENEL GÖRÜNÜM VE GÜNCEL GELİŞMELER

Yılın üçüncü çeyreğinde küresel ekonomideki dengesizliklerin halen giderilemediği görülmektedir. Finansal piyasaların karşılıklı etkileşimleriyle devam eden dalgalanmalar göstermektedir ki, altıncı yılını dolduran küresel finansal krizin en önemli sonuçlarından biri farklı sebep ve ölçülerle de olsa dünya ekonomilerinin dış etkenlere karşı esnekliklerini kaybetmeleri olmuştur¹.

Büyük merkez bankalarının para politikası kararları, hatta siyasi gelişmeler küresel finans piyasaları aracılığıyla reel ekonomiler üzerinde halâ büyük oranda etkili olmaktadır. Dolayısıyla, dünya genelinde hem aşağı hem yukarı yönlü riskler devam etmektedir. Örneğin, büyük merkez bankalarının (özellikle ABD Merkez Bankası FED'in) alacakları kararların küresel portföy yatırımlarında gelişmekte olan ülkelerin ağırlığının azalmasına yol açması durumunda, döviz kurunun gelişmekte olan ülke enflasyonları üzerinde yukarı yönlü riski söz konusuysen, gelişmekte olan ülkelerin beklenenin altında büyüme performansı sergilemesi ve enerji fiyatlarının düşük seyri küresel büyüme oranları üzerinde aşağı yönlü riske yol açmaktadır. İki yönlü risk algısı ise volatilitiyi ve dolayısıyla da belirsizlikleri daha da artırmaktadır. Genişletici para politikaları aracılığıyla büyük merkez bankaları tarafından piyasalara enjekte edilen bol likiditenin küresel ölçekte serbest dolaşımının sebep olduğu piyasalar arasındaki bu yüksek oranlı etkileşim, yukarıda bahsedilen belirsizlik algısını yayarak iyileşme yönünde zaman zaman sağlanan kazanımların da tekrar kaybedilmesine sebep olmaktadır.

¹ Ülkelerin, küresel sermaye hareketlerinden hangi sebeple ve ne ölçüde etkilendiklerinin anlaşılması açısından para politikası aracılığıyla verdikleri tepkileri izlemek anlamlıdır. ABD'nin tahvil alımını azaltacağı beklentisinin olduğu ve yine ABD'nin borç tavanı ve bütçe krizleriyle şekillenen Haziran-Ekim arasındaki 5 aylık sürede 22 farklı Merkez Bankası toplam 37 kez faiz indirme kararı alırken, aralarında Brezilya ve Hindistan gibi büyük gelişmekte olan ülkeleri de bulunduran 5 farklı Merkez Bankası toplam 12 kez faiz artırma kararı almıştır. Politika faizinde değişiklik yapmadıkları halde geleneksel olmayan yöntemlerle genişletici politikalar uygulayan ABD, AB ve Japonya gibi gelişmiş ülkeleri ve ek parasal sıkılaştırma ve faiz koridoru gibi dolaylı araçlarla para politikalarını sıkılaştıran Türkiye gibi ülkeleri de elbette bu listeye dâhil etmek gerekir.

Bu bağlamda yılın üçüncü çeyreğinde gündem belirleyici olan iki önemli gelişme yaşanmıştır. Bunlardan ilki, ilk defa 22 Mayıs'ta Federal Açık Piyasa Komitesi (FOMC) tutanaklarının kamuoyuyla paylaşılmasıyla piyasalarda oluşan FED'in aylık 85 milyar dolarlık tahvil alımının sonlandırabileceği beklentisinin devam etmesiydi. İkincisi ise, yine dolaylı olarak FED politikasını etkileme ihtimali bulunan ABD'nin bütçe ve borç tavanı krizleriydi. Bütçe ve borç tavanı krizleri 16 Ekim tarihinde ABD Kongresi'nde "Hazine'ye 7 Şubat 2014'e kadar borçlanma yetkisi verilmesi ve hükümetin de 15 Ocak 2014'e kadar açık kalabilecek şekilde fonlanmasının sağlanması" yönünde alınan kararlarla geçici olarak çözülsede FED politikasının geleceği piyasalar için halâ önemli bir belirsizlik faktörü konumundadır. ABD'nin istihdam verilerinde görülen iyileşmeye ve istikrarlı büyüme performansına rağmen genişletici politikadan çıkışla ilgili olarak takvime bağlı somut karar alınmayan her FED toplantısıyla birlikte piyasadaki belirsizlik algısı artmaktadır.

Avrupa Birliği'nde ise büyüme, işsizlik ve kamu borç stokunda yaşanan sıkıntılar devam etmektedir. 2013'ün 2. çeyreğinde görülen pozitif büyümenin ve yaz döneminde olumlu seyreden sanayi üretimi ve PMI endekslerinin etkisiyle Avro Bölgesi'nde 6 çeyrek üst üste devam eden daralmanın yerini tedrici büyümeye bıraktığı yönünde oluşan olumlu hava Temmuz ayından itibaren azalan enflasyonla birlikte yerini resesyon korkusuna bırakmıştır. Avro Bölgesi'nde kamu borcunun GSYH'ye oranının yüzde 90,6'ya yükseldiği bir ortamda, 2013 üçüncü çeyreğinde yalnızca binde 1 oranında büyüme sağlanmış ve Eylül ayında işsizlik oranı yüzde 12,2'ye (25 yaş altı genç işsizliği bu oranın neredeyse iki katına, yüzde 23,5'e ulaşmıştır) yükselmiştir. Bu gelişmeler çerçevesinde Avrupa Merkez Bankası (ECB) 7 Kasım'da politika faizini 0,25 puana düşürmüş ve negatif faiz ve bankalara uzun vadeli kredi imkânı (LTRO) tanınması dâhil her türlü genişletici politika aracını kullanmaya hazır olduğunun mesajını vermiştir. Öte yandan, ekonomiyi canlandırmak üzere politika tedbiri alma sorumluluğunu elinde bulunduran ECB'nin, AB

Parlamentosunun Ekim ayında aldığı kararla, 4 Kasım 2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere Avro Bölgesi'ndeki bankaların denetleme yetkisini de üstlenecek olması finansal piyasaların istikrarının sağlanması açısından önemli bir gelişmedir. Bu manada bir diğer önemli gelişme de AB'nin 2014-2020 uzun vadeli bütçesinin üzerinde mutabakat sağlanması için ön koşullar arasında gösterilen 2014 bütçesi üzerinde (135,5 milyar € gider ve 142,6 milyar € gelir olmak üzere) anlaşmaya varılmış olmasıdır.

Dünya ekonomisini tehdit eden bir diğer risk unsuru da yukarıda belirtildiği üzere gelişmekte olan ülkelerin büyüme oranlarının düşmesidir. IMF verileri de bu tehdidi doğrulamaktadır. Nisan ayı ekonomik görünüm raporunda 2013 yılı küresel büyüme oranını yüzde 3,3 olarak tahmin eden IMF, Ekim ayında yayımladığı raporda bu tahminini yüzde 2,9 şeklinde güncellerken, gelişmiş ülkelerin büyüme beklentisini yüzde 1,2'de sabit tutup, gelişmekte olan ülkelerin büyüme beklentisini yüzde 5,3'ten yüzde 4,5'e çekmiştir. Bu durumun bir sebebi gelişmiş ülkelerde yaşanan talep daralması, diğer bir sebebi de kontrolsüz sermaye hareketlerine karşı önlem almaya çalışan gelişmekte olan ülkelerin politika tercihleridir. Cari açık ve/veya enflasyon sorunu olan gelişmekte olan ülkeler küresel sermaye hareketlerini büyümeden feragat ederek kontrol etmeye çalışmaktadırlar. Türkiye de bu ülkeler arasında yer almaktadır. Yılın üçüncü çeyreğinde TL'de görülen dalgalı seyir, faiz koridorunun üst bandının Temmuz ve Ağustos aylarında iki kez artırılmasıyla ve Temmuz-Eylül ayları arasında toplamda 13 gün olmak üzere 10 kez uygulanan ek parasal sıkılaştırma yöntemiyle daha sıkı para politikasına geçilmesine yol açmıştır. Böylece, TCMB verilerine göre Temmuz başında yüzde 4,98 olan ortalama fonlama maliyeti Ağustos ayında yüzde 7,45'e kadar çıkmış ve Eylül sonunda yüzde 6,45 olarak gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler çerçevesinde, 2013-2015 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Programda (OVP) büyüme beklentisi yüzde 4 yerine yüzde 3,6 olarak değiştirilirken, enflasyon beklentisi de hem OVP'de hem de TCMB Ekim ayı enflasyon raporunda yüzde 6,8'e yükseltilmiştir.

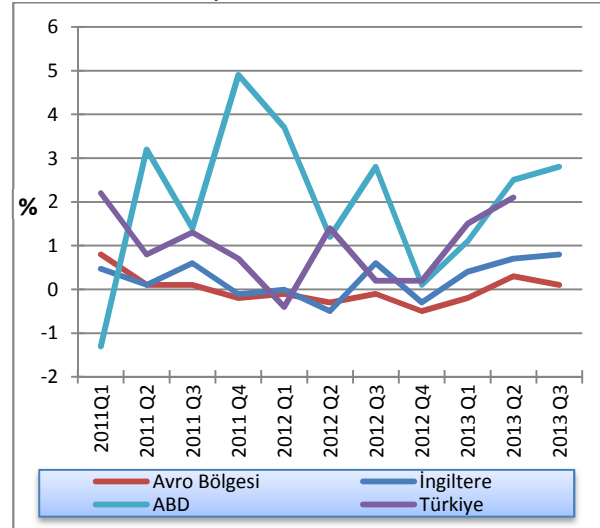
Küresel beklentilere paralel olarak, KKTC Devlet Planlama Örgütü de Mart ayında 3,4 olarak açıkladığı KKTC 2013 yılsonu büyüme tahminini Eylül ayında yayımladığı raporda 2,2'ye düşürmüştür.

1.2: SEÇİLMİŞ ÜLKELERDEKİ EKONOMİK VE FİNANSAL GÖRÜNÜM

1.2.1: BÜYÜME

6 çeyrek üst üste görülen daralmanın ardından 2013 yılı ikinci çeyreğinde binde 3 büyüyün Avro Bölgesi ekonomisinin üçüncü çeyrekte de binde 1 oranında da olsa büyüdüğü görülmektedir. İngiltere ise sıkı maliye politikasına rağmen genişletici para politikasının etkinliği sayesinde üç çeyrektir arka arkaya büyümeye devam ediyor. Üstelik geçtiğimiz sene resesyona girme tehlikesi atlatan İngiltere'nin büyüme hızı da bu senenin her çeyreğinde arttı (ilk üç çeyrek büyüme oranları sırasıyla yüzde 0,4, 0,7 ve 0,8 oldu). Türkiye, 2013 yılı ilk çeyreğinde yüzde 1,5 ikinci çeyreğinde ise yüzde 2,1 büyüyerek TÜİK verilerine göre Haziran ayı itibarıyla 2012 yılının Haziran ayına göre yüzde 4,1 oranında büyümüş oldu. 2013 yılsonu büyüme oranının IMF'nin Ekim raporunda yüzde 3,8, OVP'de ise 3,6'ya düşürüldüğü dikkate alındığında Türkiye ekonomisinin büyümesinin 2013'ün üçüncü ve dördüncü çeyreklerinde yavaşlaması beklenmektedir. Yılbaşından beri büyüyen ABD ekonomisi ise üçüncü çeyrek sonunda yaşanan siyasi kaynaklı borç tavanı sorunu ve bütçe sıkıntısına rağmen beklentilerin yüzde 2 olduğu bir ortamda yüzde 2,8 büyüyerek 2012'nin üçüncü çeyreğinden beri en iyi büyüme performansını sergiledi. (Grafik 1.1)

Grafik 1.1: GSYH Büyüme Oranları

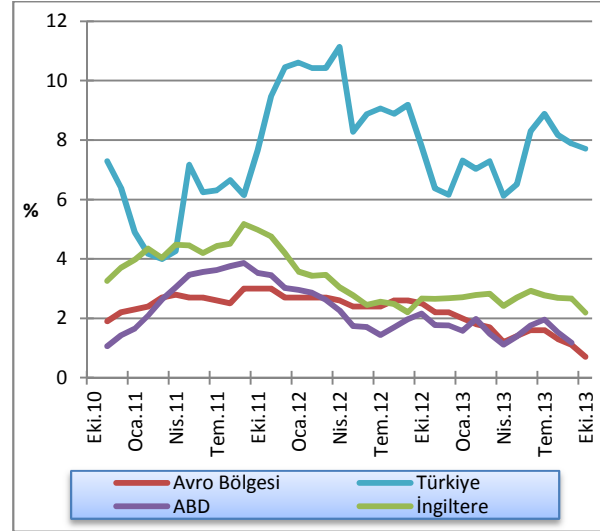
Kaynak: OECD

1.2.2: ENFLASYON

Düşük petrol fiyatlarının² ve dünya genelinde zayıf seyreden büyüme performanslarının etkisiyle genişletici para politikalarına rağmen gelişmiş ülkelerdeki düşük enflasyon ortamı yılın üçüncü çeyreğinde de devam etmiştir. Buna karşılık aynı dönemde, FED'in politika değişikliğine gitme ihtimalinin yükselmesi gelişmekte olan ülkelerin yerel para birimlerinin dolar karşısında değer kaybetmesine³ ve bu ülkelerde enflasyon oranlarının yukarı yönlü baskıya maruz kalmasına sebep olmuştur. Grafik 1.2'de seçilmiş ekonomilerdeki aylık enflasyon oranları (bir önceki yılın aynı ayına göre değişimleri) gösterilmektedir. Ekim ayında İngiltere'de tüketici fiyat endeksi artış oranı yıllık yüzde 2,2 olurken, Avro Bölgesi'nde Temmuz ayından beri yavaşlayarak Ekim ayında yüzde 0,7 olarak gerçekleşmiş ve 2010 Şubat ayından beri en düşük seviyeye düşmüştür. ABD'de Eylül ayında yüzde 1,18 olan yıllık enflasyon oranı aylık 85 milyar dolarlık tahvil alımının enflasyon üzerinde etkisi olmadığını göstermektedir. Öte yandan Türkiye'de, Temmuz ayında yüzde 8,8'e kadar çıkan enflasyon oranının, düşüş eğiliminde olmakla birlikte halen TCMB'nin orta vadeli hedefi olan yüzde 5'in ve 2013 yılsonu tahmininin (bir önceki enflasyon raporunda yüzde 6,2 olan tahminin Ekim ayı raporunda 6,8'e çıkarılmış olmasına rağmen) üzerinde olduğu görülmektedir.

Grafik 1.2: Enflasyon Oranları

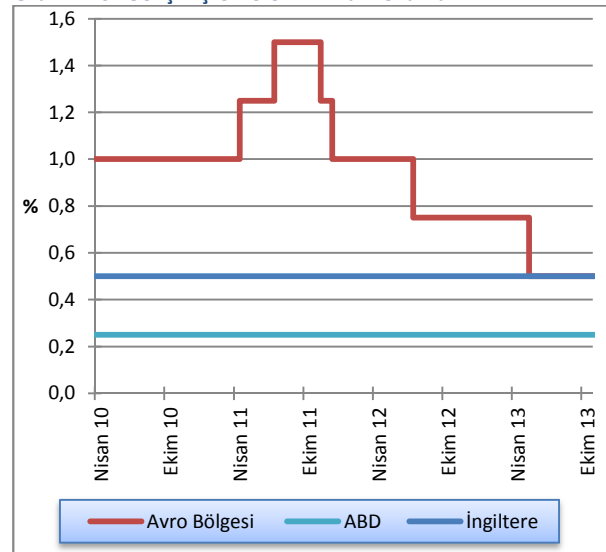

Kaynak: Thomson Reuters Eikon

1.2.3: POLİTİKA FAİZLERİ

Grafik 1.3'te de görüldüğü üzere, gelişmiş ülkelerin politika faiz oranları sıfır bandına çok yakın seyretmeye devam ediyor. FED'in genişletici politikadan tamamen çıkış için gösterge olduklarını açıkladığı istihdam ve enflasyon kriterleri (yüzde 6,5 işsizlik ve yüzde 2 enflasyon) göz önünde bulundurulduğunda kısa vadede tahvil faizleri yükselse bile politika faizinin değişmeyeceği anlaşılıyor. İngiltere Merkez Bankası ise olumlu seyreden büyüme ve istihdam verilerine rağmen düşük faiz politikasından kısa vadede vazgeçilmeyeceğini açıkladı. Bültenin yayıma hazırlandığı 7 Kasım tarihinde politika faizini 0,25 puan daha indirerek yüzde 0,25'e çeken AB Merkez Bankası ise daha fazla genişletici politika için her türlü aracı kullanabileceğinin mesajını verdi.

Grafik 1.3: Gelişmiş Ülkeler MB Faiz Oranları

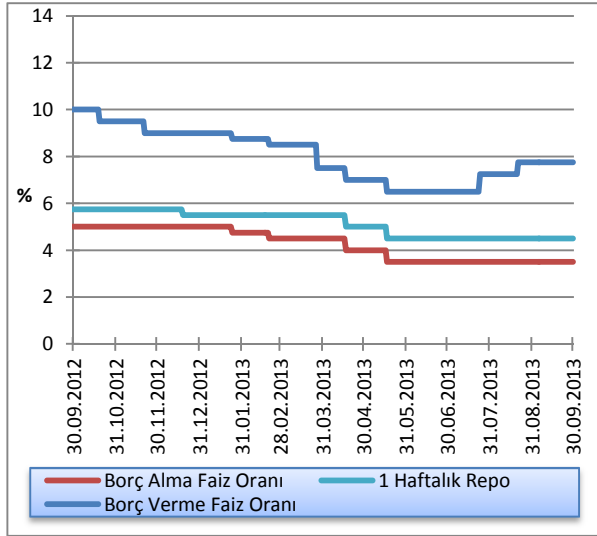
Kaynak: FED, ECB, BoE

² 2012 yılında 111 dolar olan brent petrolün varil fiyatının ortalaması 2013 yılında, bu bültenin hazırlanmakta olduğu 19 Kasım tarihine kadar 108,5 dolar olmuş, Temmuz ayı ortalaması ise 106 dolara kadar düşmüştür. IMF'nin Ekim ayı Küresel Ekonomik Görünüm Raporunda 2013 ortalamasının 104,5 dolar olacağını tahmin edilmektedir.

³ FED'in politika değiştireceği şeklinde yorumlanan FOMC tutanaklarının yayımlandığı 22 Mayıs tarihiyle bu bültenin hazırlık çalışmalarının sürdüğü 19 Kasım tarihleri arasında dolar karşısında Türk Lirası yüzde 11,8, Brezilya reali yüzde 13,3, Hindistan rupisi yüzde 14,3, Arjantin pesosu ise yüzde 14 değer kaybetmiştir. (Kaynak Thomson Reuters Eikon)

TCMB ise yılın üçüncü çeyreğinde politika faizi olan haftalık repo faiz oranını yüzde 4,5'te tutarken faiz koridorunun üst bandını iki kez artırarak (23 Temmuz ve 20 Ağustos tarihli PPK toplantılarında) gecelik borç verme faiz oranını toplamda 1,25 puan artışla 7,75'e yükseltti (Grafik 1.4). TCMB ayrıca likidite politikası kapsamında ek parasal sıkılaştırma uygulamasını yılın üçüncü çeyreğinde sıklıkla kullanarak toplam 13 gün miktar yöntemiyle haftalık repo ihalesi yapmadı. Söz konusu günlerde en az 100 milyon dolar tutarında dolar satışı yaparak ortalama fonlama maliyetini yükseltme yoluna gitti. Bültenin hazırlandığı dönemde, 19 Kasım tarihli PPK toplantısında bir ay vadeli repo ihalelerine son verilmesi ve böylece bankalararası para piyasasındaki gecelik faiz oranlarının yüzde 7,75'e yakın seviyelerde oluşması kararı alındı. Söz konusu değişiklik gerekçesinde belirtildiği üzere para piyasası faiz oranlarındaki oynaklığın azaltılması kadar yukarıda bahsedilen ortalama fonlama oranının yükseltilmesi amacına da hizmet edecektir.

Grafik 1.4: TCMB Faiz Koridoru

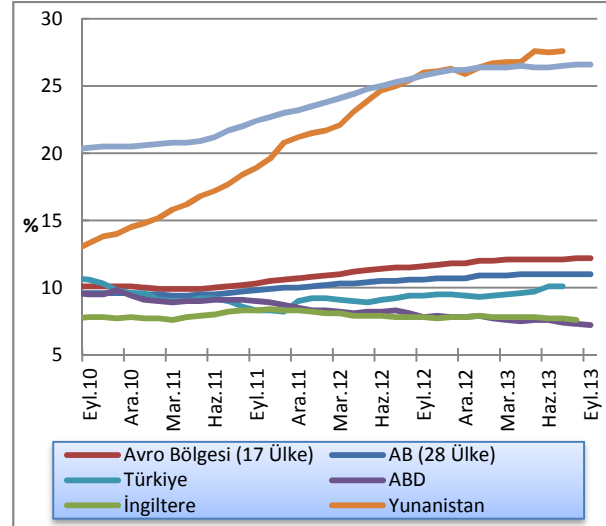

Kaynak: TCMB

1.2.4: İŞSİZLİK

Avro Bölgesi'nde 2013 yılının Ağustos ve Eylül aylarında yüzde 12,2 olarak gerçekleşen mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı 2008 yılının ilk çeyreğinden beri artmaya devam ediyor. AB genelinde en yüksek işsizliğin görüldüğü iki ülkeden bir olan İspanya'da Mayıs ve Haziran aylarında görülen istihdam artışları Temmuz ayından itibaren yerini yeniden işsizlik artışlarına bırakırken, işsizlik oranı Ağustos ve Eylül aylarında yüzde 26,6 oldu. Son yayımlanan veriler itibarıyla AB'de en yüksek işsizliğin görüldüğü Yunanistan'da da İspanya'da olduğu gibi Haziran ayında gerileyen ve yüzde 27,5 olan işsizlik oranı Temmuz ayında tekrar yüzde 27,6 oldu. Avro Bölgesi'ne kıyasla işgücü piyasasında toparlanma gözlemlenen İngiltere'de ise işsizlik oranı Şubat ayından Haziran sonuna kadar yüzde 7,8'de sabit kaldıktan sonra yılın üçüncü çeyreğinde azalmaya başladı ve Ağustos ayında yüzde 7,6 olarak gerçekleşti. ABD'de yaşanan borç tavanı ve bütçe krizlerine rağmen Eylül ayı işsizlik oranı yüzde 7,2'ye kadar geriledi. Türkiye'de ise mevsimsellikten arındırılmış işsizlik oranı 2013 yılı Temmuz ve Ağustos aylarında yüzde 10,1 olarak gerçekleşti. (Grafik 1.5)

Grafik 1.5: İşsizlik Oranları

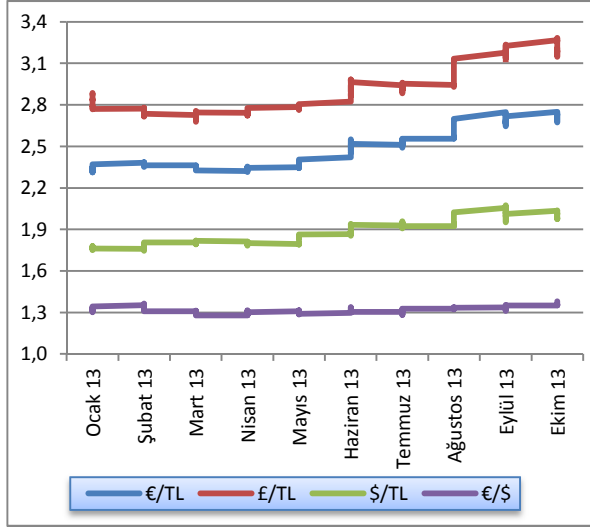

Kaynak: TÜİK ve Eurostat, Mevsimsellikten Arındırılmış(m.a.)

1.2.5: DÖVİZ KURLARI

Mayıs sonundan itibaren küresel piyasalarda yaşanan FED kaynaklı sermaye hareketlerinin etkisiyle birçok gelişmekte olan ülke para biriminde olduğu gibi Türk Lirasında da değer kayıpları görülmektedir. Dolar karşısında Eylül ayında en düşük seviyesine gerileyen TL, sterlin ve avroya karşı Ekim ayında da değer kaybetmiştir. Dolar ise yaşanan siyasi belirsizliğin etkisiyle Ağustos ayından itibaren Avro karşısında değer kaybetmiştir. (Grafik 1.6).

Grafik 1.6: Döviz Kurları

Kaynak: KKTÇMB

2: İSTİHDAM VE FİYATLAR

2.1: İSTİHDAM

KKTC Çalışma Dairesi Müdürlüğü tarafından hazırlanan işsizlik verilerine göre; 2012 yılı üçüncü çeyreğinde toplam 1.165 kişi olan kayıtlı işsiz sayısı, 2013 yılı aynı döneminde yüzde 24,64 oranında azalmış ve 878 kişiye gerilemiştir. 2013 üçüncü çeyrek dönemi işsizlik verileri cinsiyet kompozisyonuna göre incelendiği zaman, aktif kayıtlı işsizlerin yüzde 35,08'i erkeklerden, yüzde 64,92'si kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım

	İş İsteğiyle Bekleyen Aktif Kayıtlı İşsizlerin Dağılımı					
	2012 Q2	2012 Q3	2012 Q4	2013 Q1	2013 Q2	2013 Q3
Erkek	385	432	431	582	375	308
Kadın	555	733	476	570	562	570
Toplam	940	1.165	907	1.152	937	878

Kaynak: Çalışma Dairesi

Tablo 2.2'de Çalışma Dairesi'ne kayıtlı aktif işsizlerin ve münhal kayıtlarının genel görünümü verilmektedir. 2013 yılı ikinci çeyreğinde iş isteğiyle bekleyen kişi sayısı 937 iken, 2013 üçüncü çeyreğinde iş isteğiyle bekleyen kişi sayısı 961 olmuştur. Üçüncü çeyrekte kayıttan düşen 895 kişi ve işe yerleştirilen 125 kişi ile birlikte 2013 yılı Eylül sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenlerin sayısı 878'e gerilemiştir.

Tablo 2.2: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm

	2012 Q2	2012 Q3	2012 Q4	2013 Q1	2013 Q2	2013 Q3
Bir önceki dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	972	940	1.165	907	1.152	937
Dönem içinde iş isteğiyle başvuranlar	1.109	1.292	948	1.223	1.007	961
Dönem içinde işe yerleştirilenler	232	197	91	99	138	125
Dönem içinde kayıttan düşenler	909	870	1.115	879	1.084	895
Dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	940	1.165	907	1.152	937	878

Kaynak: Çalışma Dairesi

Aktif münhal kayıtları incelendiğinde ise Haziran 2013 sonu itibarıyla toplam 40 iş münhalinin 2013 üçüncü çeyreğine aktarıldığı, dönem içerisinde ise toplam 310 yeni münhal açıldığı görülmektedir. 125 adet doldurulan ve 168 adet iptal edilen münhal neticesinde, 2013 üçüncü çeyreği sonu itibarıyla toplam 57 münhal dördüncü çeyreğe aktarılmıştır.

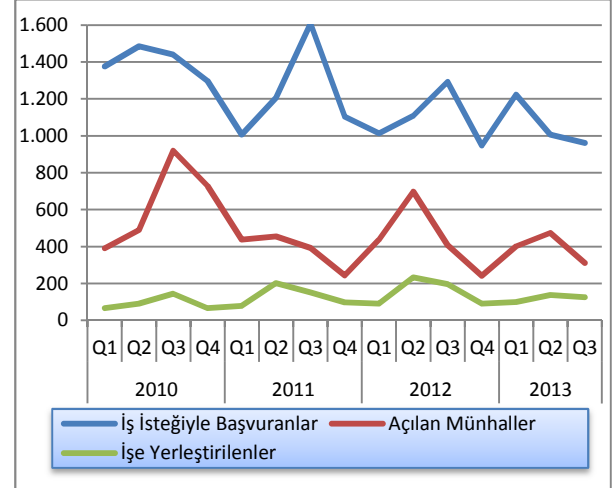
Tablo 2.3 Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü

	2012 Q2	2012 Q3	2012 Q4	2013 Q1	2013 Q2	2013 Q3
Geçen dönemden devreden iş münhalleri	142	112	112	13	193	40
Dönem içinde alınan iş münhalleri	698	408	242	401	473	310
Dönem içinde doldurulan iş münhalleri	232	197	91	99	138	125
Dönem içinde iptal edilen iş münhalleri	496	211	250	122	488	168
Ertesi döneme devreden iş münhalleri	112	112	13	193	40	57

Kaynak: Çalışma Dairesi

Grafik 2.1'de, 2010 yılından başlamak üzere, çeyrek dönemler itibarıyla iş isteğiyle yeni başvuru, açılan yeni münhal ve işe yerleştirilenlerin hareketleri görülmektedir.

Grafik 2.1: Başvurular - Münhaller - Yerleştirilenler

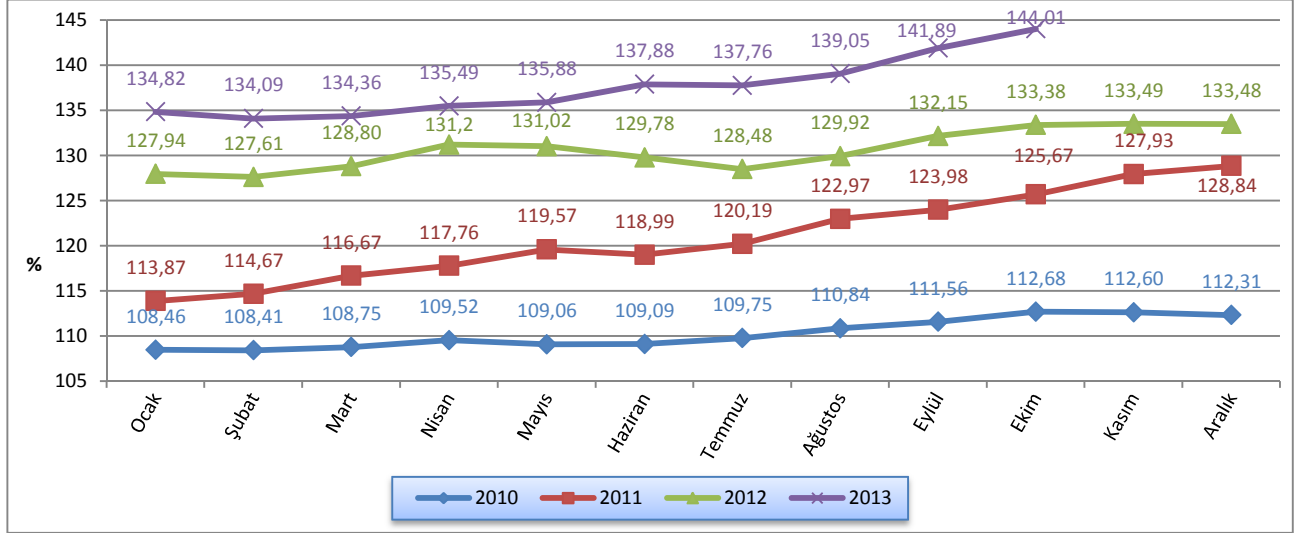
Kaynak: Çalışma Dairesi

2.2: ENFLASYON

Son 4 yılda gerçekleşen TÜFE değişimlerinin verildiği Grafik 2.2'de, 2013 yılı üçüncü çeyreğinde 2012 yılsonuna kıyasla yüzde 7,89 enflasyon gerçekleştiği görülmektedir. Grafikteki değerler 2008 fiyatları baz

alınarak (2008=100) hazırlanmıştır ve 100 endeksinin üzerindeki değerler 2008'e kıyasla gerçekleşen fiyat artışlarını ifade etmektedir.

Grafik 2.2: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Temel Yılı Verileri

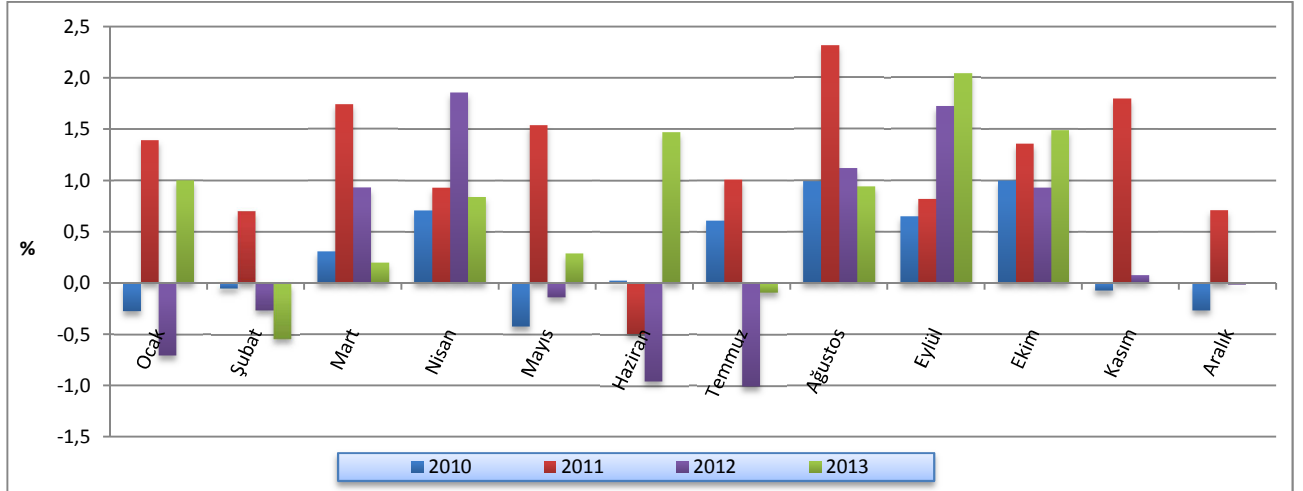

Kaynak: DPÖ

2013 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki aya göre gerçekleşen enflasyon oranlarını, 2012 yılının aynı dönemleri ile kıyaslayacak olursak; 2012 yılının Temmuz ayında yüzde -1, Ağustos ayında yüzde 1,12,

Eylül ayında yüzde 1,72 olan enflasyon oranları, 2013 yılının aynı aylarında sırasıyla yüzde -0,09, 0,94 ve 2,04 olarak gerçekleşmiştir.

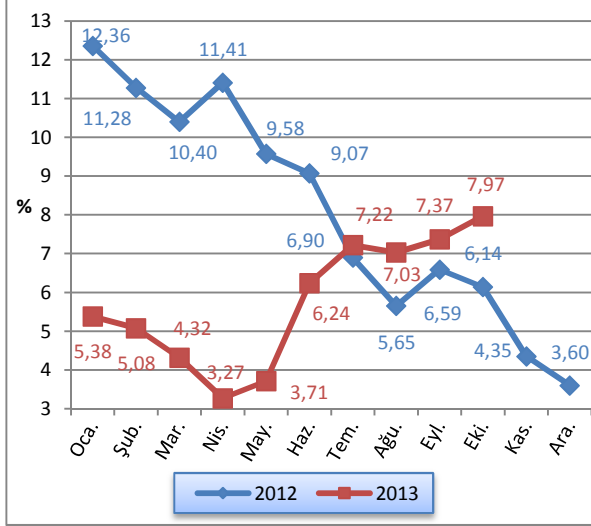
Grafik 2.3: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları

Kaynak: DPÖ

2012 yılı Mart ayında yüzde 10,4, Haziran ayında yüzde 9,07, Eylül ayında yüzde 6,59 ve Aralık ayında yüzde 3,6 olan yıllık enflasyon oranı, 2013 yılı Mart ayında yüzde 4,32, Haziran ayında 6,24 ve Eylül ayında yüzde 7,37 seviyesinde gerçekleşmiştir.

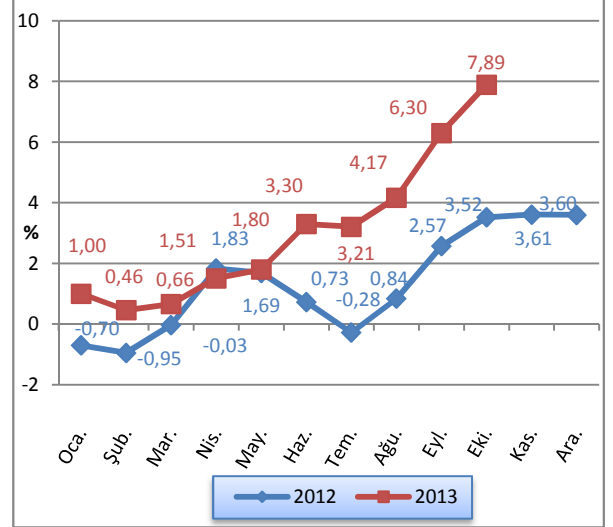
Grafik 2.4: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı

Kaynak: DPÖ

2013 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın Aralık ayına göre gerçekleşen enflasyon oranlarını 2012 yılının aynı dönemleri ile kıyaslayacak olursak; 2012 yılının Temmuz ayında yüzde -0,28, Ağustos ayında 0,84, Eylül ayında yüzde 2,57 olan enflasyon oranlarının, 2013 yılının aynı aylarında sırasıyla yüzde 3,21, 4,17 ve 6,3 olduğu görülmektedir.

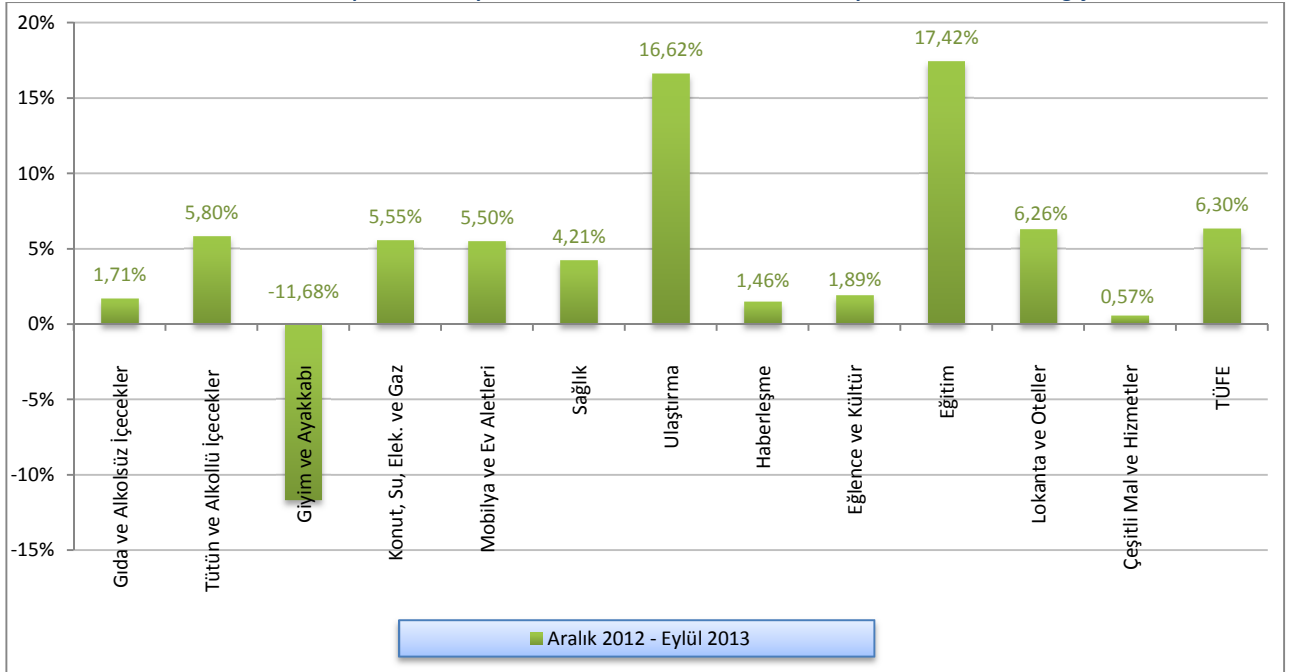
Grafik 2.5: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Enflasyon Oranı (TÜFE)

Kaynak: DPÖ

2013 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla ana harcama grupları tüketici fiyatlarının, bir önceki yılın Aralık ayına göre değişime etkileri Grafik 2.6'da gösterilmektedir. Buna göre, 2013 yılı üçüncü çeyrek dönemi sonunda giyim ve ayakkabıda yüzde 11,68 oranında fiyat azalışına karşın, eğitimde yüzde 17,42, ulaşımda yüzde 16,62, lokanta ve otellerde yüzde 6,26, tütün ve alkollü içecekler de yüzde 5,8, konut, su, elektrik ve gazda yüzde 5,55, mobilya ve ev aletlerinde 5,5, sağlıkta 4,21, eğlence ve kültürde yüzde 1,89, gıda ve alkolsüz içeceklerde yüzde 1,71, haberleşmede yüzde 1,46 ve çeşitli mal ve hizmetlerde binde 5,7 oranlarında fiyat artışı gerçekleşmiştir.

Grafik 2.6: Ana Mal ve Hizmet Gruplarında Meydana Gelen, Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Endeks Değişim Oranları

Kaynak: DPÖ

2012 ve 2013 yıllarına ait Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranları aylık, bir önceki yılsonuna kıyasla ve yıllık olarak Tablo 2.4'te verilmektedir.

Tablo 2.4: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Değişim Oranları

	Aylar	Aylık	Yılsonuna Göre	Yıllık
2012	Ocak	-0,70	-0,70	12,36
	Şubat	-0,26	-0,95	11,28
	Mart	0,93	-0,03	10,40
	Nisan	1,86	1,83	11,41
	Mayıs	-0,14	1,69	9,58
	Haziran	-0,95	0,73	9,07
	Temmuz	-1,00	-0,28	6,90
	Ağustos	1,12	0,84	5,65
	Eylül	1,72	2,57	6,59
	Ekim	0,93	3,52	6,14
	Kasım	0,08	3,61	4,35
	Aralık	-0,01	3,60	3,60
2013	Ocak	1,00	1,00	5,38
	Şubat	-0,54	0,46	5,08
	Mart	0,20	0,66	4,32
	Nisan	0,84	1,51	3,27
	Mayıs	0,29	1,80	3,71
	Haziran	1,47	3,30	6,24
	Temmuz	-0,09	3,21	7,22
	Ağustos	0,94	4,17	7,03
	Eylül	2,04	6,30	7,37
	Ekim	1,49	7,89	7,97
	Kasım			
	Aralık			

Kaynak: DPÖ

3: DIŞ TİCARET VE TURİZM

3.1: İHRACAT VE İTHALAT GELİŞMELERİ

Yılın üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 19,4 artan ihracat 23,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. KKTC'nin 2013 yılının dokuz aylık döneminde gerçekleştirdiği toplam ihracat ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 4,8 oranında artarak 95,2 milyon dolara yükselmiştir. İhracatta gözlemlenen bu artışın 2013 yılı ilk çeyrek ve TL'nin değer kaybının da avantaj sağladığı üçüncü çeyrek performanslarından kaynaklandığı görülmektedir. Bu bağlamda özellikle Şubat ve Temmuz aylarında kaydedilen sırasıyla yüzde 23,5 ve yüzde 34,6 oranındaki artışlar dikkat çekicidir.

Ticaret Dairesi tarafından yayımlanan en güncel verisi Ağustos ayına ait olan ithalatta ise Mart ayından itibaren 2012 yılına kıyasla azalış gözlenmektedir. Mart ayında, 2012 yılının aynı ayına göre yüzde 19,8 azalan ithalat yılın ikinci çeyreğinde yüzde 10,5, Eylül ayı hariç üçüncü çeyreğinde ise yüzde 7,8 azalmıştır. Böylelikle, 2013 yılının sekiz aylık dönemi itibarıyla toplam ithalat bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 5,4 azalarak 999,7 milyon dolar olmuştur.

Tablo 3.1: İthalat ve İhracat

İhracat (ABD Doları)				İthalat (ABD Doları)			
	2012	2013	Yüzde Değişim		2012	2013	Yüzde Değişim
Ocak	8.247.029	9.516.124	15,4	Ocak	115.586.492	135.061.232	16,8
Şubat	9.748.949	12.042.187	23,5	Şubat	100.137.652	118.586.572	18,4
Mart	11.859.666	12.096.681	2,0	Mart	146.174.327	117.272.822	-19,8
I.Çeyrek	29.855.644	33.654.992	12,7	I.Çeyrek	361.898.471	370.920.626	2,5
Nisan	16.599.565	16.986.869	2,3	Nisan	158.463.121	152.361.615	-3,9
Mayıs	15.535.913	13.114.945	-15,6	Mayıs	153.143.731	143.998.973	-6,0
Haziran	8.811.661	7.509.048	-14,8	Haziran	140.640.380	108.525.766	-22,8
II.Çeyrek	40.947.139	37.610.862	-8,1	II.Çeyrek	452.247.232	404.886.354	-10,5
Temmuz	7.099.384	9.558.187	34,6	Temmuz	125.300.195	125.704.329	0,3
Ağustos	6.073.560	6.496.958	7,0	Ağustos	117.607.114	98.194.496	-16,5
Eylül	6.848.167	7.855.823	14,7	Eylül	-	-	-
III.Çeyrek	20.021.111	23.910.968	19,4	III.Çeyrek	242.907.309	223.898.825	-7,8
Toplam	90.823.894	95.176.822	4,8	Toplam	1.057.053.012	999.705.805	-5,4

NOT: 1) GÜNEY KIBRIS'A YAPILAN İHRACAT DÂHİL DEĞİLDİR.

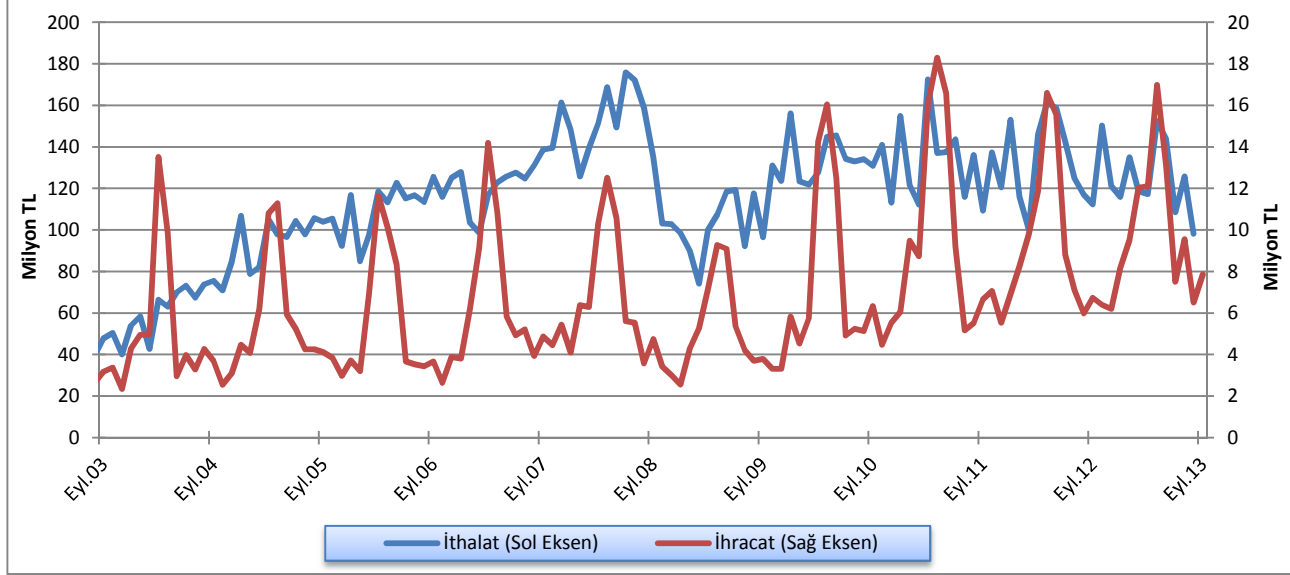
2) HİDROKARBON İTHALATI DÂHİL DEĞİLDİR

KAYNAK: TİCARET DAİRESİ

Grafik 3.1'de KKTC'nin ihracat ve ithalatının 2003 ve 2013 yılları üçüncü çeyrekleri arasındaki gelişimi gösterilmektedir. İhracat, yıllar itibarıyla mevsimsel olarak azalıp artmakla birlikte 2009 sonrasında ortalama olarak artış eğilimindedir. 2008'deki küresel

kriz haricinde göreceli olarak daha istikrarlı bir seyir izleyen ithalatın ise 2012 yılı Mayıs ayından itibaren (yine aynı yılın Ekim ayında görülen bir aylık artış haricinde) her ay bir önceki aya göre azaldığı görülmektedir.

Grafik 3.1: İthalat ve İhracat

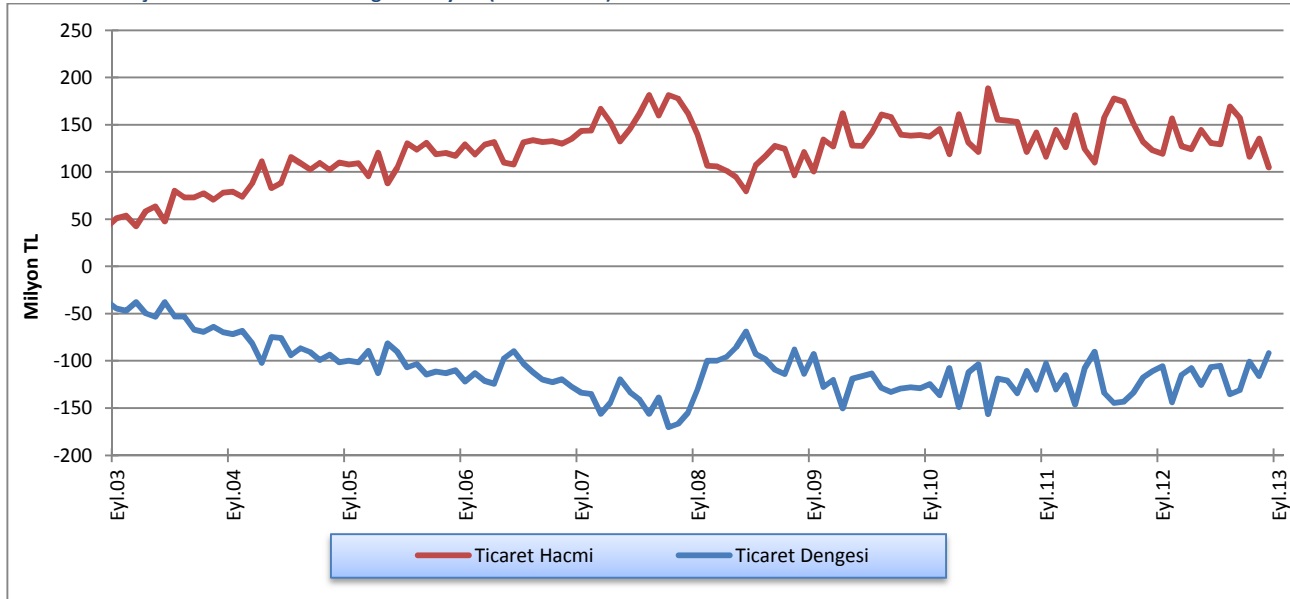

Kaynak: Ticaret Dairesi

Son 10 yıllık süreçte, KKTC'nin ihracatı ve ithalatı arasındaki büyük fark, dış ticaret hacmi ve dengesinin ağırlıklı olarak ithalatın seyrine göre şekillenmesine sebep olmaktadır. Dolayısıyla 2012 yılının Mayıs ayından itibaren ithalatta görülen azalış dış ticaret hacminin ve açığının azalmasını da beraberinde getirmiştir. Grafik 3.2'den görüleceği üzere, 2013 yılı

Ağustos ayı itibarıyla aylık dış ticaret açığı 91,7 milyon dolara, dış ticaret hacmi ise 104,7 milyon dolara gerilemiştir. Yılın ilk 8 ayında ise dış ticaret açığı ve dış ticaret hacmi sırasıyla 912,4 ve 1.087 milyon dolara düşmüştür. Böylelikle, 2012 yılsonunda yüzde 7,1 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2013 yılının sekiz ayı itibarıyla yüzde 8,7'ye yükselmiştir.

Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi ve Dengesi - Aylık (ABD Doları)

KAYNAK: TİCARET DAİRESİ

KKTC'nin ürünlerini ihraç ettiği başlıca ülke ve ülke gruplarıyla, bunlara yapılan ihracatın yıllar itibarıyla dağılımları Tablo 3.2'de gösterilmektedir. Söz konusu tablodan görüleceği üzere, 2013 yılının 9 ayında Türkiye'ye yapılan ihracatın aynı dönemdeki toplam ihracat içindeki payı, bir önceki yıla göre 2,9 puan

artarak yüzde 54,1'e yükselmiştir. KKTC'nin ihracatta bulunduğu en büyük ikinci destinasyon olan Orta Doğu ve Arap ülkelerinin payında ise 2,8 puanlık bir azalış görülürken, AB üyesi ülkelere ihracat yüzde 49 oranında azalmış, AB üyesi olmayan Avrupa ülkelerine yapılan ihracatın payı ise 2,5 kat artmıştır.

Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	47,6	15,0	15,1	17,8	4,5
2007	58,4	15,8	8,8	11,6	5,4
2008	49,9	20,5	5,9	17,0	6,7
2009	54,2	18,5	1,7	19,5	6,1
2010	46,4	12,2	3,6	32,3	5,5
2011	53,3	8,3	1,3	32,0	5,1
2012	51,0	7,7	1,0	35,7	4,6
2013 Ocak-Eylül	54,1	3,9	3,5	32,9	5,6

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin ithalat yaptığı başlıca ülke ve ülke gruplarıyla, bunlardan yapılan ithalatın dağılımı Tablo 3.3'te verilmektedir. Söz konusu tablodan da görüleceği üzere, toplam ithalat içinde en büyük paya sahip olan ülke Türkiye olmakla birlikte, Türkiye'nin payı 2013 yılının dokuz ayı itibarıyla yüzde 66,9'a düşerek 2006'dan beri en düşük seviyeye gerilemiştir. Öte

yandan, tasnife tabi tutulan diğer tüm ülke gruplarının toplam ithalatımız içindeki paylarında (diğer ülkeler başlığıyla tanımlananlar hariç olmak üzere) 2012'ye kıyasla artışlar olduğu görülmektedir. Oransal olarak en büyük artış ise toplam ithalatımız içindeki payı yüzde 94 oranında artan AB üyesi olmayan Avrupa ülkelerinden yapılan ithalatta görülmektedir.

Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	68,8	18,0	6,0	1,2	4,8	1,2
2007	67,9	16,1	7,3	2,6	4,3	1,8
2008	69,8	14,0	6,5	4,7	3,4	1,6
2009	69,6	15,5	6,6	2,3	4,0	2,0
2010	70,9	15,6	5,7	1,9	4,3	1,6
2011	68,6	16,8	4,9	2,5	5,2	2,0
2012	72,4	14,5	4,8	1,7	4,8	1,8
2013 Ocak-Ağustos	66,9	16,2	6,3	3,3	5,6	1,7

Kaynak: Ticaret Dairesi

3.2: TURİZM

Tablo 3.4'te son iki yılda KKTC'ye gelen yolcu sayıları dokuz aylık dönemler itibarıyla karşılaştırmalı olarak verilmiştir. 2013 yılının üçüncü çeyreğinde 376.094 olan toplam yolcu sayısı, 2012 yılının aynı dönemine göre yüzde 7 oranında artmıştır. Yılın ilk iki çeyreğinde

görülen sırasıyla yüzde 5,3 ve yüzde 3,8 artışla birlikte değerlendirildiğinde, 2013 yılının dokuz ayında gelen yolcu sayısı 2012 yılının aynı dönemine göre yüzde 5,4 artarak 941.672'ye ulaşmıştır.

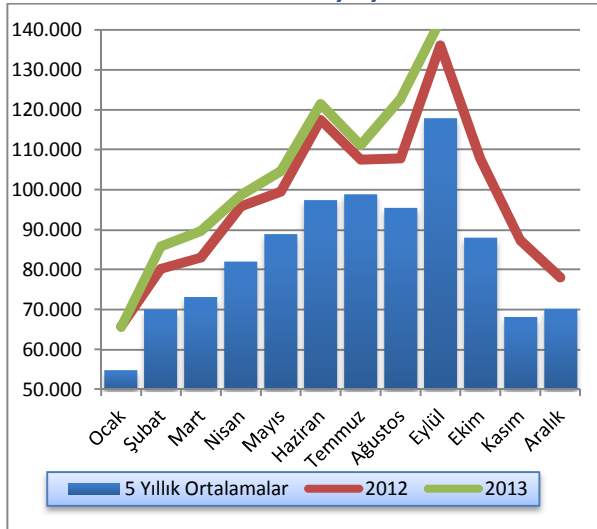
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı

Dönem	T.C. Uyruklu			3. Ülke Uyruklu			Toplam		
	2012	2013	Yüzde Değişim	2012	2013	Yüzde Değişim	2012	2013	Yüzde Değişim
Ocak	57.453	55.494	-3,4	8.257	10.055	21,8	65.710	65.549	-0,2
Şubat	68.343	71.151	4,1	11.837	14.645	23,7	80.180	85.796	7,0
Mart	65.959	68.216	3,4	17.042	21.399	25,6	83.001	89.615	8,0
I. Çeyrek	191.755	194.861	1,6	37.136	46.099	24,1	228.891	240.960	5,3
Nisan	76.130	76.168	0,0	19.646	22.429	14,2	95.776	98.597	2,9
Mayıs	78.237	78.906	0,9	21.262	25.697	20,9	99.499	104.603	5,1
Haziran	88.302	89.104	0,9	29.135	32.314	10,9	117.437	121.418	3,4
II. Çeyrek	242.669	244.178	0,6	70.043	80.440	14,8	312.712	324.618	3,8
Temmuz	75.319	69.567	-7,6	32.222	41.510	28,8	107.541	111.077	3,3
Ağustos	72.158	81.456	12,9	35.672	41.266	15,7	107.830	122.722	13,8
Eylül	100.840	101.386	0,5	35.315	40.909	15,8	136.155	142.295	4,5
III. Çeyrek	248.317	252.409	1,6	103.209	123.685	19,8	351.526	376.094	7,0
Toplam	682.741	691.448	1,3	210.388	250.224	18,9	893.129	941.672	5,4

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Grafik 3.3'te, 2013 yılının Eylül ayı sonuna kadar gelen yolcu sayısı bir önceki yıllara ve son beş yılın ortalamalarıyla karşılaştırmalı olarak verilmektedir. 2013 yılında gelen yolcu sayısının Ocak ayı hariçinde her ay, 2012 yılından fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca, yılın ilk yarısında gelen yolcu sayısı son beş yılın ortalamalarının da üzerinde seyretmektedir.

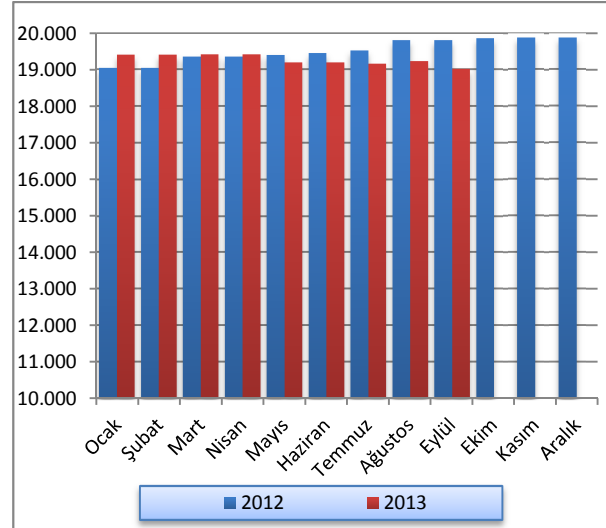
Grafik 3.3: 2013 yılında Gelen Yolcu Sayısının 2012 yılıyla ve Son 5 Yıllık Ortalamalarıyla Karşılaştırılması

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Sektörün toplam yatak kapasitesindeki gelişimin 2012 ve 2013 yılları itibarıyla karşılaştırmalı olarak gösterimi Grafik 3.4'te sunulmaktadır. Mayıs ayından itibaren 2012 yılına göre bir miktar azaldığı görülen yatak kapasitesi, 2013 yılı Eylül ayı itibarıyla 19.019'dur.

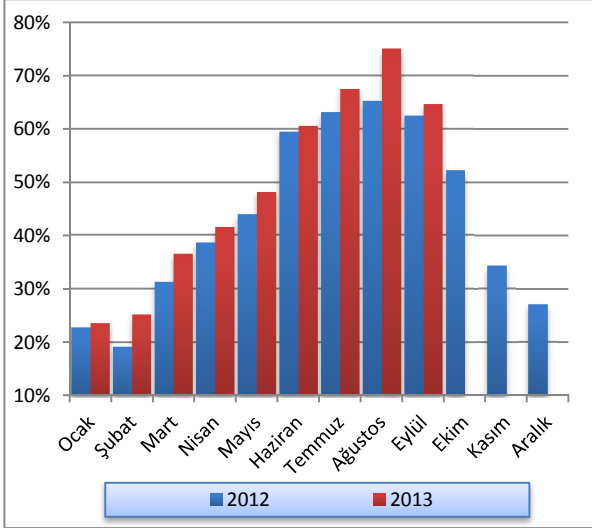
Grafik 3.4: Yatak Kapasitesi

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

KKTC'de bulunan turistik tesislerin 2012 ve 2013 yıllarının dokuz aylık dönemleri itibarıyla doluluk oranları Grafik 3.5'te karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır. Buna göre, 2013 yılının altı ayında da 2012 yılına göre daha yüksek doluluk oranları gerçekleşmiş ve Eylül ayında doluluk oranı yüzde 64,7 olmuştur.

Grafik 3.5: Aylar İtibarıyla Doluluk Oranı

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

4: BÜTÇE GELİŞMELERİ

4.1: 2012 - 2013 YILLARI ÜÇÜNCÜ ÇEYREK KARŞILAŞTIRMALARI

2013 mali yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla, KKTC bütçe gelir toplamında yüzde 7,54, gider toplamında ise yüzde 0,52 oranında artış olmuştur. Bu değişimlerin ardından bütçe gelirleri ve bütçe giderleri 2013 yılı üçüncü çeyreğinde 738,8 ve 685,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılının üçüncü çeyreğinde 5 milyon TL fazla veren kamu maliyesi, 2013 yılının aynı döneminde 53,3 milyon TL fazla vermiştir.

Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)

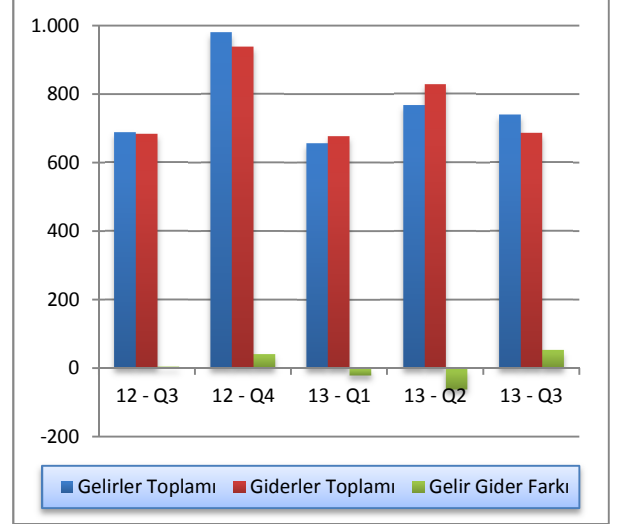
Açıklama	2012		2013		Yüzde Değişim
	Yıllık Gerçekleşme	Q3 Gerçekleşme	Bütçe Tahmini	Q3 Gerçekleşme	
Bütçe Gelirleri	3.140,40	687,00	3.498,52	738,83	7,54%
Bütçe Giderleri	2.964,20	682,00	3.666,70	685,58	0,52%
Bütçe Dengesi	176,20	5,00	-168,18	53,25	965,00%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2012 yılının tamamında elde edilen 3.140,4 milyon TL tutarındaki bütçe gelirleri toplamının yüzde 21,88'i üçüncü çeyrek içinde tahsil edilmiştir. 2013 yılının aynı döneminde öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 21,12'si tahsil edilmiştir. 2013 yılı içinde hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılacağı tahmin edilen 3.666,7 milyon TL'nin yüzde 18,7'si üçüncü çeyrek içinde kullanılmıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 23,01 olarak gerçekleşmiştir.

Bütçe gelir ve gider gerçekleştirmeleri aşağıdaki grafikte çeyrek dönemler itibarıyla verilmiştir.

Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.2: GELİRLER

2013 mali yılı üçüncü çeyreği itibarıyla rakamsal olarak bütçe gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre 51,8 milyon TL artış göstererek 738,8 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bütçe gelirleri içerisinde en büyük paya sahip vergi gelirleri kalemi toplamı 2013 yılı üçüncü çeyreği içinde 433,4 milyon TL olmuştur. Vergi gelirleri toplamı 2012 yılının aynı döneminde 383,6 milyon TL idi. Bütçe gelirleri içinde ikinci en yüksek paya sahip olan alınan bağış, yardım ve krediler kalemi ise 2013 yılı üçüncü çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1,87 oranında düşüş göstermiş ve 155,9 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı üçüncü çeyreği içinde vergi dışı gelirler kalemi de 148,8 milyon TL seviyesindedir.

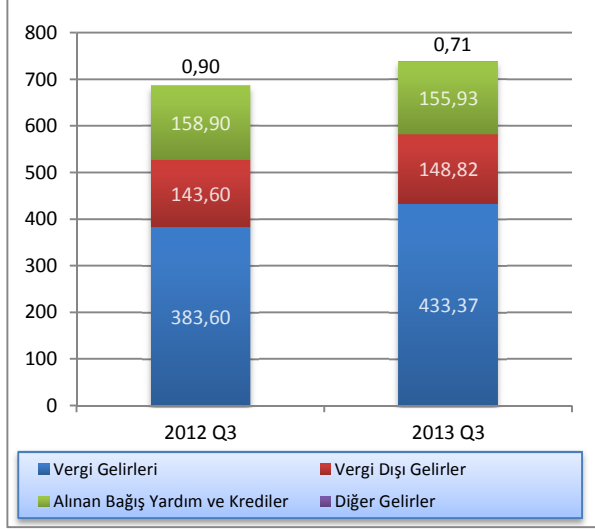
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)

Açıklama	2012 Q3	2013 Q3	Yüzde Değişim
Vergi Gelirleri	383,60	433,37	12,97%
Vergi Dışı Gelirler	143,60	148,82	3,64%
Alınan Bağış Yardım ve Krediler	158,90	155,93	-1,87%
Diğer Gelirler	0,90	0,71	-21,11%
Toplam	687,00	738,83	7,54%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2012 yılının üçüncü çeyreğinde alınan bağış, yardım ve krediler kaleminin toplam bütçe gelirleri içindeki payı yüzde 23,13 iken, 2013 yılı aynı döneminde yüzde 21,1'dir. Aynı dönemler içinde vergi gelirleri kaleminin payı yüzde 55,84 iken yüzde 58,66, vergi dışı gelirler kaleminin payı ise yüzde 20,9 iken, yüzde 20,14 olarak gerçekleşmiştir. Diğer gelirler kalemi ise yüzde 0,13 iken, yüzde 0,1 oranında gerçekleşmiştir.

Grafik 4.2: Bütçe Gelirleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.3: GİDERLER

2013 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla bütçe giderleri toplamı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 0,52 oranında artış göstermiş ve 682 milyon TL'den 685,6 milyon TL'ye yükselmiştir. Söz konusu dönemlerde, cari transferler, mal - hizmet alım giderleri ile personel gideri kalemlerinde sırasıyla yüzde -4,48, 3,09 ve 8,22 oranlarında değişim olmuştur.

KKTC bütçesinin cari transferler gider kalemi, 2013 yılı üçüncü çeyreğinde 306,9 milyon TL olmuştur. Bu dönemde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 8,22 oranında artış gösteren personel giderleri kalemi, 282,9 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Sermaye giderleri ve transferler kalemi de aynı dönemler içinde yüzde -14,88 düşüş göstermiş ve 2013 yılı üçüncü çeyreğinde 36,6 milyon TL'ye gerilemiştir.

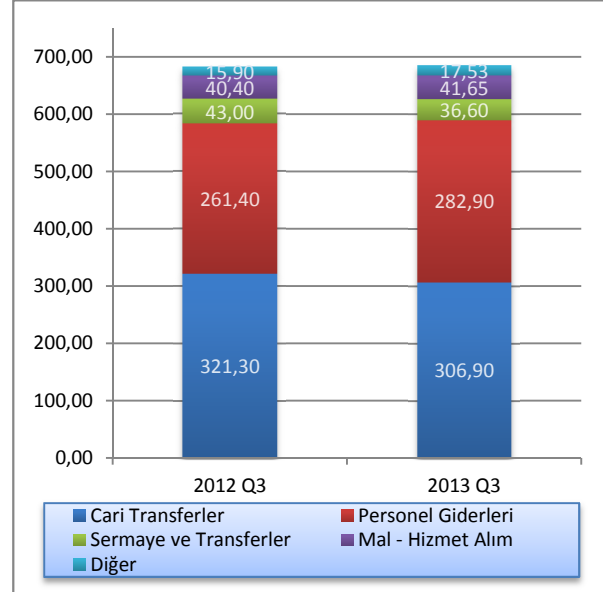
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)

	2012 Q3	2013 Q3	Yüzde Değişim
Cari Transferler	321,30	306,90	-4,48%
Personel Giderleri	261,40	282,90	8,22%
Sermaye Giderleri ve Transferler	43,00	36,60	-14,88%
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	40,40	41,65	3,09%
Diğer Giderler	15,90	17,53	10,25%
Toplam	682,00	685,58	0,52%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı, 2012 yılı üçüncü çeyreği içinde yüzde 38,33 iken, 2013 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 41,26 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2012 yılı üçüncü çeyreğinde bütçe giderleri toplamının yüzde 47,11'ini oluşturan cari transferler kaleminin payı, 2013 yılı üçüncü çeyreğinde düşüş göstermiş ve yüzde 44,77 olmuştur. Personel giderleri ile cari transferler kalemleri toplamının bütçe giderleri içindeki payı, 2012 yılı üçüncü döneminde yüzde 85,44 iken 2013 yılı üçüncü döneminde yüzde 86,03 seviyesine yükselmiştir.

Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.4: 2013 MALİ YILI, BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

2013 yılının ilk dokuz ayı itibarıyla gerçekleşen toplam gelir ve gider verileri aşağıdaki tabloda verilmektedir.

2012 yıl geneli için öngörülen toplam bütçe gelirlerinin, Ocak-Eylül döneminde yüzde 68,83 oranında tahsili gerçekleşirken, 2013 yılının aynı döneminde bu oran yüzde 61,76 seviyesinde kalmıştır.

Bütçe giderleri kalemini incelediğimizde ise 2012 yıl geneli için öngörülen toplamın, ilk dokuz ay içerisinde yüzde 68,37 oranı harcanmış olup, aynı dönemde 2013 tadil bütçesinin harcanma oranı ise yüzde 58,89 oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)

	2012 Yılı Gerçekleşme	2012 Ocak-Eylül Gerçekleşme	2012 Ocak-Eylül Gerçekleşme Oranı	2013 Tadil Bütçe	2013 Ocak-Eylül Gerçekleşme	2013 Ocak-Eylül Gerçekleşme Oranı
Gelirler						
Vergi Gelirleri	1.492,10	1.063,80	71,30%	1.584,47	1.163,01	73,40%
Vergi Dışı Gelirler	602,90	463,20	76,83%	684,65	481,46	70,32%
Alınan Bağış Yardım Krediler	801,70	628,10	78,35%	1.226,59	514,00	41,90%
Diğer Gelirler	243,70	6,30	2,59%	3,90	3,05	78,21%
Genel Toplam	3.140,40	2.161,40	68,83%	3.499,61	2.161,52	61,76%
Giderler						
Cari Transferler	1.390,10	994,70	71,56%	1.335,21	935,60	70,07%
Personel Gideri	1.103,90	743,00	67,31%	1.017,79	701,88	68,96%
Sermaye Giderleri ve Transferleri	185,40	92,10	49,68%	447,58	81,16	18,13%
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	209,50	144,30	68,88%	236,68	167,37	70,72%
Diğer Giderler	75,30	52,60	69,85%	680,18	303,12	44,56%
Genel Toplam	2.964,20	2.026,70	68,37%	3.717,44	2.189,13	58,89%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.5: FİNANSMAN DENGESİ

Bütçe toplam gelir rakamı ile bütçe giderleri arasındaki farka eşit olan finansman dengesi, 2013 yılı üçüncü çeyreğinde 2012 yılının aynı dönemine göre yüzde 84,8 oranında azalarak -9,33 milyon TL olmuştur. Bu çeyrekte gerçekleşen açığın kapatılması için finansman kaynağı olarak kullanılan T.C. kredileri toplamı ise, önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 5,75 oranında azalarak 66,4 milyon TL'den 62,58 milyon TL'ye gerilemiştir.

Vergi gelirleri ve vergi dışı gelirler kalemlerinde, 2013 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla gerçekleşen 49,77 ve 5,22 milyon TL artışlara bağlı olarak, yerel gelirler kalemi yüzde 10,38 oranında artmış ve 582,9 milyon TL'ye ulaşmıştır.

2013 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla oluşan bütçe rakamlarına göre, yerel gelirlerimizle bütçe giderlerini karşılama oranı yüzde 85,02 olmuştur. Aynı oran 2012 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 77,43 idi.

Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)

	2012 Q3	2013 Q3
Yerel Gelirler +Dış Yardımlar	620,60	676,25
1. Yerel Gelirler	528,10	582,90
Vergi Gelirleri	383,60	433,37
Vergi Dışı Gelirler	143,60	148,82
Diğer Gelirler	0,90	0,71
2. Dış Yardımlar	92,50	93,35
T.C. Yardımları	92,50	93,35
Bütçe Giderleri	682,00	685,58
Personel Giderleri	261,40	282,90
Cari Transferler	321,30	306,90
Sermaye Giderleri	43,00	36,60
Diğer Giderler	56,30	59,18
Finansman Dengesi	-61,40	-9,33
Finansman	66,40	62,58
T.C. Kredileri	66,40	62,58
İç Borçlanma	0,00	0,00

Kaynak: Maliye Bakanlığı

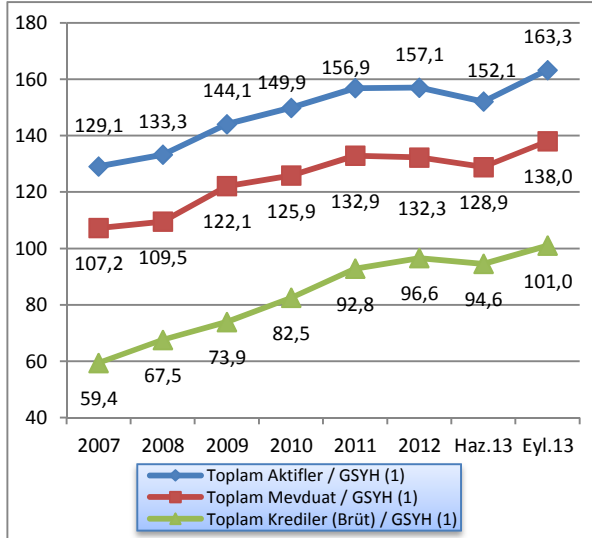
5: PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER

5.1: BANKACILIK SEKTÖRÜ GENEL GÖRÜNÜMÜ

5.1.1: FİNANSAL DERİNLEŞME

2013 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre finansal derinleşme rakamlarının tümünde artış gerçekleşmiştir. Toplam krediler (brüt) / GSYH oranı yüzde 94,6'dan yüzde 101'e, toplam mevduat / GSYH oranı yüzde 128,9'dan yüzde 138'e ve toplam aktiflerin GSYH'ye oranı yüzde 152,1'den yüzde 163,3'e yükselmiştir.

Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%)

Not: (1) 2011, 2012 ve 2013 yılsonu GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

Kaynak: KKTCMB

5.1.2: KKTC BANKACILIK SEKTÖRÜ PERFORMANS RASYOLARI

Likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı 2013 yılı üçüncü çeyreğinde, ikinci çeyreğe göre 0,73 puan artarak yüzde 25,16'ya yükselmiştir. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 24,16 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Sermaye yeterlilik standart rasyosu (SYSR) ikinci çeyrek döneme kıyasla 0,17 puan artarak yüzde 19,42'ye yükselmiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde ise, yüzde 21,11 idi.

TGA'nın brüt krediler içindeki payı, Eylül 2013 sonunda bir önceki döneme göre 0,25 puan azalarak yüzde 6,59'a gerilemiştir. Söz konusu oran Eylül 2012 – Eylül 2013 döneminde 0,96 puan azalmıştır.

Mevduatın krediye dönüşüm oranını gösteren krediler (brüt) / mevduat, Eylül 2013 sonunda bir önceki döneme göre 0,19 puan azalmış, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise, 2,22 puan artmış ve yüzde 73,15 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Eylül 2012'de yüzde 59,43 seviyesinde olan brüt kredilerin aktif toplamı içerisindeki payı, 2013 yılının birinci çeyreği sonunda yüzde 61,33'e, ikinci çeyreği sonunda yüzde 62,17 seviyesine yükselmiş, Eylül 2013 sonunda ise, 61,84 seviyesine gerilemiştir.

Brüt kredilerdeki büyüme hızı, 2013 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre yüzde 6,8 oranında artış şeklinde gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde ise yüzde 2,97 oranında artış yaşanmıştır.

Bir önceki çeyrek dönemle mukayese edildiğinde, Haziran 2013 sonunda yüzde 6,73 oranında artan mevduat, 2013 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 6,8 oranında artış göstermiştir.

2013 Haziran sonu itibarıyla yüzde 8,27 olan finansal kaldıraç oranı, 2013 yılı üçüncü çeyrekte yüzde 8,5 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.1: Performans Rasyoları (%)

Açıklama	2012			2013	
	Eyl.	Ara.	Mar	Haz.	Eyl.
Likit Aktifler/Top. Aktifler	24,16	26,82	25,78	24,43	25,16
SYSR	21,11	20,61	20,28	19,25	19,42
TGA / Brüt Krediler	7,55	7,23	7,27	6,84	6,59
Brüt Krediler/Top. Mevduat	70,94	73,01	73,00	73,35	73,15
Brüt Krediler/Top. Aktifler	59,43	61,48	61,33	62,17	61,84
Brüt Kredilerdeki Büyüme Hızı	2,97	9,88	-0,90	7,25	6,80
Mevduattaki Büyüme Hızı	2,91	6,76	-0,89	6,73	7,09
Finansal Kaldıraç ¹	7,83	8,16	8,04	8,27	8,50

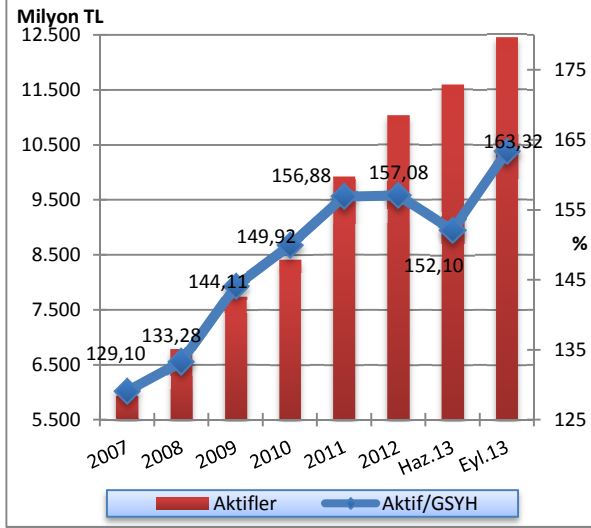
Not: (1)Yabancı Kaynaklar / Toplam Özkaynaklar

Kaynak: KKTCMB

5.1.3: BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ

Grafik 5.2'den de anlaşılacağı üzere, 2007 – 2012 döneminde bankacılık sektörü bilanço büyüklüklerinin GSYH'ye oranı görülmektedir. 2013 yılı üçüncü çeyrekte bankacılık sektörü bilanço büyüklüğünün GSYH'ye oranı yüzde 163,32'ye yükselmiştir.

Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi

Not: 2011, 2012 ve 2013 yılsonu GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

Kaynak: KKTCCMB

5.1.4: BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YOĞUNLAŞMA

Bankacılık sektörünün yoğunlaşması incelendiği zaman, 2013 yılı üçüncü çeyrekte aktif büyüklüğü açısından gerek en büyük beş bankanın ve gerekse en büyük on bankanın sektör içindeki payında bir önceki çeyrek döneme göre azalma gözlemlenmiştir. İlk beş bankanın toplam aktifler içindeki payı yüzde 55,14'den yüzde 54,52'ye, toplam brüt kredilerdeki payı yüzde 59,23'den yüzde 58,44'e, toplam mevduatlar içindeki payı yüzde 55,99'dan yüzde 55,51'e gerilemiştir.

Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma

İlk Beş Banka	2012			2013	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Toplam Aktifler	56,34	57,25	55,80	55,14	54,52
Toplam Krediler (Brüt)	62,16	63,36	60,81	59,23	58,44
Toplam Mevduat	57,34	58,47	57,09	55,99	55,51
İlk On Banka					
Toplam Aktifler	81,80	81,86	80,75	79,89	79,21
Toplam Krediler (Brüt)	83,46	83,66	82,02	81,38	80,37
Toplam Mevduat	82,49	82,22	80,99	80,09	79,40

Kaynak: KKTCCMB

5.1.5: BANKA, ŞUBE VE PERSONEL SAYISI

Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısı Eylül 2013 sonunda 22'dir. Sektördeki 22 bankanın 2'si

kamu bankası, 13'ü özel sermayeli banka ve 7'si şube bankasıdır.

Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler

	2008	2009	2010	2011	Mar.12	Haz.12	Eyl.12	Ara.12	Mar.13	Haz.13	Eyl.13
Kamu Bankaları	2	2	4	3	3	2	2	2	2	2	2
Özel Sermayeli Bankalar	15	15	12	12	12	13	13	13	13	13	13
Şube Bankaları	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Toplam	24	24	23	22	22	22	22	22	22	22	22

Kaynak: KTCMB

Sektörde hizmet sunum birimi olan banka şube sayısı, 2013 yılı üçüncü çeyrek itibarıyla, bir önceki çeyreğe göre 2 adet artarak 220'ye yükselmiştir. Şube sayılarının banka gruplarına göre dağılımına

bakıldığında, toplam şube sayısının yüzde 61,37'sinin özel sermayeli bankalara, yüzde 21,36'sının şube bankalarına, yüzde 17,27'sinin kamu bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi

Şube Sayısının Gelişimi											
	2008	2009	2010	2011	Mar.12	Haz.12	Eyl.12	Ara.12	Mar.13	Haz.13	Eyl.13
Kamu Bankaları	27	29	34	35	35	34	34	34	34	38	38
Özel Sermayeli Bankalar	111	120	118	117	117	123	126	129	129	133	135
Şube Bankaları	32	35	40	44	44	44	44	45	46	47	47
Toplam	170	184	192	196	196	201	204	208	209	218	220
Personel Sayısının Gelişimi											
Kamu Bankaları	558	562	549	552	550	539	536	537	561	564	563
Özel Sermayeli Bankalar	1.432	1.433	1.437	1.459	1.497	1.578	1.641	1.669	1.681	1.677	1.741
Şube Bankaları	382	413	443	474	472	473	476	503	511	525	537
Toplam	2.372	2.408	2.429	2.485	2.519	2.590	2.653	2.709	2.753	2.766	2.841

Kaynak: KTCMB

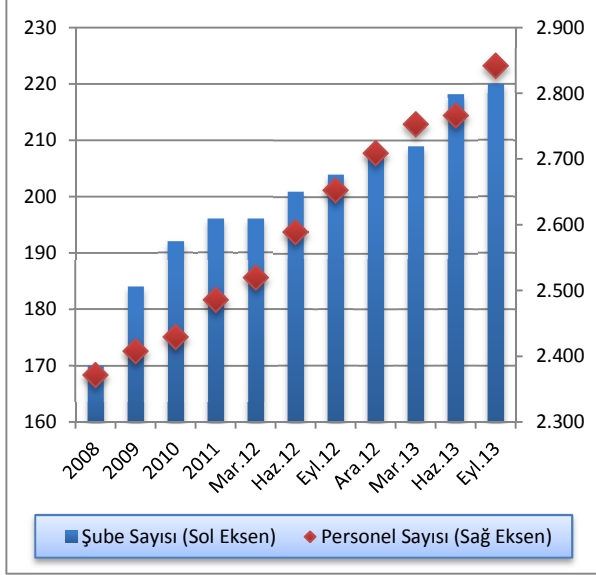
Sektörde istihdam edilen personel sayısı, Tablo 5.4 ve Grafik 5.3'den de görüldüğü üzere, Haziran 2013 – Eylül 2013 döneminde 75 kişi artarak 2.766'dan 2.841'e yükselmiştir. Söz konusu personelin 1.741'i özel sermayeli bankalarda, 563'ü kamu bankalarında, 537'si şube bankalarında çalışmaktadır.

Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde sektörde çalışan personel sayısı, 188 kişi artarak 2.653'den 2.841'e yükselmiştir. Söz konusu personel sayısındaki değişim banka grupları bazında incelendiğinde; özel sermayeli

bankalar, şube bankaları ve kamu bankalarında çalışan personel sayısının sırasıyla 100, 61 ve 27 kişi arttığı, görülmektedir (Tablo 5.4).

Eylül 2012'de sektörün toplam personel sayısının yüzde 20,20'sine sahip olan kamu bankalarının payı Eylül 2013 sonunda yüzde 19,82'ye, özel sermayeli bankaların payı yüzde 61,85'den yüzde 60,29'a gerilemiş, şube bankalarının payı ise 17,94'den yüzde 18,9'a yükselmiştir.

Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi

Kaynak: KKTÇMB

5.2: BANKACILIK SEKTÖRÜ KONSOLİDE BİLANÇOSU

2013 yılı Haziran ayı sonunda 11.587,7 milyon TL seviyesinde olan bankacılık sektörünün aktif toplamı, Eylül 2013 sonunda yüzde 7,38 oranında artmış ve 12.442,8 milyon TL'ye yükselmiştir. İlgili dönemde likit aktiflerde yüzde 10,59, brüt kredilerde yüzde 6,8 oranlarında artış, menkul değerler cüzdanında ise yüzde 9,85 oranında azalış olmuştur. Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde sektörün toplam aktifleri, yüzde 19,88, brüt kredileri yüzde 24,72, likit aktifleri yüzde 24,84 oranında artmış, menkul değerler cüzdanı ise yüzde 47,22 oranında azalmıştır. Aynı dönemde mevduatta yüzde 20,94, özkaynaklarda ise, yüzde 11,52 oranında artış olmuştur.

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, Haziran 2013 – Eylül 2013 döneminde yüzde 7,09 özkaynaklar yüzde 4,86 oranında artmıştır.

Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2012		2013		Yüzde Değişim		
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2013-09/2013	09/2012-09/2013
Likit Aktifler	2.507,5	2.957,3	2.823,5	2.830,6	3.130,5	10,59	24,84
MDC	723,4	560,1	528,9	423,5	381,8	-9,85	-47,22
Toplam Krediler (Brüt)	6.168,8	6.778,1	6.716,9	7.203,6	7.693,6	6,80	24,72
Diğer Aktifler	979,7	730,0	883,0	1.130,0	1.236,9	9,46	26,26
Aktif-Pasif Toplamı	10.379,4	11.025,5	10.952,3	11.587,7	12.442,8	7,38	19,88
Toplam Mevduat	8.696,2	9.284,1	9.201,6	9.821,1	10.517,1	7,09	20,94
Diğer Pasifler	508,1	538,2	538,6	516,9	615,3	19,04	21,12
Özkaynaklar	1.175,1	1.203,2	1.212,1	1.249,7	1.310,4	4,86	11,52

Kaynak: KKTÇMB

5.2.1: AKTİF / PASİF YAPISINDAKİ GELİŞMELER

2013 yılının üçüncü çeyreğinde, sektörün aktif toplamı içerisindeki en büyük pay yüzde 61,83 oran ile brüt kredilere aittir. Brüt kredileri sırasıyla yüzde 25,16 payla likit aktifler, yüzde 9,94 payla diğer aktifler ve yüzde 3,07'lik payla menkul değerler cüzdanı takip etmektedir.

Bankacılık sektörü Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde aktif/pasif yapısal dağılımı yönünden değerlendirildiğinde, MDC'deki daralmaya karşın, brüt krediler, likit aktifler ve diğer aktiflerde genişleme olduğu görülmektedir.

Bu dönemde brüt kredilerin aktif toplamı içerisindeki payı yüzde 59,43'den yüzde 61,83'e, likit aktifler yüzde

24,16'dan yüzde 25,16'ya ve diğer aktifler yüzde 9,44'den yüzde 9,94'e yükselirken, MDC yüzde 6,97'den yüzde 3,07'ye gerilemiştir. Eylül 2013 itibarıyla, toplam pasifin yüzde 84,51'ini mevduat, yüzde 10,53'ünü özkaynaklar ve yüzde 4,95'ini diğer pasifler oluşturmaktadır.

Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde mevduatın toplam kaynaklar içindeki payı yüzde 83,78 düzeyinden yüzde 84,52 düzeyine, diğer pasifler ise yüzde 4,89'dan yüzde 4,95 seviyesine yükselmiş, özkaynaklar ise yüzde 11,33'den yüzde 10,53'e gerilemiştir.

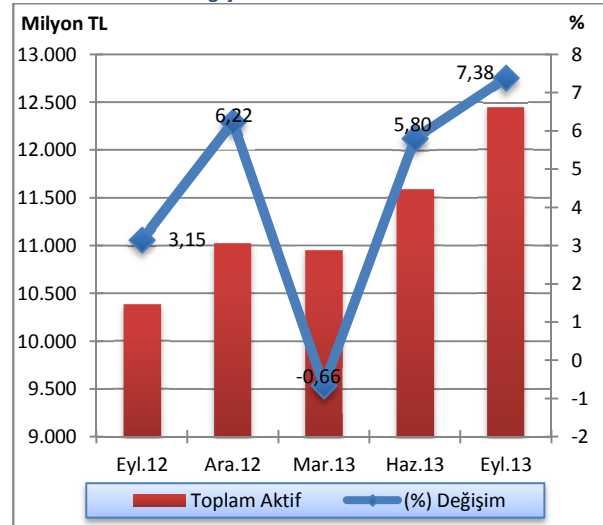
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Yapısal Yüzde Dağılımı

Aktif	2012			2013	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Likit Aktifler	24,16	26,82	25,78	24,43	25,16
MDC	6,97	5,08	4,83	3,65	3,07
Toplam Krediler (Brüt)	59,43	61,48	61,33	62,17	61,83
Diğer Aktifler	9,44	6,62	8,06	9,75	9,94
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Pasif					
Toplam Mevduat ¹	83,78	84,21	84,01	84,75	84,52
Diğer Pasifler	4,89	4,88	4,92	4,47	4,95
Özkaynaklar	11,33	10,91	11,07	10,78	10,53
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: KKTCCMB

Bankacılık sektörü toplam aktifinin çeyrek dönemlik yüzde değişimlerinin verildiği Grafik 5.4'e bakıldığında; toplam aktiflerin 2012 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 3,15, son çeyrekte ise yüzde 6,22 oranlarında arttığı görülmektedir. 2013 yılı birinci çeyreğinde toplam aktiflerde yüzde 0,66 oranında gerileme gerçekleşmiş, ikinci ve üçüncü çeyreklerde ise sırasıyla yüzde 5,8, ve yüzde 7,4 oranlarında artmıştır.

Grafik 5.4: Bankacılık Sektörü Aktif Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

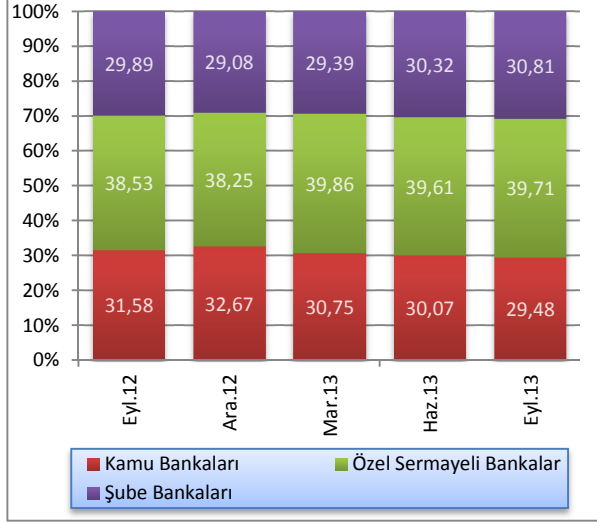
Kaynak: KKTCCMB

Sektörün toplam aktiflerinin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.5'e göre; 2013 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, kamu bankaları grubu yüzde 30,07 seviyesinden yüzde 29,48'e gerilemiş, özel sermayeli bankalar grubu ise yüzde 39,61'den yüzde 39,71 düzeyine, şube bankaları grubu ise yüzde 30,32'den yüzde 30,81'e yükselmiştir.

Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde ise, kamu bankaları grubunda küçülme, şube bankaları ve özel sermayeli bankalar grubunda ise büyüme olduğu görülmüştür.

Sektörün toplam aktif gelişiminin miktar bazında banka gruplarına göre gösterildiği Tablo 5.7'ye göre; 2013 yılının üçüncü çeyreğinde, bir önceki çeyrek döneme göre, kamu bankaları aktif toplamında yüzde 5,27, özel sermayeli bankalarda yüzde 7,66 ve şube bankalarında yüzde 9,11 oranlarında artış olmuştur. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise, kamu bankaları aktif toplamında yüzde 11,88, özel sermayeli bankalarda yüzde 23,58 ve şube bankalarında yüzde 23,57 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektör Aktifindeki Payları (%)

Kaynak: KKTCMB

Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi

	2012		2013			Yüzde Değişim	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2013 - 09/2013	09/2012 - 09/2013
Kamu Bankaları	3.278,3	3.601,8	3.368,1	3.484,3	3.667,8	5,27	11,88
Özel Sermayeli Bankalar	3.998,6	4.217,8	4.365,0	4.590,0	4.941,5	7,66	23,58
Şube Bankaları	3.102,4	3.205,9	3.219,1	3.513,4	3.833,5	9,11	23,57
Toplam	10.379,3	11.025,5	10.952,2	11.587,7	12.442,8	7,38	19,88

5.2.2: LİKİT VARLIKLAR

Bankacılık sektörü likit aktiflerini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar, Merkez Bankası'ndan alacaklar ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemlerinin toplamı, 2013 yılının üçüncü çeyreği sonunda bir önceki çeyreğe göre 299,9 milyon TL artarak 2.830,6 milyon TL'den 3.130,5 milyon TL'ye yükselmiştir.

Bu dönemde BPP işlemlerinden alacaklar kaleminde 27,8 milyon TL ve bankalardan alacaklarda 20,8 milyon TL azalış, nakit değerler kaleminde 23,8 milyon TL, Merkez Bankası'ndan alacaklar kaleminde 324,7 milyon TL artış meydana gelmiştir.

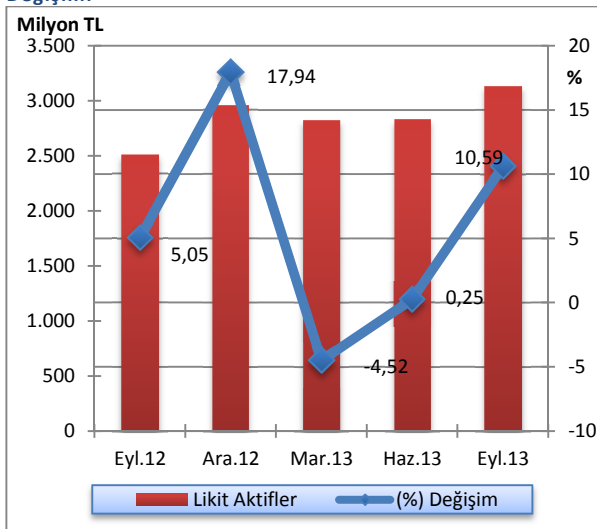
2012 yılı üçüncü çeyrek sonunda 2.507,6 milyon TL olan likit aktifler, 2013 yılının aynı döneminde yüzde 24,84 oranında artarak 3.130,5 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Anılan dönemde, bankalardan alacaklar kalemi 1.444,5 milyon TL'den 1.371,9 milyon TL'ye gerilemiş, BPP işlemlerinden alacaklar kalemi 7 milyon TL'den 13,7 milyon TL'ye, nakit değerler 90,8 milyon TL'den 131 milyon TL'ye ve Merkez Bankası'ndan alacaklar 965,3 milyon TL'den 1.613,9 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.8: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)

	2012		2013		Yüzde Değişim	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2013 - 09/2013
Nakit Değerler	90,8	105,5	90,1	107,2	131,0	22,20
Merkez Bankasından Alacaklar	965,3	1.311,2	1.312,9	1.289,2	1.613,9	25,19
BPP İşlemlerinden Alacaklar	7,0	54,7	55,4	41,5	13,7	-66,99
Bankalardan Alacaklar	1.444,5	1.485,9	1.365,1	1.392,7	1.371,9	-1,49
Toplam	2.507,6	2.957,3	2.823,5	2.830,6	3.130,5	10,59

Likit aktiflerin çeyrek dönemlere göre yüzde değişiminin verildiği Grafik 5.6'dan de görüleceği üzere; 2012 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 5,05, dördüncü çeyrekte yüzde 17,94 oranlarında artış olmuştur. 2013 yılı ikinci çeyreğinde likit aktifler birinci çeyreğe göre binde 2,5, üçüncü çeyreğinde ise yüzde 10,59 oranında artmıştır.

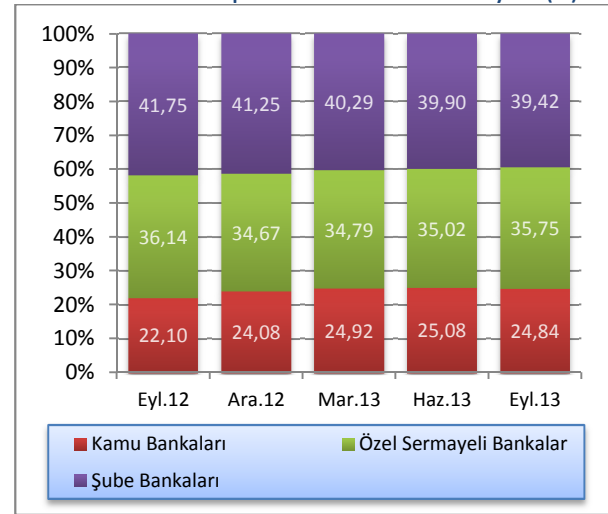
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi

Kaynak: KTCMB

Sektörün likit aktiflerinin banka gruplarına göre dağılımı Grafik 5.7'de gösterilmiştir. 2013 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, şube bankaları ve kamu bankaları gruplarında gerileme, özel sermayeli bankalar grubunda yükselme görülmüştür. Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde ise, kamu bankaları grubunda artış, özel sermayeli bankalar ve şube bankaları gruplarında azalış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.7: Banka Gruplarına Göre Likit Aktif Payları (%)

Kaynak: KTCMB

5.2.3: KREDİLER

Kredilerin türlerine göre dağılımı Tablo 5.9'da sunulmaktadır. 2013 yılı Eylül ayı itibarıyla 3.501,6 milyon TL olan işletme kredileri geçmiş dönemlerde olduğu gibi birinci sırada yer almaktadır. Bunu 2.436,4 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir.

Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde işletme kredileri 2.945,5 milyon TL'den 3.501,6 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise, 1.998,8 milyon TL'den 2.436,4 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.9: Kredilerin (Net) Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)

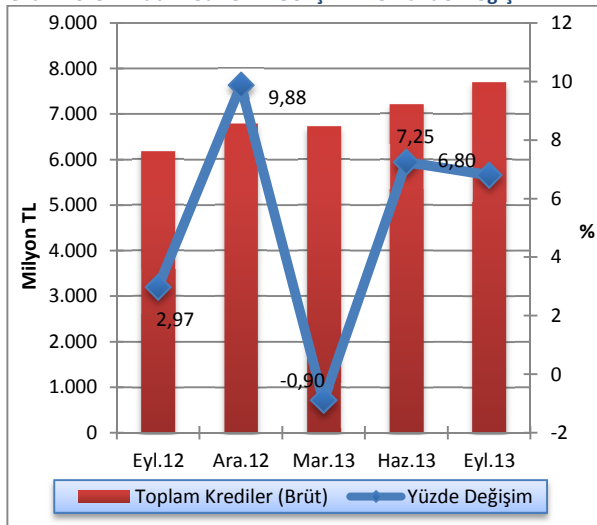
	2012		2013		
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
İşletme Kredileri	2.945,5	3.465,2	3.229,6	3.290,8	3.501,6
Tüketici Kredileri	1.998,8	2.020,7	2.085,7	2.254,8	2.436,4
Kredi Kartları	188,2	199,8	184,3	208,1	210,2
İskonto ve İştira Senetleri	70,9	71,2	68,6	70,1	81,4
Diğer Yatırım Kredileri	31,2	40,6	48,3	55,2	61,2
İthalat Kredileri	16,9	18,2	16,9	43,5	32,3
Fon Kaynaklı Krediler	11,0	10,5	10,1	10,5	10,8
İhtisas Kredileri	7,8	13,6	18,1	11,7	8,0
İhracat Kredileri	13,8	9,9	9,3	9,8	8,6
KKTÇMB Kaynaklı Krediler	4,9	0,4	2,8	2,5	2,6
KKTÇMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	1,2	0,0	0,0	0,0	0
Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	0,3	0,4	0,5	1,8	2,9
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0
Diğer Krediler	412,6	437,3	554,7	752,3	830,8
Toplam Krediler	5.703,1	6.287,8	6.228,9	6.711,1	7.186,9

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTÇMB

Sektörün brüt kredilerinde, Grafik 5.8'den de görüleceği üzere, 2012 yılının Eylül ayı sonu itibarıyla yüzde 2,97 ve Aralık ayı sonu itibarıyla yüzde 9,88 oranlarında artış gerçekleşmiştir. 2013 yılı Mart sonu itibarıyla sektörün brüt kredileri binde 9 oranında daralmış, Haziran sonu itibarıyla ise yüzde 7,25 oranında artmıştır. Eylül 2013 itibarıyla brüt krediler bir önceki çeyrek döneme göre yüzde 6,8 oranında artış gerçekleşmiştir.

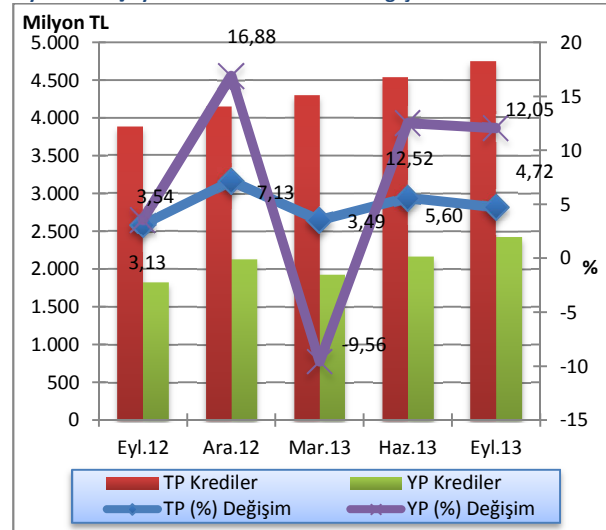
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim

Kaynak: KKTÇMB

Sektörün kredilerinin Türk parası (TP) - Yabancı Para (YP) ayrımı ve bu ayrımın çeyrek dönemlik değişimi Grafik 5.9'da gösterilmektedir. 2013 yılının üçüncü çeyreğinde kredilerin 4.753,3 milyon TL'si TP cinsinden, 2.433,6 milyon TL'si YP cinsindedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden kredilerde yüzde 4,72, YP cinsinden kredilerde yüzde 12,05 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Krediler (Net) TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KKTÇMB

Sektörün brüt kredilerinin banka grupları bazında Türk Parası (TP) ve Yabancı Para (YP) ayrımı ve bu ayrımın bir önceki çeyrek döneme göre değişimi Tablo 5.10'da gösterilmektedir. 2013 yılının üçüncü çeyreğinde kamu bankaları brüt kredileri, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinde yüzde 0,85 gerilerken, YP cinsinde

yüzde 3,82 oranında artmıştır. Özel sermayeli bankaların brüt kredileri TP cinsinde yüzde 5,35, YP cinsinde yüzde 13,66 artmıştır. Şube bankaları brüt kredileri söz konusu dönemde TP cinsinde yüzde 11,56, YP cinsinde yüzde 13,42 ve toplamda yüzde 12,18 oranında yükselmiştir.

Tablo 5.10: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)

	Haziran 2013			Eylül 2013			Yüzde Değişim		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankaları	1.834,2	552,7	2.386,9	1.818,6	573,8	2.392,4	-0,85	3,82	0,23
Özel Sermayeli Bankalar	1.731,6	1.081,9	2.813,5	1.824,2	1.229,7	3.053,9	5,35	13,66	8,54
Şube Bankaları	1.325,7	677,5	2.003,2	1.480,0	768,3	2.247,3	11,56	13,42	12,18
Toplam Krediler	4.891,5	2.312,1	7.203,6	5.121,8	2.571,8	7.693,6	4,71	11,23	6,80

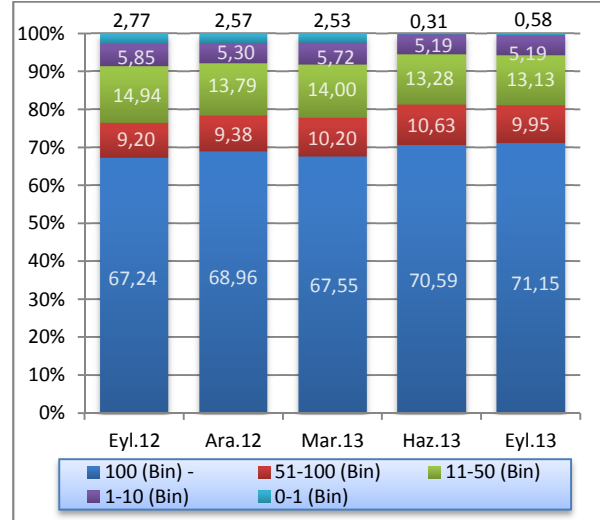
Kaynak: KKTÇMB

Sektörün kredi büyüklüklerinin toplam krediler içindeki paylarına ilişkin Grafik 5.10'a bakıldığında, 2013 üçüncü çeyreği sonunda 100 bin TL'den büyük kredilerin toplam krediler içindeki payı 0,56 puan artarak yüzde 71,15 oranında gerçekleşmiştir.

Söz konusu dönemde, kredi büyüklüklerinde ikinci sırayı yüzde 13,13'lük payla 11-50 bin TL dilimindeki krediler almaktadır. 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL tutarlarındaki krediler ise, toplam kredilerin sırasıyla yüzde 9,95 ve yüzde 5,19'unu oluşturmaktadır. Sektördeki en düşük kredi kullanımı ise, yüzde 0,58 payla bin TL'ye kadar olan krediler diliminde gerçekleşmiştir.

Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde; 100 bin TL'den büyük ve 51-100 bin TL dilimindeki kredilerde artış, 11-50 bin, 1-10 bin TL ve 0-1 bin TL dilimindeki kredilerde ise azalış olmuştur.

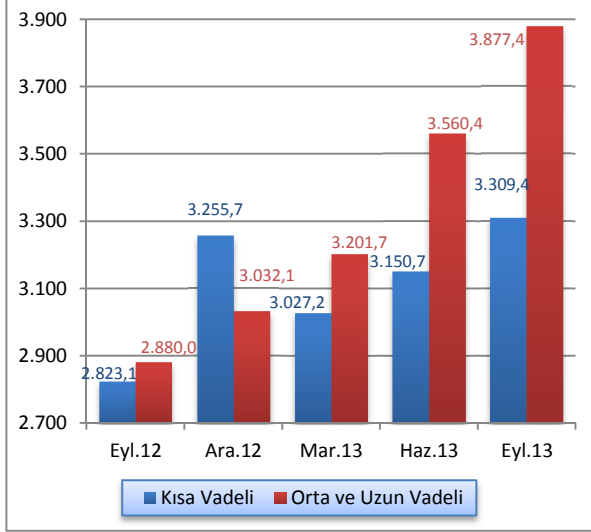
Grafik 5.10: Kredi Büyüklüklerinin Toplam Krediler İçindeki Payı

Kaynak: KKTÇMB

Grafik 5.11'den de görüleceği üzere; kısa vadeli krediler, 2013 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 158,7 milyon TL artmış ve 3.150,7 milyon TL'den 3.309,4 milyon TL'ye yükselmiştir. Bu dönemde orta ve uzun vadeli krediler, yüzde 8,9 oranında artarak 3.560,4 milyon TL'den 3.877,4 milyon TL'ye yükselmiştir. Kısa vadeli krediler, Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde yüzde 17,22, orta ve uzun vadeli krediler yüzde 34,62 oranında genişlemiştir.

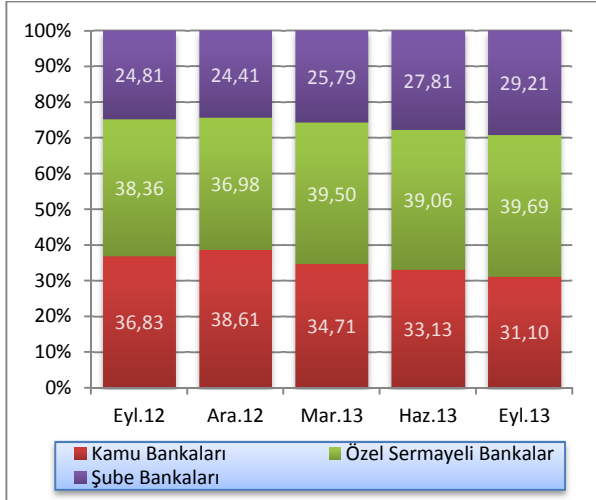
Grafik 5.11: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL)

Kaynak: KKTÇMB

Sektörün brüt kredilerinin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.12'ye göre; 2013 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla özel sermayeli bankaların kullandığı kredilerin toplam krediler içindeki payı yüzde 39,06'dan yüzde 39,69 düzeyine, kamu bankaları yüzde 33,13 seviyesinden yüzde 31,1'e gerilerken, şube bankalar grubunun kullandığı krediler ise yüzde 27,81'den yüzde 29,21 düzeyine yükselmiştir. Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde kamu bankalarının kullandıkları kredilerin toplam krediler içindeki payında azalış, özel sermayeli bankalar ile şube bankalarının payında artış olmuştur.

Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Krediler (Brüt) Payları (%)

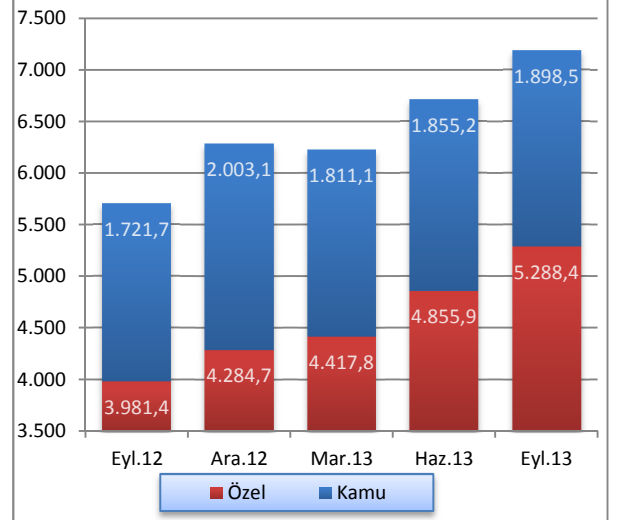
Kaynak: KKTÇMB

Kredilerin kamu ve özel sektör dağılımı Grafik 5.14'de gösterilmektedir. Eylül 2013 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin yüzde 73,58'i özel sektöre, yüzde 26,42'si ise kamuya aittir. Söz konusu dönemde kamu kesimi kredileri bir önceki çeyreğe göre 43,3 milyon TL artarak 1.855,2 milyon TL'den 1.898,5

milyon TL'ye, özel kesim kredileri ise 432,5 milyon TL artarak 4.855,9 milyon TL'den 5.288,4 milyon TL'ye yükselmiştir.

Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde kamu tarafından kullanılan kredilerin artış oranı yüzde 10,27, özel kesim kredilerinin artış oranı ise yüzde 32,83'dür.

Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)

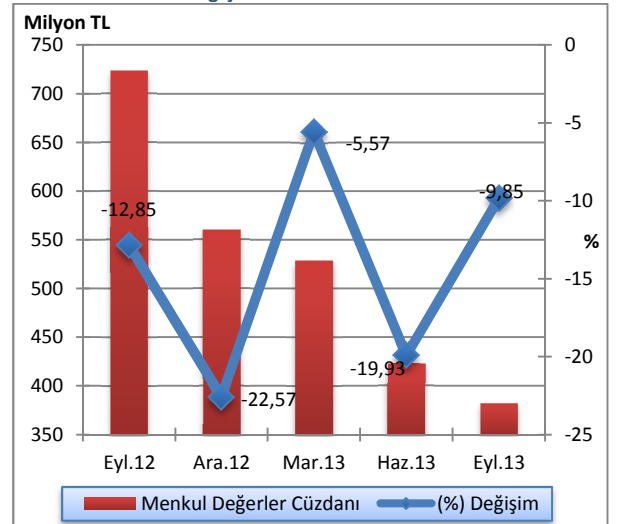

Kaynak: KKTÇMB

5.2.4: MENKUL DEĞERLER CÜZDANI

Bankacılık sektörü menkul değerler cüzdanı (MDC) çeyrek dönemlik yüzde değişimlerinin verildiği Grafik 5.15'e bakıldığında; 2012 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 12,85 ve dördüncü çeyreğinde yüzde 22,57 oranlarında azaldığı görülmektedir. 2013 yılı Mart sonu itibarıyla MDC yüzde 5,57, Haziran sonu itibarıyla yüzde 19,93 ve Eylül sonunda ise yüzde 9,85 oranlarında gerilemiştir.

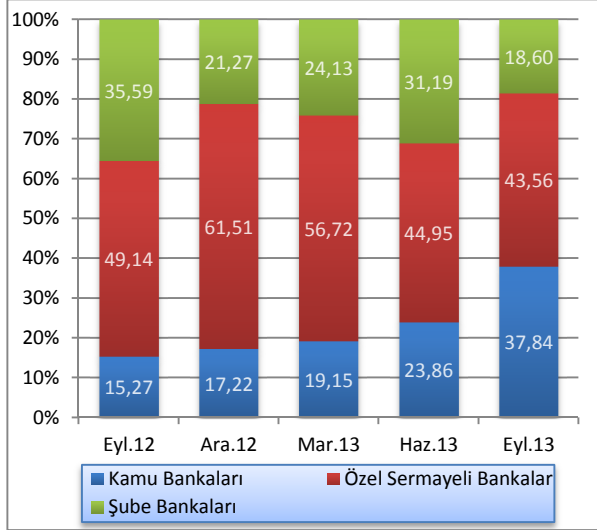
Grafik 5.14: Menkul Değerler Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KKTÇMB

MDC'nin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.15'e göre; 2013 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla özel sermayeli bankaların toplam MDC'deki payı yüzde 44,95'den yüzde 43,56 düzeyine, şube bankalarının ise yüzde 31,19'dan yüzde 18,6'ya gerilemiştir. Kamu bankalarının MDC içindeki payı ise yüzde 23,86 seviyesinden yüzde 37,84'e yükselmiştir. Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde ise, kamu bankaları grubunda artma, şube bankaları ve özel sermayeli bankalarda ise azalma olmuştur.

Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Payları (%)

Kaynak: KTCMB

5.2.5: MEVDUAT

Mevduatın türlerine göre gelişiminin gösterildiği Tablo 5.11'den de görüleceği üzere; sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, bir önceki çeyreğe göre yüzde 7,09 oranında ve 696 milyon TL artmıştır. Bir yıllık dönemde ise, yüzde 20,94 oranında (1.820,9 milyon TL) artış göstermiş ve Eylül 2013 sonunda 10.517,1 milyon TL olmuştur.

Aynı tabloda 2013 Eylül ayı itibarıyla geçmiş dönemlerde olduğu gibi en büyük payın 7.633,3 milyon TL'lik meblağ ve yüzde 72,58'lik payla tasarruf mevduatına ait olduğu gözlenmektedir. Bunu sırasıyla 1.358,6 milyon TL ve yüzde 12,92'lik payla ticari mevduat, 688 milyon TL ve yüzde 6,54'lük payla resmi mevduat izlemektedir. Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde tasarruf mevduatında yüzde 14,75, ticari mevduatta yüzde 50,12 ve resmi mevduatta yüzde 14,51 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

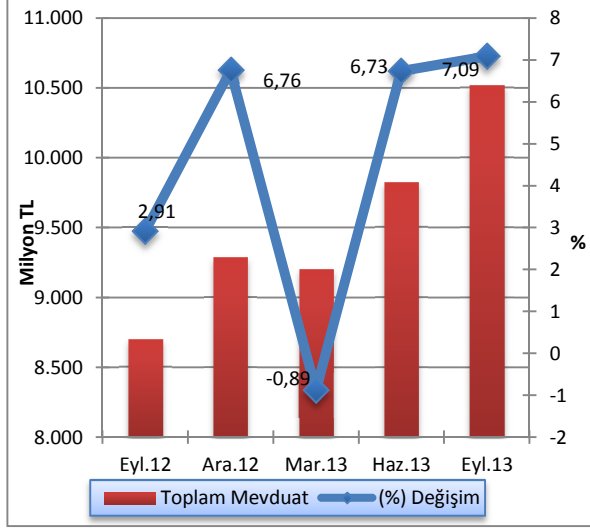
Tablo 5.11: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)

	2012		2013		
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül
Tasarruf	6.652,3	6.952,3	7.022,6	7.304,9	7.633,3
Ticari	905,0	976,8	1.015,7	1.258,1	1.358,6
Resmi	600,8	782,9	590,2	602,0	688,0
Bankalararası	245,8	310,3	298,3	384,6	450,1
Diğer	292,3	261,8	274,8	271,5	387,1
Toplam Mevduat	8.696,2	9.284,1	9.201,6	9.821,1	10.517,1

Kaynak: KTCMB

Sektördeki toplam mevduat gelişiminin gösterildiği Grafik 5.16'ya göre; 2012 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 2,91 ve dördüncü çeyreğinde yüzde 6,76 oranlarında genişlemiştir. 2013 yılı birinci çeyreğinde yüzde 0,89 oranında gerileme gerçekleşmiş, ikinci çeyreğinde yüzde 6,73, üçüncü çeyreğinde yüzde 7,09 oranlarında genişlemiştir.

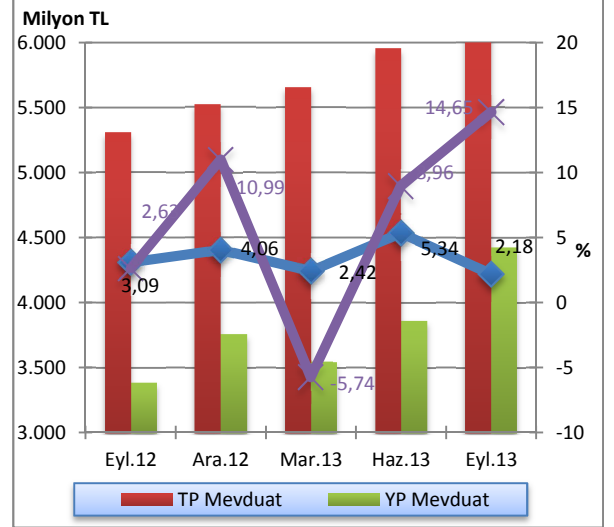
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCCMB

Sektör mevduatının TP - YP ayrımı ve bu ayrımın çeyrek dönemlik değişimi Grafik 5.18'de verilmektedir. 2013 yılının üçüncü çeyreğinde mevduatın 6.087,7 milyon TL'sinin TP cinsinden, 4.429,4 milyon TL'sinin ise YP cinsinden oluştuğu gözlemlenmektedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden mevduatta yüzde 2,18, YP cinsinden mevduatta yüzde 14,65 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.17: Mevduatın TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCCMB

Sektör mevduatının banka grupları bazında TP-YP ayrımı ve bu ayrımın bir önceki çeyrek döneme göre değişimi Tablo 5.12'de gösterilmektedir. Eylül 2013 sonunda bir önceki çeyrek döneme göre kamu bankalarının TP mevduatı yüzde 1,5, YP mevduatı ise yüzde 14,91 artmıştır. Özel sermayeli bankaların TP ve YP mevduatlarında sırasıyla yüzde 0,87, yüzde 15,49 oranlarında artış olmuştur. Aynı dönemde şube bankalarının TP mevduatı yüzde 4,9, YP mevduatı ise yüzde 13,36 oranlarında artmıştır.

2013 yılı üçüncü çeyreği itibarıyla bir önceki çeyreğe göre sektör toplam mevduatındaki değişim banka grupları bazında incelendiğinde, kamu bankalarında yüzde 5,28, özel sermayeli bankalarda yüzde 7,3 ve şube bankalarında yüzde 8,67 oranlarında artış görülmektedir.

Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)

	2012						2013				Yüzde Değişim					
	Eylül		Aralık		Mart		Haziran		Eylül		06/2013-09/2013			09/2012-09/2013		
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	Top.	TP	YP	Top.
Kamu Bankaları	1.979,1	788,9	2.057,3	1.039,1	2.101,6	777,7	2142,1	839,2	2.174,3	964,3	1,50	14,91	5,28	9,86	22,23	13,39
Özel Sermayeli Bankalar	1.879,0	1.530,1	2.049,2	1.560,4	2.087,3	1.627,3	2.214,2	1.737	2.233,4	2.006,1	0,87	15,49	7,30	18,86	31,11	24,36
Şube Bankaları	1.449,1	1.070,0	1.416,0	1.162,1	1.467,1	1.140,6	1.601,5	1.287,1	1.680	1.459,0	4,90	13,36	8,67	15,93	36,36	24,61
Toplam Mevduat	5.307,2	3.389,0	5.522,5	3.761,6	5.656,0	3.545,6	5.957,8	3.863,3	6.087,7	4.429,4	2,18	14,65	7,09	14,71	30,70	20,94

Kaynak: KKTCCMB

Sektör mevduatındaki vade yoğunluğu, önceki dönemlerde olduğu gibi, yüzde 55,09'luk oranla bir ay vadeli mevduattadır. Bir ay vadeli mevduatı yüzde 16,2 oranla vadesiz, yüzde 15,12 oranla üç ay vadeli, yüzde 10,57 oranla bir yıl vadeli ve yüzde 3,02'lik oranla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Mevduatın vade dağılımı bir önceki çeyrek dönemle kıyaslandığında, 1 ay vadeli mevduatta 1,99 puan

azalış yaşanırken, vadesiz, 3 ay, 6 ay vadeli ve 1 yıl vadeli mevduatlarda sırasıyla 0,19, 1,17, 0,34 ve 0,29 puan artış gerçekleşmiştir.

Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde 1 ay ve 6 ay vadeli mevduatlarda sırasıyla 5,13 ve 0,04 puan azalma olmuş, vadesiz, 3 ay ve 1 yıl vadeli mevduatlar ise sırasıyla 1,28, 1,38, ve 2,51 puan artmıştır.

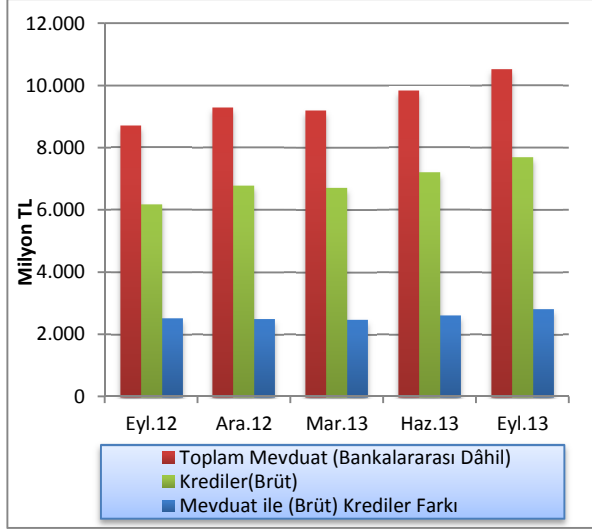
Tablo 5.13: Mevduatın Vade Dağılımı (%)

	2012			2013		Değişim (Puan)	
	Eylül	Aralık	Mart	Haziran	Eylül	06/2013-09/2013	09/2012-09/2013
Vadesiz	14,92	15,80	15,63	16,01	16,20	0,19	1,28
1 Ay Vadeli	60,22	60,31	59,73	57,08	55,09	-1,99	-5,13
3 Ay Vadeli	13,74	12,79	13,09	13,95	15,12	1,17	1,38
6 Ay Vadeli	3,06	3,28	3,13	2,68	3,02	0,34	-0,04
1 Yıl Vadeli	8,06	7,82	8,42	10,28	10,57	0,29	2,51
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00		

Kaynak: KKTCCMB

Toplam mevduat ile brüt krediler arasında Haziran 2013 sonunda 2.617,5 milyon TL olan fark, 2013 Eylül ayında 206 milyon TL artmış ve 2.823,5 milyon TL'ye yükselmiştir (Grafik 5.18).

Grafik 5.18: Mevduatlar, Krediler (Brüt) ve Fark

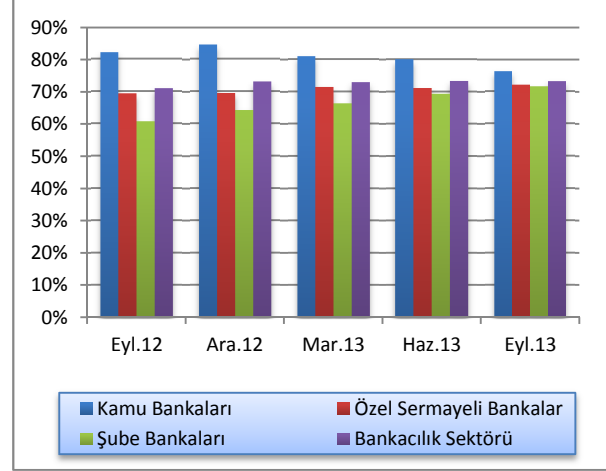

Kaynak: KKTÇMB

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan kredilerin toplam mevduata oranı, Haziran 2013 sonunda yüzde 73,35 oranında gerçekleşmiş ve Eylül 2013 sonunda yüzde 73,15 seviyesine gerilemiştir. Kredilerin toplam mevduata oranı bir yıllık dönemde 2,21 puan artmıştır.

Mevduatın kredilere dönüşüm oranı bankalar bazında incelendiği zaman, kamu bankaları yüzde 76,23 ile birinci sırada yer almaktadır. Kamu bankalarını yüzde 72,03 oranla özel sermayeli bankalar takip etmektedir. Şube bankaları ise yüzde 71,59 dönüşüm oranına sahiptir (Grafik 5.19).

Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı

Kaynak: KKTÇMB

5.2.6: ÖZKAYNAKLAR

Sektörün istikrarı ve gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, bir önceki çeyreğe göre 60,7 milyon TL artarak 2013 yılının üçüncü çeyreği sonunda 1.310,4 milyon TL düzeyine gelmiştir.

Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde ise, yüzde 11,51 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi 54,5 milyon TL, yedek akçeler 41,7 milyon TL artmıştır.

Tablo 5.14: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

	2012		2013		
	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Ödenmiş Sermaye	680,5	683,0	684,4	731,4	735,0
Yedek Akçeler	168,5	166,8	180,8	210,2	210,2
Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Fonu	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Menkul Değerler Değer Artış Fonu	6,4	6,4	10,5	9,6	9,6
Dönem Kârı (Zararı)	148,6	177,9	55,6	108,2	167,6
Geçmiş Yıllar Kârı (Zararı)	167,6	165,6	277,3	186,9	184,5
Toplam	1.175,1	1.203,2	1.212,1	1.249,7	1.310,4

Kaynak: KKTÇMB

5.2.7: PARA ARZI

En dar tanımlı para arzı M1, Haziran 2013 dönemine göre Eylül 2013 sonunda yüzde 4,86 oranında artarak 1.767,3 milyon TL seviyesinden 1.853,2 milyon TL'ye yükselmiştir. M1 para arzında bir yıllık dönemde yüzde 20,68 oranında ve 317,6 milyon TL tutarında artış olmuştur.

Haziran 2013 sonunda 9.507,6 milyon TL düzeyinde olan M2 tanımlı para arzı, 2013 yılının üçüncü çeyreğinde yüzde 5,12 oranında artarak 9.994,6 milyon TL'ye yükselmiştir. M2 para arzı bir yıllık

dönemde yüzde 18,95 oranında ve 1.592 milyon TL tutarında artış göstermiştir.

M2 para arza resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan en geniş tanımlı para arzı M3, 2013 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, 609,6 milyon TL artarak 10.177,6 milyon TL'den 10.787,2 milyon TL seviyesine yükselmiştir. M3'te bir önceki yılın aynı dönemine göre meydana gelen artış oranı yüzde 19,53, artış tutarı ise, 1.762,8 milyon TL'dir.

Tablo 5.15: Para Arzı Verileri (Milyon TL)

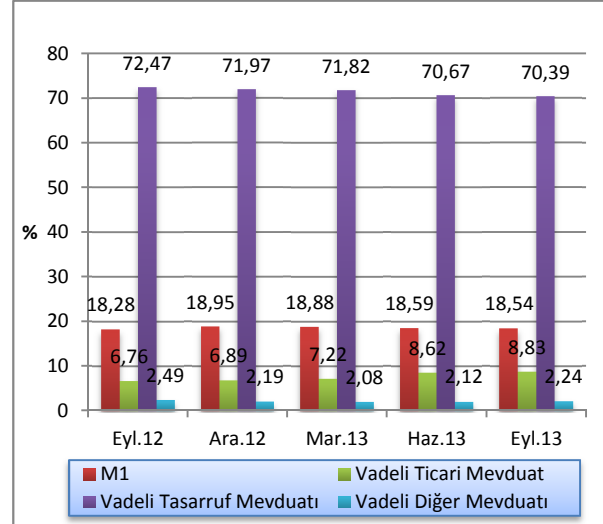
Yıllar	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2006		828,6	19,07	4.367,4	29,11	4.907,8	27,51
2007		859,5	3,73	4.620,4	5,79	5.138,7	4,70
2008		898,4	4,53	5.294,0	14,58	5.901,7	14,85
2009		1.152,2	28,25	6.193,4	16,99	6.842,3	15,94
2010		1.174,0	1,89	6.592,6	6,45	7.292,8	6,58
2011	I	1.303,1	11,00	7.015,4	6,41	7.636,9	4,72
	II	1.401,1	7,52	7.362,1	4,94	7.943,0	4,01
	III	1.418,0	1,21	7.778,5	5,66	8.378,2	5,48
	IV	1.560,7	10,06	8.021,7	3,13	8.623,7	2,93
2012	I	1.446,0	-7,35	7.967,1	-0,68	8.587,4	-0,42
	II	1.490,4	3,07	8.133,7	2,09	8.769,5	2,12
	III	1.535,6	3,03	8.402,6	3,31	9.024,4	2,91
	IV	1.661,2	8,18	8.765,9	4,32	9.585,4	6,22
2013	I	1.690,9	1,79	8.958,1	2,19	9.608,9	0,25
	II	1.767,3	4,52	9.507,6	6,13	10.177,6	5,92
	III	1.853,2	4,86	9.994,6	5,12	10.787,2	5,99

Kaynak: KKTCCMB

M2 para arzının yapısına ilişkin bilgi verilen Grafik 5.20'ye bakıldığında, önceki dönemlerde olduğu gibi, Eylül 2013 itibarıyla en büyük payın yüzde 70,39 oranla vadeli tasarruf mevduatında olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla, yüzde 18,54'lük payla M1, yüzde 8,83 ile vadeli ticari mevduat ve yüzde 2,24'lük oranla vadeli diğer mevduat izlemektedir.

M2'nin yapısı içinde en büyük payı oluşturan vadeli tasarruf mevduatı Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde 2,08 puan azalarak yüzde 70,39'a gerilemiştir. Söz konusu dönemde, M2'nin diğer alt bileşenlerinden M1 yüzde 18,28'den yüzde 18,54'e ve vadeli ticari mevduat yüzde 6,76'den yüzde 8,83'e yükselmiş, vadeli diğer mevduat ise yüzde 2,49'dan yüzde 2,24'e gerilemiştir.

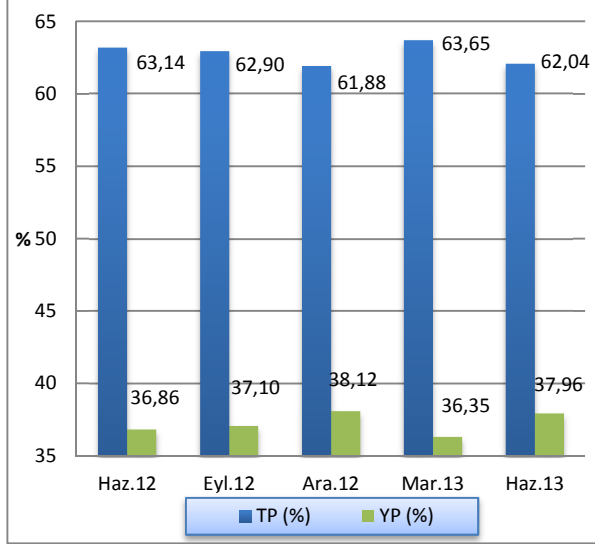
Grafik 5.20: M2'nin Yapısı

Kaynak: KKTCCMB

Haziran 2013 itibarıyla M3 tanımlı para arzı, TP-YP yüzde dağılımı incelendiğinde, TP mevduatın M3 içindeki payının yüzde 62,04, YP mevduatın ise yüzde 37,96 oranında olduğu görülmektedir. Bu oranlar Mart 2013 sonunda TP'de yüzde 63,65, YP'de ise yüzde 36,35 seviyesinde idi.

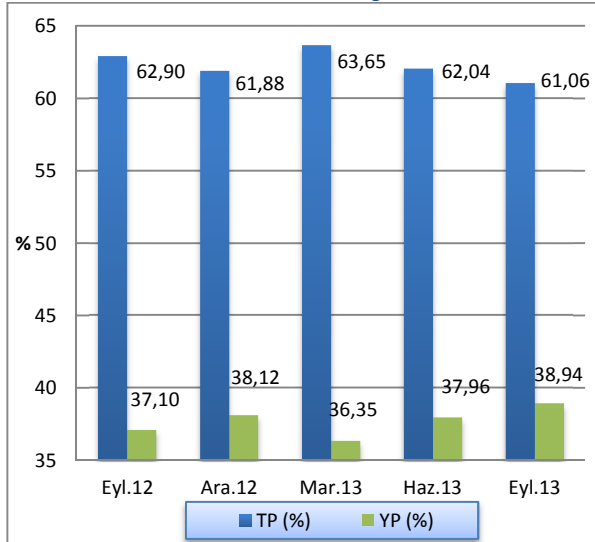
Grafik 5.21: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTCCMB

Eylül 2013 itibarıyla M3 tanımlı para arzı, TP-YP yüzde dağılımı incelendiğinde, TP mevduatın M3 içindeki payının yüzde 61,06, YP mevduatın ise yüzde 38,94 oranında olduğu görülmektedir. Bu oranlar Haziran 2013 sonunda TP'de yüzde 62,04, YP'de ise yüzde 37,96 seviyesinde idi.

Grafik 5.22: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTCCMB

BANKACILIK DIŞI FİNANS SEKTÖRÜ

Bankacılık dışı finans sektörünün konsolide bilançoları yılın üçüncü çeyreği içerisinde hazır hale geldiğinden, her yılın üçüncü çeyrek bülteninde sigorta şirketlerine, 39/2001 sayılı Bankalar Yasası altında faaliyet

göstermeyen diğer kooperatiflere, döviz bürolarına, KTC Kalkınma Bankasına ve uluslararası bankacılık birimlerine (UBB) ait verilere yer verilmektedir.

SİGORTA ŞİRKETLERİ

Tablo 5.16'da görüleceği üzere, sigorta şirketleri konsolide bilançosu 2011 yılı sonu itibarıyla 265,1 milyon TL olan aktif büyüklüğü 2012 sonu itibarıyla yüzde 16,56 artarak 309 milyon TL'ye yükselmiştir. 2012 yılsonu itibarıyla nakit değerler 92,9 milyon TL, alacaklar 70,7 milyon TL ve sabit değerler 112,7 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

Sigortacılık sektörü konsolide bilançosunun pasif yapısı kalemlerinden borçlar yüzde 12,12 artarak 40,7 milyon TL'ye, karşılıklar yüzde 10,49 artarak 154,8 milyon TL'ye ve özkaynaklar yüzde 15,58 artarak 92 milyon TL'ye ulaşmıştır. Kâr ise, yüzde 79,12 oranında artarak 16,3 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.16: Sigorta Şirketleri Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2011	2012	Yüzde Değişim
Nakit Değerler	81,9	92,9	13,43
Alacaklar	62,6	70,7	12,94
Sabit Değerler	103,9	112,7	8,47
Diğer Aktifler	16,7	32,7	95,81
Aktif/Pasif	265,1	309,0	16,56
Borçlar	36,3	40,7	12,12
Karşılıklar	140,1	154,8	10,49
Özkaynaklar	79,6	92,0	15,58
Kâr/Zarar	9,1	16,3	79,12
Diğer Pasifler	0,03	5,2	17.233,33

Kaynak: KTC Ekonomi ve Enerji Bakanlığı - Para Kambiyosu ve İnkişaf Sandığı İşleri Dairesi.

ULUSLARARASI BANKACILIK BİRİMLERİ (UBB)

Tablo 5.17'de verilen UBB konsolide bilançosu Aralık 2012 sonunda 9 adet olan Uluslararası Bankacılık Birimlerinin, Eylül 2013'e gelinen dönemde aynı kaldığını göstermektedir. 2013 yılı Eylül ayı sonuna göre UBB'nin aktif büyüklüğü 2012 yılsonuna göre yüzde 43,59 azalarak 586,6 milyon dolara gerilemiştir. Aralık 2012 sonuna göre likit aktifler yüzde 66,35 oranında azalarak 81,2 milyon dolar seviyesine gerilemiştir. Diğer aktifler yüzde 3,91 oranında artarak

18,6 milyon dolar düzeyine, brüt krediler ise yüzde 37,64'lük azalışla 486,8 milyon dolara gerilemiştir.

Mevduat yüzde 46,92 oranında azalarak 520,2 milyon dolara gerilemiştir. Özkaynaklar yüzde 7,24'lük artışla 47,4 milyon dolar olurken, diğer pasifler yüzde 21,79 oranında artarak 19 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5.17: Uluslararası Bankacılık Birimleri Konsolide Bilançosu (Milyon \$)

	2011	2012	Eylül 2013	Yüzde Değişim
Likit Aktifler	432,8	241,3	81,2	-66,35
Krediler (Brüt)	724,5	780,6	486,8	-37,64
Diğer Aktifler	3,1	17,9	18,6	3,91
Aktif/Pasif	1.160,4	1.039,8	586,6	-43,59
Mevduat	1.101,6	980	520,2	-46,92
Özkaynaklar	40,9	44,2	47,4	7,24
Diğer Pasifler	17,9	15,6	19,0	21,79

Kaynak: KKTÇMB

KOOPERATİFLER

Aralık 2012 tarihli bilanço aktif büyüklüğü açısından sektörün yaklaşık yüzde 99'unu kapsayan 93 şirketten ve Aralık 2011 tarihli bilanço ise, aktif büyüklüğü açısından sektörün yüzde 99'unu oluşturan 92 kooperatif şirketinin verilerinden derlenmiş olup aşağıda verilmektedir.

Aralık 2011 sonu itibarıyla 605,3 milyon TL olan kooperatiflerin aktif büyüklüğü Aralık 2012 sonunda yüzde 4,79 oranında artış göstererek 634,3 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Tablo 5.18'deki kooperatiflerin konsolide bilançosunun aktif yapısı incelendiği zaman, Aralık 2012 sonu itibarıyla bir önceki yıla kıyasla en yüksek artışı yüzde 450,66 artış ile 34,2 milyon TL'ye ulaşan diğer aktifler göstermiştir. Diğer aktifleri, yüzde 9,53 oranında artarak 419,5 milyon TL'ye yükselen brüt krediler takip etmektedir. Likit aktifler ise yüzde 16,47 oranında azalarak 180,6 milyon TL'ye gerilemiştir.

Bilançonun pasif yapısına bakıldığında; mevduatın yüzde 4,19 artış ile 507,4 milyon TL'ye, özkaynakların yüzde 4,29 artış ile 85,1 milyon TL'ye ulaştığı görülmektedir. Diğer pasifler ise yüzde 13,9 oranında artarak 41,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5.18: Kooperatifler Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2011	2012	Yüzde Değişim
Likit Aktifler	216,2	180,6	-16,47
Krediler (Brüt)	383,0	419,5	9,53
Diğer Aktifler	6,1	34,2	460,66
Aktif/Pasif	605,3	634,3	4,79
Mevduat	487,0	507,4	4,19
Özkaynaklar	81,6	85,1	4,29
Diğer Pasifler	36,7	41,8	13,90

Kaynak: KKTÇ Kooperatif Şirketler Mukayyitliği

DÖVİZ BÜROLARI

Tablo 5.19'daki döviz büroları konsolide bilançosu incelendiği zaman, hazır değerler, stoklar ve diğer dönen varlıklarda artış, alacaklar ve duran varlıklar aynı seviyede olduğu görülmüştür. Buna göre hazır değerler 5,8 milyon TL, alacaklar 0,06 milyon TL, stoklar 4,9 milyon TL, diğer dönen varlıklar 0,2 milyon TL ve duran varlıklar 0,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Döviz büroları konsolide aktif büyüklüğü 2011 yılsonuna göre yüzde 16,67 oranında artarak 11,2 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2012 yıl sonu itibarıyla, pasif yapısındaki artış sonucunda kısa vadeli yabancı kaynaklar 2,5 milyon TL, uzun vadeli yabancı kaynaklar 0,6 milyon TL, özkaynaklar 7,9 milyon TL ve kâr ise 0,2 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 5.19: Döviz Büroları Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2011	2012	Yüzde Değişim
Hazır Değerler	5,0	5,8	16
Alacaklar	0,06	0,06	0
Stoklar	4,3	4,9	13,95
Diğer Dönen Varlıklar	0,02	0,2	900
Duran Varlıklar	0,2	0,2	0
Aktif/Pasif	9,6	11,2	16,67
Yabancı Kaynaklar	2,6	3,1	19,23
- Kısa Vadeli	2,1	2,5	19,05
- Uzun Vadeli	0,5	0,6	20
Özkaynaklar	6,7	7,9	17,91
Kâr/Zarar	0,37	0,2	-45,95

Kaynak: KKTÇ Ekonomi ve Enerji Bakanlığı - Para Kambiyosu ve İnkışaf Sandığı İşleri Dairesi.

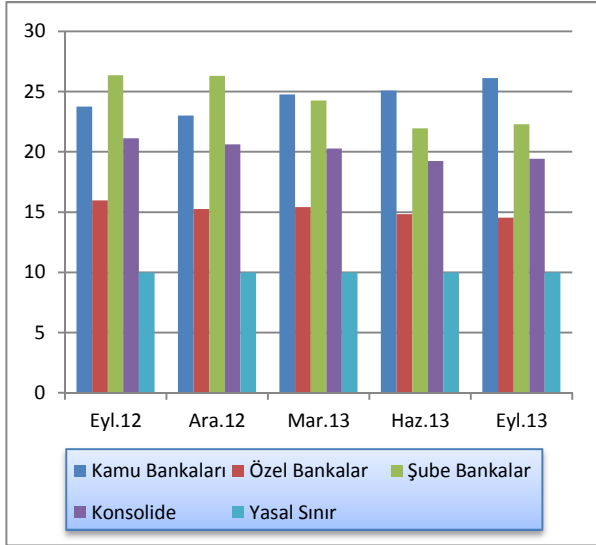
6: FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ

6.1: SERMAYE YETERLİLİĞİ

2013 yılının üçüncü çeyreğinde sektörün sermaye yeterliliği standart rasyosu bir önceki çeyreğe göre 0,17 puan azalmasına rağmen, yüzde 10 olan yasal sınırın oldukça üzerinde, yüzde 19,42 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2012 yılı üçüncü çeyreğinde ise SYSR oranı yüzde 21,11 idi.

Eylül 2013 itibarıyla banka grupları bazında SYSR, kamu bankalarında yüzde 26,11, özel bankalarda yüzde 14,53 ve şube bankalarında yüzde 22,28 olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki dönemde bu oranlar sırasıyla, yüzde 25,07, 14,82 ve 19,25 seviyesinde idi. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında kamu bankalarında SYSR 2,35 puan artmış, özel bankalarda 1,45 ve şube bankalarında 4,07 puan azalmıştır.

Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu

Kaynak: KKTÇMB

Tablo 6.1'den de görüleceği üzere, sektörün risk ağırlıklı varlıkları, Eylül 2013 sonunda bir önceki dönemle kıyaslandığında, yüzde 20 risk ağırlığı taşıyan varlıklarda yüzde 0,49 oranında azalış, yüzde 0, yüzde 50 ve yüzde 100 risk ağırlığı taşıyan varlıkların ise sırasıyla, yüzde 5,85, 10,77 ve 7,57 oranlarında artış olmuştur. İlgili dönemde piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir önceki döneme göre 32,9 milyon TL artarak 1.472,5 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 6.1 Risk Ağırlıklı Varlıklar

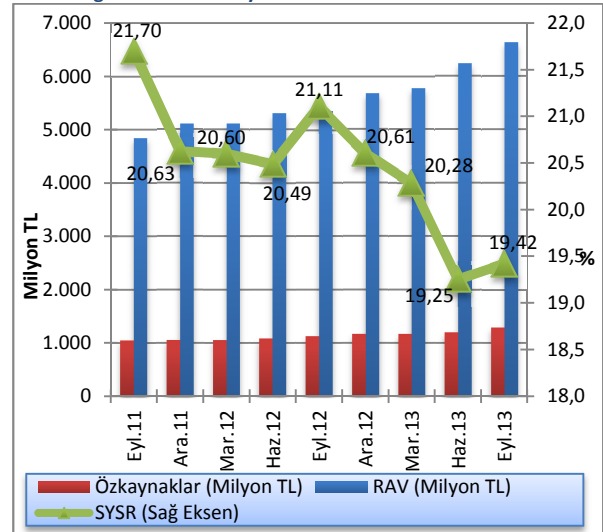
	Eyl. 2012	Ara. 2012	Mar. 2013	Haz. 2013	Eyl. 2013	Yüzde Değişim
% 0	4.933,0	5.245,5	5.224,8	5.418,4	5.735,6	5,85
% 20	1.681,0	1.712,9	1.592,2	1.637,7	1.629,7	-0,49
% 50	1.554,2	1.677,8	1.645,3	1.690,1	1.872,2	10,77
% 100	2.935,4	3.089,6	3.210,0	3.617,7	3.891,6	7,57
Piyasa Riski + Operasyonel Risk	1.301,1	1.393,4	1.412,1	1.439,6	1.472,5	2,29

Kaynak: KKTÇMB

Grafik 6.2'de risk ağırlıklı varlıkların ağırlıklandırılmış toplamları ile özkaynaklar üzerinden yapılan değerlendirme yer almaktadır. 2013 yılının üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, risk ağırlıklı varlıklarda yüzde 6,4, özkaynaklarda ise yüzde 7,3 oranında artış olmuştur. Haziran 2013 itibarıyla yüzde 19,25 olan sektörün SYSR'si, Eylül 2013 itibarıyla yüzde 19,42 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bir önceki çeyrek sonunda 6.229,9 milyon TL olan risk ağırlıklı varlıkların ağırlıklandırılmış toplamı, Eylül 2013 sonunda 6.626,2 milyon TL olmuş, ilgili dönemde özkaynaklar 1.199,2 milyon TL'den 1.286,6 milyon TL'ye yükselmiştir.

Sektörün özkaynakları ve risk ağırlıklı varlıkları önceki yılın aynı dönemine göre; sırasıyla yüzde 7,3 (157,4 milyon TL) ve yüzde 6,4 (1.276,4 milyon TL) artmıştır.

Grafik 6.2: Özkaynaklar, Risk Ağırlıklı Varlıklar ve Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu

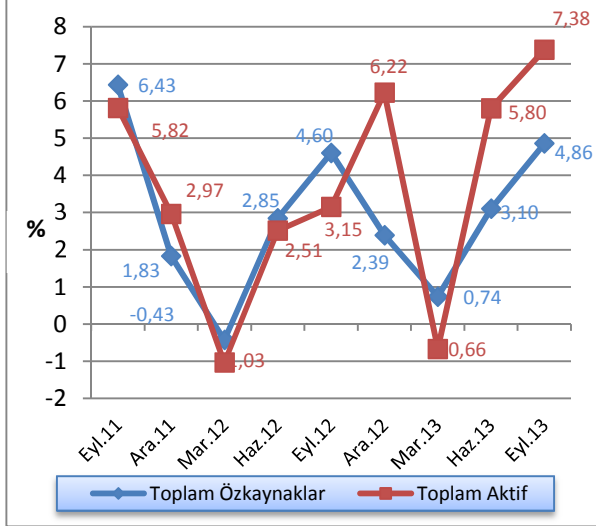

Not: Özkaynaklar, KKTÇ Bankalar Yasası, Madde 33 Altındaki Tebliğ'in 3. maddesine istinaden hesaplanmıştır.

Kaynak: KKTÇMB

Toplam özkaynaklar ve aktiflerin bir önceki çeyrek döneme göre yüzde değişimleri gösteren Grafik 6.3'te de görüldüğü üzere, Eylül 2013 sonu itibarıyla toplam aktifler yüzde 7,38, toplam özkaynaklar yüzde 4,86 artış göstermiştir. Toplam aktifler ve özkaynaklar önceki yılın aynı döneminde sırasıyla yüzde 3,15 ve yüzde 4,6 oranlarında artış göstermiştir.

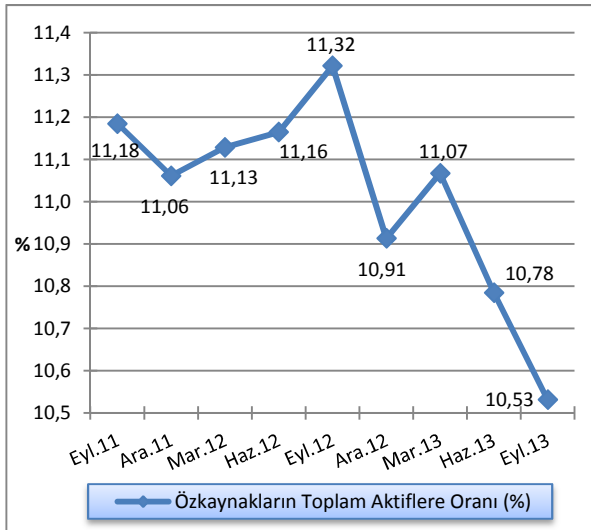
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktifler

Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektöründeki toplam özkaynakların toplam aktiflere oranı Aralık 2011'de yüzde 11,06 seviyesinde gerçekleşmiştir (Grafik 6.4). Aralık 2012'de ise yüzde 10,91 seviyesine gerilemiştir. 2013 yılının ilk çeyreği itibarıyla özkaynakların aktiflere oranı yüzde 11,07'ye yükselmiş, Haziran 2013 itibarıyla yüzde 10,78'e gerilemiştir. 2013 yılı Eylül sonu itibarıyla ise yüzde 10,53 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Grafik 6.4: Bankacılık Sektörü Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı

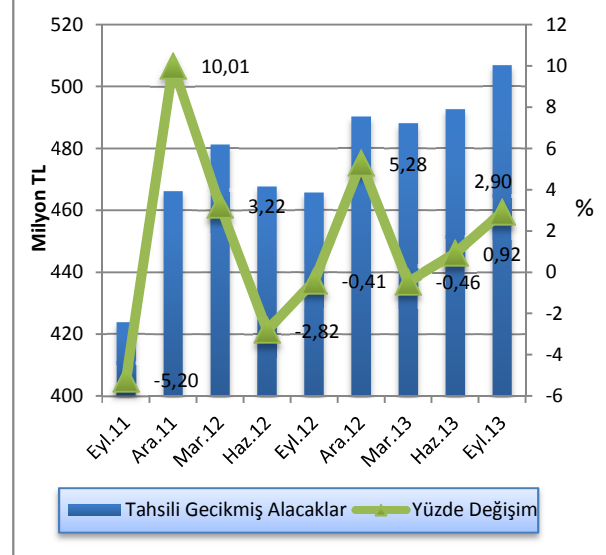

Kaynak: KKTCMB

6.2: TAHSİLİ GECİKMiŞ ALACAKLAR

Tahsili gecikmiş alacakların çeyrek dönemler bazında gelişiminin gösterildiği Grafik 6.5'de, Haziran 2013 sonu itibarıyla 492,5 milyon TL olan sektörün toplam tahsili gecikmiş alacakları, Eylül 2013 sonunda yüzde 2,9 artarak 506,8 milyon TL'ye ulaşmıştır. Bir önceki yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında 41,1 milyon TL artış gerçekleşmiştir.

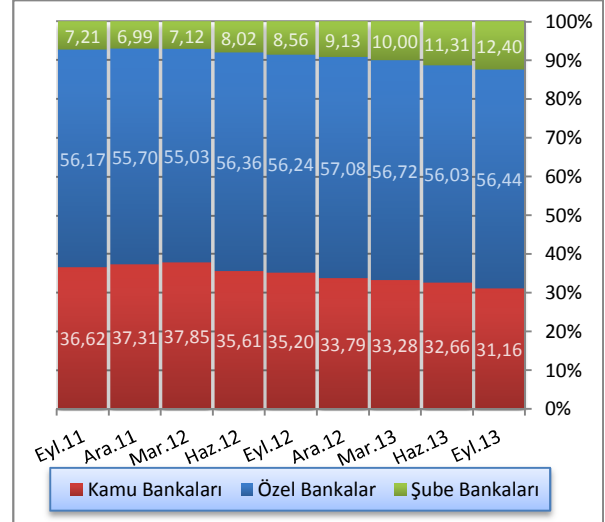
Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi

Kaynak: KKTCMB

TGA'nın banka gruplarına göre dağılımının verildiği Grafik 6.6'ya bakıldığında; 2013 yılı üçüncü çeyrek sonu itibarıyla özel bankalar ve şube bankalarının toplam TGA içindeki paylarında artış, kamu bankalarının payında ise azalış olduğu görülmektedir. Buna göre, Haziran 2013 – Eylül 2013 döneminde kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 32,66'dan yüzde 31,16'ya gerilerken, özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 56,03'den yüzde 56,44'e, şube bankalarının ise yüzde 11,31'den yüzde 12,4'e yükselmiştir. Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 35,2'den yüzde 31,16'ya gerilemiş, özel sermayeli bankaların yüzde 56,24'den yüzde 56,44'e, şube bankalarının payı yüzde 8,56'dan yüzde 12,4'e yükselmiştir.

Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı

Kaynak: KKTCCMB

Tablo 6.2'den de görülebileceği üzere, 2013 üçüncü çeyreğinde, toplam aktifler 12.442,8 milyon TL, toplam brüt krediler 7.693,6 milyon TL seviyesinde gerçekleşirken, tahsili gecikmiş alacaklar 506,7 milyon TL ve özel karşılıklar 337,2 milyon TL olmuştur. Banka grupları bazında incelendiğinde, kamu bankalarında toplam aktifler 3.667,8 milyon TL, toplam brüt krediler 2.392,5 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiş, tahsili gecikmiş alacaklar 157,9 milyon TL ve özel karşılıklar

ise 115,3 milyon TL seviyesindedir. Özel bankalarda toplam aktifler 4.941,5 milyon TL, toplam brüt krediler 3.053,9 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 286 milyon TL ve özel karşılıklar 171 milyon TL düzeyindedir. Şube bankalarında ise toplam aktifler 3.833,5 milyon TL, toplam brüt krediler 2.247,2 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 62,8 milyon TL ve özel karşılıklar 50,9 milyon TL seviyesindedir.

Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre TGA'lar, Özel Karşılıklar, Toplam Aktifler ve Brüt Krediler Gelişimi (Milyon TL)

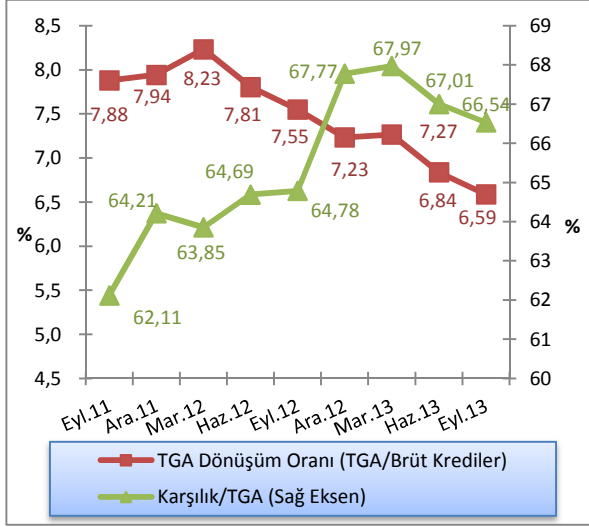
	Toplam Aktifler			Toplam Brüt Krediler			TGA			Özel Karşılıklar		
	Eyl.12	Haz.13	Eyl.13	Eyl.12	Haz.13	Eyl.13	Eyl.12	Haz.13	Eyl.13	Eyl.12	Haz.13	Eyl.13
Kamu Bankaları	3.277,8	3.484,3	3.667,8	2.272,2	2.386,9	2.392,5	163,9	160,9	157,9	113,4	118,4	115,3
Özel Sermayeli Bankalar	3.999,2	4.590,0	4.941,5	2.366,2	2.813,5	3.053,9	261,9	275,9	286,0	154,2	166,2	171,0
Şube Bankaları	3.102,4	3.513,4	3.833,5	1.530,4	2.003,2	2.247,2	39,9	55,7	62,8	34,1	45,4	50,9
Toplam	10.379,4	11.587,7	12.442,8	6.168,8	7.203,6	7.693,6	465,7	492,5	506,7	301,7	330,0	337,2

Kaynak: KKTCCMB

2013 Haziran sonu itibarıyla yüzde 6,84 olan TGA dönüşüm oranı, Eylül 2013 sonunda yüzde 6,59 seviyesine gerilemiştir. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında ise, yüzde 7,55 olan TGA'ya dönüşüm oranı 0,96 puan azalmıştır.

TGA için ayrılan karşılıklar oranı, Haziran 2013 itibarıyla yüzde 67,01 iken, Eylül 2013'te 0,47 puan azalmış ve yüzde 66,54'e gerilemiştir. Eylül 2012 - Eylül 2013 döneminde TGA için ayrılan karşılıkların oranı 1,76 puan artmıştır.

Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı, Karşılık/Brüt Kredi ve Karşılık/TGA

Kaynak: KKTÇMB

2013 yılı ikinci çeyreğinde yüzde 1,56 olan sektör aktif kârlılığı, üçüncü çeyrekte yüzde 1,67'ye, yüzde 13,99 olan özkaynak kârlılığı ise yüzde 15,22'ye yükselmiştir. Net faiz marjı ise, yüzde 3,61 düzeyinden yüzde 3,59 seviyesine gerilemiştir.

Tablo 6.3 : Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları

Açıklama	2012		2013		
	Eyl.	Ara.	Mar.	Haz.	Eyl.
Aktif Kârlılığı¹	1,56	1,75	1,64	1,56	1,67
Özkaynak Kârlılığı²	13,85	15,57	14,58	13,99	15,22
Net Faiz Marjı³	3,83	4,15	3,69	3,61	3,59

¹ Aktif Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Aktif

² Özkaynak Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Özkaynak

³ (Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı+TGA Özel Provizyonu) / Toplam Aktif

Kaynak: KKTÇMB

6.3: FİNANSAL SAĞLAMLIK ENDEKSİ

Bankacılık sektörünün finansal sağlığını, konsolide riskini ve kırılganlıklarını izlemek amacıyla oluşturulan Finansal Sağlık Endeksi (FSE), bu sektördeki risk ve kırılganlıkları en iyi yansıtacak rasyoların kullanılması sonucunda ayrı ayrı oluşturulan aktif kalitesi, likidite, kârlılık ve sermaye yeterliliği alt endekslerinin ortalamalarının alınmasıyla elde edilmektedir.

KKTC bankacılık sektörünün sağlığını, risklerini ve kırılganlıklarını ortaya koyabilmek amacıyla Bankaca hazırlanan bu endeksin sonuçları, sektörün gidişatına dair bir yol gösterici olarak algılanmalıdır.

FSE, sektör ve KKTC ekonomisi ile ilgili yapılan analiz ve yorumlara ışık tutması amacıyla yayınlanmaktadır. Sadece bu endekse bakılarak sektörle ilgili olumlu ya da olumsuz yargı ve sonuçlara ulaşılması yanıltıcı olabilir.

FSE'nin elde edilmesi için oluşturulan alt endekslere ulaşılırken rasyolar, önceden belirlenen ağırlıklara göre kullanılmaktadır. Bu alt endeksler ve kullanılan rasyoların ağırlıkları aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 6.4: Finansal Sağlık Endeksi Değişkenleri

	Finansal Sağlık Göstergeleri	Endekse Etkinin Yönü	Ağırlık
Aktif Kalitesi	Brüt Takipteki Alacaklar / Brüt Kredi	Negatif	0,33
	Net Takipteki Alacaklar / Özkaynaklar	Negatif	0,33
	Duran Aktifler ¹ / Toplam Aktifler	Negatif	0,33
Likidite	Likit Aktifler ² / Toplam Aktifler	Pozitif	1,00
Kârlılık	Net Kâr / Toplam Aktifler	Pozitif	0,50
	Net Kâr / Özkaynaklar	Pozitif	0,50
Sermaye Yeterliliği	Serbest Sermaye ³ / Toplam Aktifler	Pozitif	0,50
	SYSR	Pozitif	0,50

¹ Duran Aktifler; iştirak, bağlı ortaklık, elden çıkarılacak kıymetler, sabit kıymetler ve net takipteki alacaklar toplamından oluşmaktadır.

² Likit Aktifler; nakit değerler, Merkez Bankası, BPP işlemlerinden alacaklar, bankalar ve ters repo işlemlerinden alacaklar toplamından oluşmaktadır.

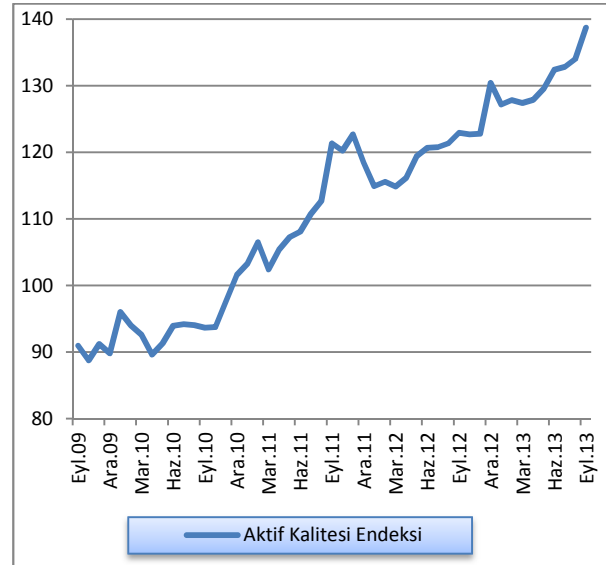
³ Serbest sermaye, özkaynak tutarından duran aktiflerin çıkarılmasıyla hesaplanmaktadır.

Finansal Sağlık Endeksini oluşturan alt endeksler aşağıda sırası ile irdelenmiştir.

6.3.1: AKTİF KALİTESİ ENDEKSİ

Aktif kalitesi endeksi 2011 yılı dördüncü çeyreğinde ve 2012 yılı birinci çeyreğinde gerilemiştir. 2012 yılı ikinci çeyreği içinde artışa geçen endeks, Haziran ayı itibarıyla 120,69 seviyesine ulaşmıştır. 2012 yılı üçüncü çeyrekte 122,93 olan aktif kalitesi endeksi, dördüncü çeyrekte 130,45 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2013 yılı ilk çeyreğinde 127,4 seviyesine gerilemiş, ikinci çeyrekte ise 132,42 seviyesine yükselmiştir. Eylül 2013 itibarıyla 138,74 seviyesindedir. Aktif kalitesi endeksinde görülen artış/azalış bankacılık sektöründe gerek duran aktiflerin toplam aktifler içindeki payı, gerekse takibe dönüşüm oranlarına bağlı olarak güçlendiğini/zayıfladığını ifade etmektedir.

Grafik 6.8: Aktif Kalitesi Endeksi

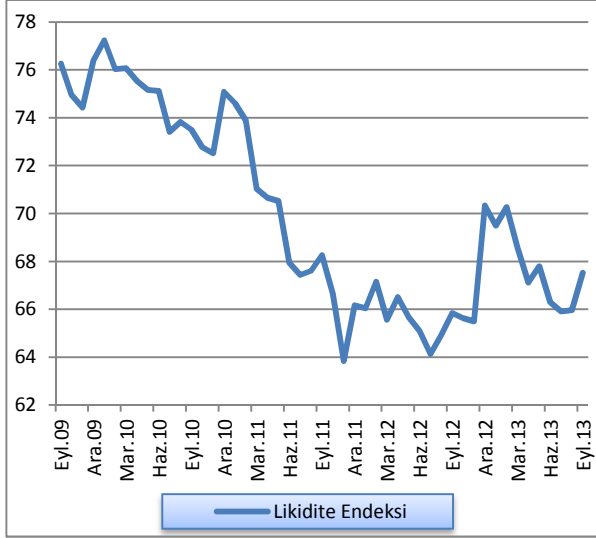

Kaynak: KKTCMB

6.3.2: LİKİDİTE ENDEKSİ

Likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı, 2010 yılı içinde gerileme trendine girmiş, bu süreç 2011 yılında da devam etmiştir. Sektörün likidite endeksi, 2011 yılsonunda 66,16 iken, Haziran 2012 itibarıyla 65,1 seviyesine gerilemiştir, Eylül 2012’de ise 65,83, Aralık 2012’de 70,33 seviyesine ulaşmıştır. 2013 Mart sonu itibarıyla 68,57, Haziran sonu itibarıyla 66,29 seviyesinde gerçekleşmiştir. Eylül 2013 itibarıyla 67,52 seviyesine ulaşmıştır. Likidite endeksinde görülen artış/azalış bankacılık sektörünün likit aktiflerinin toplam aktifler oranına bağlı olarak güçlendiğini/zayıfladığını göstermektedir.

Grafik 6.9: Likidite Endeksi

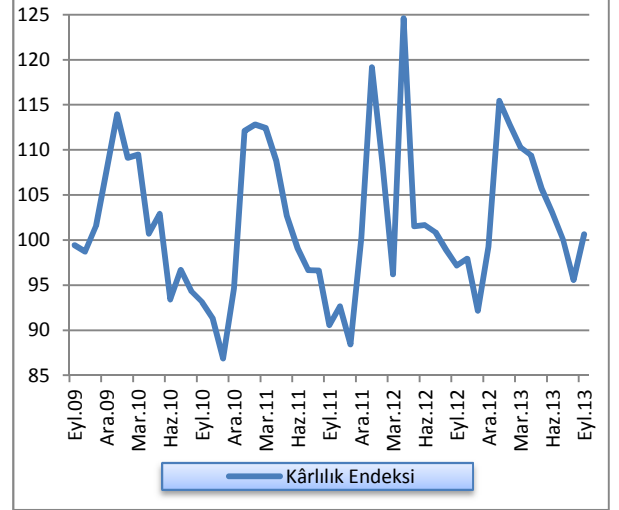

Kaynak: KKTÇMB

6.3.3: KÂRLILIK ENDEKSİ

Finansal Sağlık endeksleri arasında en fazla oynaklık gösteren kârlılık endeksi; 2011 yılı sonunda 100,3 seviyesinde iken, 2012 yılının ilk yarısını 101,68 seviyesinde kapatmıştır. 2012 yılının üçüncü çeyreğinde 97,16’ya gerileyen kârlılık endeksi, yılsonunda 99,26 seviyesine yükselmiştir. 2013 yılı Mart sonu itibarıyla 110,3, Haziran sonunda 103,09 seviyesine gerçekleşmiştir. Eylül 2013 sonunda 100,64 düzeyindedir. Kârlılık endeksinde görülen artış/azalış bankacılık sektöründeki net kârın gerek toplam aktifler gerekse özkaynaklar içindeki oranlarına bağlı olarak güçlendiğini/zayıfladığını göstermektedir.

Grafik 6.10: Kârlılık Endeksi

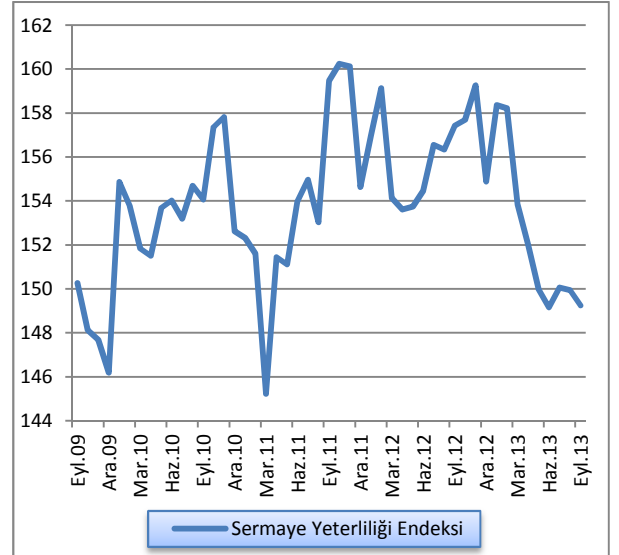

Kaynak: KKTÇMB

6.3.4: SERMAYE YETERLİLİĞİ ENDEKSİ

2011 yılı sonunda 154,62 seviyesinde olan sektör sermaye yeterliliği endeksi, 2012 yılı ilk yarısı sonunda çok az bir değişim göstermiş ve 154,45 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2012 yılının üçüncü çeyreğinde 157,43 seviyesine yükselmiş, dördüncü çeyrekte ise 154,87 seviyesine gerilemiştir. Mart 2013 itibarıyla sermaye yeterliliği endeksi 153,85, Haziran sonunda ise 149,16 seviyesindedir. 2013 yılı Eylül sonu itibarıyla 149,24 seviyesine ulaşmıştır. Sermaye yeterliliği endeksinde görülen artış/azalış bankacılık sektörünün özkaynaklarının güçlendiğini / zayıfladığını göstermektedir.

Grafik 6.11: Sermaye Yeterliliği Endeksi

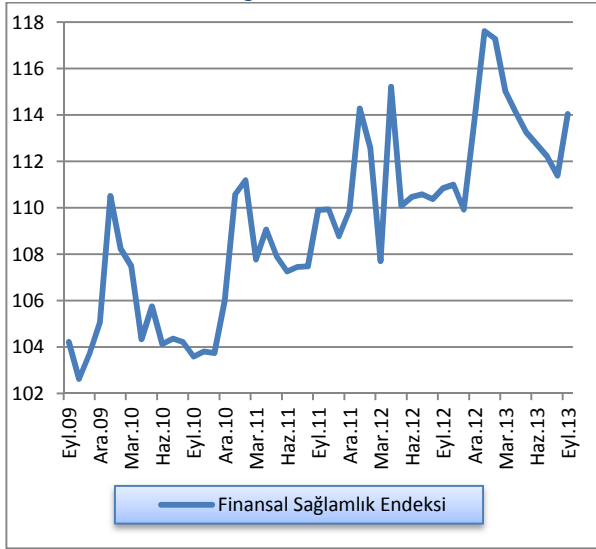

Kaynak: KKTÇMB

6.3.5: FİNANSAL SAĞLAMLIK ENDEKSİ

Bankacılık sektörünün finansal sağlamlığının ve kırılmalıklarının genel hatlarıyla tespit edilebilmesi ve tek bir göstergede özet bir şekilde izlenebilmesi amacıyla, seçilmiş rasyolardan yararlanılarak oluşturulan ve Haziran 2012 döneminde 110,48 olan Finansal Sağlamlık Endeksi, 2012 yılının üçüncü çeyreğinde 110,84, dördüncü çeyreğinde 113,73, 2013 yılı birinci çeyreğinde 115,03 düzeyine yükselmiş, ikinci çeyrekte ise 112,74 seviyesine gerilemiştir. Eylül 2013 itibarıyla 114,04 seviyesine ulaşmıştır. Bankacılık sektörünün finansal yapısının sağlamlığının ne yönde hareket ettiğine ilişkin bir “bileşik gösterge” oluşturmak amacıyla hesaplanmaktadır. Finansal sağlamlık endeksinde görülen artış/azalış aktif kalitesi, likidite, kârlılık ve sermaye yeterliliği endekslerine bağlı olarak sektör genelinin güçlendiğini/zayıfladığını ifade etmektedir.

Grafik 6.12: Finansal Sağlamlık Endeksi

Kaynak: KKTÇMB

EK A. EKONOMİK KARARLAR

Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası

Konu	Tebliğ, Genelge ve Resmi Gazete'de Yayımlanan Yönetim Kurulu Kararları		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
KKTC Merkez Bankası Yönetim Kurulu'nun, 41/2001 Sayılı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Yasası'nın 11 (1) maddesi uyarınca, KKTC Merkez Bankası nezdindeki özel ve tüzel kişiler ile bankaların faize tabi Türk Parası ve Yabancı Para mevduat hesaplarına, uygulanan faiz oranı değişiklik kararı.	22.08.2013	853	29.08.2013	138

Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi

Konu	Yasa/Yasa Tasarısı		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Yasalar				
Yasa Tasarıları				
Cumhurbaşkanlığı'nca Onaylanacak Yasalar				
Borç ilişkilerinden Kaynaklanıp Tahsili Geciken ve/veya Tahsil Edilemez Hale Gelen Borçların Yapılandırılması				

EK B. İSTATİSTİK TABLOLARI

Tablo B.1: KKTCCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Varlıklar	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı	Özkaynaklar	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
30 Haz. 2009	1.529.634.301	137.571.126	60.547.645	1.727.753.072	127.627.406	965.821.610	507.526.438	126.777.618	1.727.753.072
30 Eyl. 2009	1.571.464.773	119.288.779	72.368.998	1.763.122.550	128.539.877	952.927.448	506.903.513	174.751.712	1.763.122.550
31 Ara. 2009	1.708.379.938	116.187.312	110.440.922	1.935.008.172	134.499.707	1.084.554.996	515.449.402	200.504.067	1.935.008.172
31 Mar. 2010	1.678.255.719	119.699.130	21.628.653	1.819.583.502	148.558.566	1.011.371.138	526.186.316	133.467.482	1.819.583.502
30 Haz. 2010	1.635.952.971	112.288.248	15.497.731	1.763.738.950	187.681.870	919.331.463	539.155.765	117.569.852	1.763.738.950
30 Eyl. 2010	1.641.664.513	115.422.553	14.440.147	1.771.527.213	212.615.964	895.021.945	541.784.790	122.104.514	1.771.527.213
31 Ara.2010	1.719.425.324	123.724.734	31.091.462	1.874.241.520	194.571.649	994.278.682	557.496.973	127.894.216	1.874.241.520
31 Mar. 2011	1.748.892.393	126.314.616	1.578.560	1.876.785.569	173.458.225	972.150.758	593.676.788	137.499.798	1.876.785.569
30 Haz. 2011	1.713.776.587	128.556.362	1.762.373	1.844.095.322	166.918.505	880.984.358	618.854.443	177.338.016	1.844.095.322
30 Eyl. 2011	1.907.242.898	130.795.555	1.720.340	2.039.758.793	239.855.500	974.059.560	652.645.993	173.197.740	2.039.758.793
31 Ara. 2011	2.048.219.876	105.307.355	34.359.045	2.187.886.276	234.385.757	1.104.172.084	656.680.143	192.648.292	2.187.886.276
31 Mar. 2012	1.910.176.349	107.106.497	1.559.683	2.018.842.529	189.239.560	939.798.281	662.028.513	227.776.175	2.018.842.529
30 Haz. 2012	1.922.297.719	133.825.379	1.645.791	2.057.768.889	190.100.113	930.807.533	671.272.129	265.589.114	2.057.768.889
30 Eyl. 2012	2.024.266.363	153.308.695	1.725.758	2.179.300.816	191.283.228	982.830.467	691.217.788	313.969.333	2.179.300.816
31 Ara. 2012	2.454.557.334	91.651.874	40.831.510	2.587.040.718	260.911.511	1.357.819.974	700.000.506	268.308.727	2.587.040.718
31 Mar. 2013	2.529.386.602	99.080.149	2.320.907	2.630.787.658	217.047.397	1.366.592.597	746.030.636	301.117.028	2.630.787.658
30 Haz. 2013	2.622.682,346	105.015.585	1.830.484	2.729.528.415	217.783.359	1.352.697.549	805.019.967	354.027.540	2.729.528.415
30 Eyl. 2013	3.052.496.431	139.133.835	1.799.949	3.193.430.215	218.683.984	1.724.387.219	828.836.908	421.522.104	3.193.430.215

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.2: KKTCCMB Likit Varlıklar (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurt Dışı Bankalar	MDC	Toplam
30 Haz. 2009	43.011.879	1.102.232	428.710.343	555.479.912	14.957.825	486.372.110	1.525.634.301
30 Eyl. 2009	45.836.472	1.102.232	585.856.115	584.959.903	17.957.401	335.752.650	1.571.464.773
31 Ara. 2009	28.331.222	1.382.809	798.978.378	632.935.117	20.899.913	225.852.500	1.708.379.939
31 Mar. 2010	35.746.477	1.382.809	816.091.494	661.463.000	11.451.199	152.120.740	1.678.255.719
30 Haz. 2010	32.604.567	1.382.809	876.887.621	667.933.901	12.187.983	44.956.090	1.635.952.971
30 Eyl. 2010	42.712.314	1.382.809	946.829.816	624.827.812	20.536.662	5.375.100	1.641.664.513
31 Ara. 2010	52.567.022	1.842.719	960.029.810	678.713.328	20.897.345	5.375.100	1.719.425.324
31 Mar. 2011	41.962.279	1.842.719	991.175.321	689.296.008	24.616.066	-	1.748.892.393
30 Haz. 2011	28.611.782	1.842.719	970.094.347	688.233.683	24.994.056	-	1.713.776.587
30 Eyl. 2011	64.835.489	1.842.719	1.044.627.429	771.463.393	24.473.868	-	1.907.242.898
31 Ara. 2011	52.452.796	2.510.610	1.104.161.634	802.876.430	62.943.406	23.275.000	2.048.219.876
31 Mar. 2012	51.628.782	2.510.610	931.735.115	845.174.892	46.371.650	32.755.300	1.910.176.349
30 Haz. 2012	32.888.691	2.510.610	897.704.643	915.582.330	27.756.201	45.855.244	1.922.297.719
30 Eyl. 2012	37.746.858	2.510.610	937.959.685	991.822.178	17.852.088	36.374.944	2.024.266.363
31 Ara. 2012	41.824.170	2.506.876	1.224.645.577	1.016.589.138	126.405.173	42.586.400	2.454.557.334
31 Mar. 2013	48.582.643	2.506.876	1.248.835.118	1.153.243.815	23.927.150	52.291.000	2.529.386.602
30 Haz. 2013	61.108.724	2.506.876	1.274.274.978	1.206.215.874	36.180.430	42.395.464	2.622.682.346
30 Eyl. 2013	88.890.514	2.506.876	1.359.032.554	1.456.467.434	26.347.485	119.251.568	3.052.496.431

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.3: KKTTCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

Tarih	Tarım	Ticari	Sanayi	İhracat	Küçük Esnaf	Turizm	Eğitim	Toplam
30 Haz. 2009		1.677.527	3.497.163				3.863.397	9.038.087
30 Eyl. 2009		466.648	4.416.690				7.520.845	12.404.183
31 Ara. 2009		778.149	4.393.957				3.964.792	9.011.434
31 Mar. 2010			3.024.120				4.220.000	7.244.120
30 Haz. 2010		446.301	4.123.567				3.964.792	8.534.660
30 Eyl. 2010			2.485.038				3.690.421	6.175.459
31 Ara. 2010		1.139.470	1.730.873				3.970.466	6.840.809
31 Mar. 2011		607.245	1.305.250				3.883.051	5.795.546
30 Haz. 2011			2.871.605				4.129.096	7.000.701
30 Eyl. 2011		693.532	2.908.030				4.720.429	8.321.991
31 Ara. 2011			1.944.518					1.944.518
31 Mar. 2012		649.673	1.294.691				4.461.879	6.406.243
30 Haz. 2012		630.574	1.262.944				4.591.479	6.484.997
30 Eyl. 2012			1.629.494				4.581.056	6.210.550
31 Ara. 2012			453.024					453.024
31 Mar. 2013			464.117				2.369.863	2.833.980
30 Haz. 2013							2.546.937	2.546.937
30 Eyl. 2013							2.718.359	2.718.359

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dâhil edilmiştir.

Kaynak: KKTTCMB

Tablo B.4: KKTOMB Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
			A-Serbest		B-Zorunlu Karşılıklar		TP	YP	
	TP	YP	TP	YP	TP	YP			
30 Haz. 2009	20.662.007	9.044.368	571.758.526	357.075.096	293.736.408	213.790.030	3.949.510	3.332.103	1.473.348.048
30 Eyl. 2009	45.524.084	1.360.569	500.184.219	403.763.487	304.655.068	202.248.445	477.931	1.617.158	1.459.830.961
31 Ara. 2009	34.510.076	6.533.804	613.088.858	430.261.627	312.745.945	202.703.457	5.598.312	1.164.603	1.606.606.682
31 Mar. 2010	16.472.825	9.533.869	527.840.556	451.805.563	320.942.960	205.243.356	4.462.363	1.255.962	1.537.557.454
30 Haz. 2010	19.988.523	9.737.065	447.434.785	439.488.488	325.324.703	213.831.062	1.929.970	752.632	1.457.817.228
30 Eyl. 2010	28.380.542	4.891.007	446.717.135	413.255.046	334.533.263	207.251.527	1.413.160	365.055	1.436.806.735
31 Ara. 2010	39.262.620	5.426.546	490.577.798	457.890.552	340.851.345	216.645.628	616.120	505.045	1.551.595.655
31 Mar. 2011	27.518.933	10.726.226	493.038.906	436.700.665	374.071.687	219.605.101	2.622.860	1.543.168	1.565.827.546
30 Haz. 2011	39.155.386	9.938.706	439.150.886	386.531.843	387.113.721	231.740.722	4.766.666	1.440.871	1.499.838.801
30 Eyl. 2011	58.693.790	11.223.063	413.007.975	489.658.420	403.547.033	249.098.960	353.745	1.122.567	1.626.705.553
31 Ara. 2011	27.731.396	10.675.726	536.918.341	527.722.327	402.779.176	253.900.967	630.168	494.126	1.760.852.227
31 Mar. 2012	31.379.984	20.450.950	346.170.321	540.025.452	411.506.192	250.522.321	422.942	1.348.632	1.601.826.794
30 Haz. 2012	30.289.431	7.340.149	316.499.424	555.341.233	417.689.731	253.582.398	444.930	20.892.366	1.602.079.662
30 Eyl. 2012	14.402.529	6.604.084	346.198.534	580.702.034	417.571.483	273.646.305	448.719	34.474.567	1.674.048.255
31 Ara. 2012	29.068.032	12.594.336	569.036.541	705.950.851	427.106.666	272.893.840	6.803.900	34.366.314	2.057.820.480
31 Mar. 2013	48.816.728	11.822.337	613.253.255	654.092.851	453.851.811	292.178.825	6.076.543	32.530.883	2.112.623.233
30 Haz. 2013	55.172.326	12.858.690	491.417.120	772.260.838	486.606.486	318.413.481	396.500	20.592.075	1.157.717.516
30 Eyl. 2013	86.265.299	18.449.179	620.407.179	975.835.456	482.994.224	345.842.684	426.258	23.003.848	2.553.224.127

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.5: KKTCCMB Döviz Kurları

Yıllar	Aylar	USD		GBP		EURO		KL	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2005		1,3418	1,3483	2,3121	2,3242	1,5875	1,5952	2,6934	2,8281
2006		1,4056	1,4124	2,7569	2,7713	1,8515	1,8604	3,1067	3,2620
2007		1,4221	1,4290	2,7941	2,8087	1,8432	1,8521	2,8256	2,9669
2008		1,5123	1,5196	2,1924	2,2039	2,1408	2,1511		
2009		1,5057	1,5130	2,3892	2,4017	2,1603	2,1707		
2010		1,5460	1,5535	2,3886	2,4011	2,0491	2,0590		
2011		1,8889	1,8980	2,9170	2,9322	2,4438	2,4556		
2012		1,7826	1,7912	2,8708	2,8858	2,3517	2,3630		
2013	1	1,7588	1,7673	2,7716	2,7861	2,3805	2,3920		
	2	1,8050	1,8082	2,7271	2,7413	2,3627	2,3669		
	3	1,8087	1,8120	2,7441	2,7584	2,3189	2,3230		
	4	1,7953	1,7985	2,7840	2,7985	2,3501	2,3543		
	5	1,8661	1,8695	2,8234	2,8381	2,4208	2,4252		
	6	1,9248	1,9282	2,9292	2,9445	2,5137	2,5183		
	7	1,9241	1,9276	2,9427	2,9581	2,5539	2,5585		
	8	2,0311	2,0348	3,1447	3,1611	2,6930	2,6978		
	9	2,0342	2,0378	3,2665	3,2835	2,7484	2,7533		

Not: Kurlar ay sonu itibarıyla verilmiştir.

Tablo B.6: Çapraz Kurlar

Yıllar	Aylar	Yabancı Para / ABD doları		
		£	€	KL
2005		1,7238	1,1831	2,0975
2006		1,9621	1,3172	2,3095
2007		1,9979	1,4683	2,5351
2008		1,4503	1,4156	
2009		1,5874	1,4347	
2010		1,5456	1,3254	
2011		1,5449	1,2938	
2012		1.6111	1.3192	
2013	1	1.5765	1.3535	
	2	1.5134	1.3090	
	3	1.5198	1.2821	
	4	1.5533	1.3090	
	5	1.5245	1.3060	
	6	1.5320	1.3273	
	7	1.5320	1.3273	
	8	1.5509	1.3258	
	9	1.6085	1.3511	

Not: Ay sonu ve yılsonu çapraz kurlarıdır.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.7: KKTCCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	₺	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
26.10.2007	16,25	3,50	2,25	4,25	26.10.2007	618	06.11.2007	197
22.11.2007	15,75	3,50	2,25	4,25	22.11.2007	621	04.12.2007	214
14.12.2007	15,25	3,50	2,25	4,25	14.12.2007	626	19.12.2007	224
18.01.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	18.01.2008	631	24.01.2008	17
05.02.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	05.02.2008	635	19.02.2008	32
29.02.2008	14,75	2,10	2,25	4,00	29.02.2008	640	13.03.2008	50
25.03.2008	14,75	1,50	2,25	4,00	25.03.2008	646	03.04.2008	59
22.05.2008	15,25	1,25	2,25	3,75	22.05.2008	652	16.06.2008	113
26.06.2008	15,75	1,25	2,25	3,75	26.06.2008	662	02.07.2008	124
30.07.2008	16,25	1,25	2,25	3,75	30.07.2008	666	15.08.2008	153
17.10.2008	16,25	0,75	2,00	3,25	16.10.2008	673	22.10.2008	187
14.11.2008	16,25	0,25	1,75	2,25	13.11.2008	676	26.11.2008	207
28.11.2008	15,75	0,25	1,75	2,25	27.11.2008	679	16.12.2008	217
22.12.2008	14,50	0,05	1,25	1,00	19.12.2008	682	25.12.2008	223
19.01.2009	12,60	0,05	1,25	0,75	16.01.2009	691	23.01.2009	18
20.02.2009	11,25	0,05	1,25	0,50	20.02.2009	698	04.03.2009	47
20.03.2009	10,25	0,05	1,25	0,50	20.03.2009	708	27.03.2009	58
17.04.2009	9,50	0,05	1,00	0,50	17.04.2009	712	27.04.2009	78
08.05.2009	9,50	0,05	0,75	0,50	08.05.2009	718	18.05.2009	85
15.05.2009	9,00	0,05	0,75	0,50	15.05.2009	720	28.05.2009	92
17.06.2009	8,50	0,05	0,75	0,50	17.06.2009	725	22.06.2009	107
17.07.2009	8,00	0,05	0,75	0,50	17.07.2009	729	03.08.2009	133
19.08.2009	7,50	0,05	0,75	0,50	19.08.2009	734	03.09.2009	152
18.09.2009	7,00	0,05	0,75	0,50	18.09.2009	738	06.10.2009	170
16.10.2009	6,50	0,05	0,75	0,50	16.10.2009	741	22.10.2009	182
07.12.2009	6,25	0,05	0,75	0,50	04.12.2009	749	15.12.2009	211
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167
15.10.2010	5,50	0,05	0,75	0,50	15.10.2010	788	25.10.2010	183
27.12.2010	5,00	0,05	0,75	0,50	24.12.2010	796	31.12.2010	220
01.01.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	20.12.2012	835	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,05	0,75	0,50	09.05.2013	847	16.05.2013	85
01.09.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	22.08.2013	853	29.08.2013	138

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.8: KKTOMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	₺	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
28.11.2001	12,00	1,00	1,00	2,50	05.10.2001	460	28.11.2001	124
07.05.2002	12,00	0,50	0,50	1,50	30.04.2002	474	07.05.2002	50
12.12.2002	12,00	0,35	0,50	1,25	29.11.2002	483	12.12.2002	121
09.07.2003	12,00	0,25	0,50	1,25	02.07.2003	498	09.07.2003	79
01.09.2004	12,00	0,50	0,50	1,75	25.08.2004	531	01.09.2004	127
01.04.2005	10,00	0,75	0,50	1,75	29.03.2005	549	31.03.2005	47
01.11.2005	10,00	1,25	0,75	2,00	27.10.2005	567	08.11.2005	197
01.02.2006	10,00	2,00	1,00	2,00	31.01.2006	577	10.02.2006	27
03.07.2006	12,00	2,00	1,00	2,00	29.06.2006	587	14.07.2006	119
26.10.2007	11,75	2,00	1,00	2,00	26.10.2007	620	06.11.2007	197
22.11.2007	11,25	2,00	1,00	2,00	22.11.2007	622	04.12.2007	214
14.12.2007	10,75	2,00	1,00	2,00	14.12.2007	627	19.12.2007	224
18.01.2008	10,50	1,50	1,00	2,00	18.01.2008	632	24.01.2008	17
05.02.2008	10,50	1,00	1,00	2,00	05.02.2008	636	19.02.2008	32
29.02.2008	10,25	1,00	1,00	2,00	29.02.2008	638	13.03.2008	50
25.03.2008	10,25	0,50	1,00	2,00	25.03.2008	647	03.04.2008	59
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113
30.07.2008	11,00	0,50	1,00	2,00	30.07.2008	665	15.08.2008	153
17.10.2008	11,00	0,25	1,00	1,75	16.10.2008	674	22.10.2008	187
14.11.2008	11,00	0,10	1,00	1,25	13.11.2008	675	26.11.2008	207
28.11.2008	10,75	0,10	1,00	1,25	27.11.2008	680	16.12.2008	217
22.12.2008	9,75	0,00	0,75	0,50	19.12.2008	683	25.12.2008	223
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	16.01.2009	692	23.01.2009	18
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	20.02.2009	699	04.03.2009	47
08.05.2009	6,50	0,00	0,50	0,25	08.05.2009	719	18.05.2009	85
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi																
	TL					₺				€				£			
	Tic.	San. Tur. Tar. Eğt.	İhr.	Esn.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs
06.02.04	55	42	40	35	35	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
10.12.04	42	32	30	28	28	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
04.02.05	35	30	28	26	26	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.04.05	33	28	26	24	24	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
03.06.05	30	26	24	22	22	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.11.05	26	24	22	20	20	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.06.06	26	24	22	20	20	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
03.07.06	33	28	26	24	24	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
21.09.07	30	26	24	22	22	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
26.10.07	30	26	24	22	22	10,5	6,5	6,5	6,5	10	6	6	6	11	7	7	7
29.02.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
25.03.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
29.12.08	22	19	19	18	19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
02.03.09	20	17	17	16	16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.06.09	17	15	15	14	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%)

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	Türk Parası Yükümlülüklerde	Yabancı Para Yükümlülüklerde
30.06.2002		15	16
30.11.2002		14	15
30.04.2003		13	14
30.10.2003		12	13
31.01.2004		11	12
31.07.2004		10	11
31.12.2005		10	11
30.06.2006		9	10
30.09.2007		9	9
31.12.2008		8	8
31.07.2012	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	
	Yabancı Para Yükümlülüklerde		8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde		0

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.11: Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs Adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2009			3.636
2010			3.329
2011			3.244
2012	1	314	314
	2	321	635
	3	336	971
	4	350	1.321
	5	316	1.637
	6	272	1.909
	7	347	2.256
	8	325	2.581
	9	289	2.870
	10	327	3.197
	11	264	3.461
	12	381	3.842
2013	1	305	305
	2	352	657
	3	320	977
	4	253	1.230
	5	277	1.507
	6	238	1.745
	7	131	1.876
	8	162	2.038
	9	240	2.278
	10		
	11		
	12		

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL)

Tarih	Likit Aktifler	Menkul Değerler Cüzdanı	Mevduat Munzam Karşılıkları	Brüt Krediler	Ayrılan Karşılıklar	Diğer	Aktif Toplam	Mevduat	Diğer	Özkaynak	Pasif Toplam
30 Haz. 10	2.355,9	565,6	538,2	4.189,4	-267,0	562,2	7.944,3	6.713,9	362,3	868,1	7.944,3
30 Eyl. 10	2.304,4	547,2	539,9	4.260,8	-263,9	641,7	8.030,1	6.737,6	387,2	905,3	8.030,1
31 Ara. 10	2.494,0	500,2	556,7	4.630,6	-266,5	501,8	8.416,8	7.066,9	414,5	935,4	8.416,8
31 Mar. 11	2.357,9	611,8	592,2	4.850,5	-270,7	520,9	8.662,6	7.365,3	389,4	907,9	8.662,6
30 Haz. 11	2.312,6	882,1	616,5	5.117,5	-269,9	443,9	9.102,7	7.658,3	432,1	1.012,3	9.102,7
30 Eyl. 11	2.465,5	902,0	651,8	5.376,8	-263,1	499,1	9.632,1	8.118,1	436,7	1.077,3	9.632,1
31 Ara. 11	2.415,1	965,5	653,5	5.868,5	-299,3	314,5	9.917,8	8.402,9	417,9	1.097,0	9.917,8
31 Mar. 12	2.355,7	853,4	663,4	5.842,6	-307,2	407,5	9.815,4	8.274,4	448,7	1.092,3	9.815,4
30 Haz. 12	2.387,0	830,0	670,9	5.523,1	-302,5	953,6	10.062,1	8.450,4	488,3	1.123,4	10.062,1
30 Eyl. 12	2.507,5	723,4	691,5	6.168,8	-301,7	589,9	10.379,4	8.696,2	508,1	1.175,1	10.379,4
31 Ara. 12	2.957,3	560,1	700,0	6.778,1	-332,5	362,5	11.025,5	9.284,1	538,2	1.203,2	11.025,5
31 Mar. 13	2.823,5	528,9	744,8	6.716,9	-331,7	469,9	10.952,3	9.201,6	538,6	1.212,1	10.952,3
30 Haz. 13	2.830,6	423,5	802,7	7.203,6	-330,0	657,3	11.587,7	9.821,1	516,9	1.249,7	11.587,7
30 Eyl. 13	3.130,5	381,8	826,8	7.693,6	-337,2	747,3	12.442,8	10.517,1	615,3	1.310,4	12.442,8

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2010	46,5	1,7	15,0	0,0	6,0	1.966,9	20,2	16,1	1.151,6	133,7	0,0	6,1	1,7	371,0	3.736,5
30 Eyl. 2010	53,0	1,9	15,5	0,0	6,2	1.972,2	15,8	14,3	1.182,9	140,8	0,0	4,4	1,7	400,7	3.809,4
31 Ara. 2010	59,3	4,4	16,8	0,0	6,5	2.202,1	19,3	14,9	1.273,7	146,2	0,0	5,7	1,0	439,4	4.189,3
31 Mar. 2011	55,4	6,4	16,9	0,0	20,2	2.262,1	22,1	13,4	1.368,9	144,3	0,3	5,7	0,0	488,6	4.404,3
30 Haz. 2011	62,9	10,4	17,5	0,0	26,2	2.354,2	17,2	12,8	1.515,2	156,1	0,3	5,7	1,1	490,9	4.670,5
30 Eyl. 2011	64,0	12,1	20,0	0,0	26,7	2.581,8	12,6	14,0	1.637,0	164,0	0,0	6,9	1,2	412,7	4.953,0
31 Ara. 2011	62,6	15,3	18,1	0,0	32,2	2.865,9	16,9	13,4	1.686,5	168,0	0,1	0,7	1,2	521,4	5.402,3
31 Mar. 2012	61,0	16,2	23,9	0,0	32,6	2.857,6	18,0	12,7	1.739,9	172,0	0,1	5,3	1,2	420,9	5.361,4
30 Haz. 2012	68,8	14,7	30,1	0,0	31,8	2.956,0	12,1	12,0	1.836,7	184,0	0,5	5,2	1,1	369,9	5.523,1
30 Eyl. 2012	70,9	13,8	16,9	0,0	31,2	2.945,5	7,8	11,0	1.998,8	188,2	0,3	4,9	1,2	412,6	5.703,1
31 Ara. 2012	71,2	9,9	18,2	0,0	40,6	3.465,3	13,6	10,5	2.020,7	199,8	0,3	0,4	0,0	437,3	6.287,8
31 Mar. 2013	68,6	9,3	16,9	0,0	48,3	3.229,6	18,1	10,1	2.085,7	184,3	0,5	2,8	0,0	554,7	6.228,9
30 Haz. 2013	70,1	9,8	43,5	0,0	55,2	3.290,8	11,7	10,5	2.254,8	208,1	1,8	2,5	0,0	752,3	6.711,1
30 Eyl. 2013	81,4	8,6	32,4	0,0	61,2	3.501,6	8,0	10,8	2.436,4	210,2	2,9	2,6	0,0	830,8	7.186,9

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2010	32,9	0,2	0,3	0	0	1.376,1	20,1	8,5	668,6	133,2	0	0	0	251,5	2.491,4
30 Eyl. 2010	39,8	0,1	0,5	0	0	1.383,7	15,5	7,5	723,3	140,0	0	0	0	279,1	2.589,5
31 Ara. 2010	43,7	0,3	0,4	0	0	1.536,8	19,3	7,7	782,9	145,5	0	0	0	303,8	2.840,4
31 Mar. 2011	41,7	0,3	0,4	0	13,2	1.546,7	22,1	6,8	866,5	143,5	0,3	0	0	351,4	2.992,9
30 Haz. 2011	47,7	0,1	0,4	0	19,2	1.564,4	17,2	6,0	988,0	154,0	0,3	0	0	322,0	3.119,3
30 Eyl. 2011	48,3	0,1	0,4	0	19,9	1.685,1	12,6	5,7	1.057,7	161,7	0,2	0	0	262,4	3.254,1
31 Ara. 2011	46,1	0,3	1,0	0	25,9	1.946,4	16,9	5,5	1.104,9	165,9	0,1	0	0	355,6	3.668,6
31 Mar.2012	48,3	0,3	8,3	0	27,0	1.977,1	18,0	5,1	1.161,4	166,8	0,5	0	0	257,1	3.669,9
30 Haz. 2012	53,8	0,4	14,0	0	26,7	2.022,2	12,1	4,3	1.221,4	181,7	0,5	0	0	222,2	3.759,6
30 Eyl. 2012	55,5	0,5	0,5	0	26,8	2.045,9	7,8	3,6	1.293,9	185,7	0,3	0	0	255,7	3.877,2
31 Ara. 2012	54,7	0,0	0,5	0	31,6	2.288,1	13,6	3,5	1.309,7	198,2	0,3	0	0	253,3	4.153,5
31 Mar. 2013	52,9	0,3	0,7	0	40,0	2.246,0	18,1	3,0	1.414,4	183,6	0,4	0	0	339,2	4.298,6
30 Haz. 2013	50,2	0,5	26,6	0	51,1	2.242,0	11,7	3,2	1.544,4	207,3	1,8	0	0	400,4	4.539,2
30 Eyl. 2013	61,5	0,3	18,8	0	58,1	2.276,1	8,0	3,4	1.670,8	209,3	2,9	0	0	444,1	4.753,3

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
30 Haz. 2010	13,6	1,5	14,6	0	6,0	590,9	0	7,6	482,9	0,5	0	6,0	1,7	119,8	1.245,1
30 Eyl. 2010	14,3	1,8	14,8	0	6,4	588,3	0	6,7	459,5	0,7	0	4,3	1,7	121,4	1.219,9
31 Ara. 2010	15,5	4,1	16,4	0	6,5	665,5	0	6,7	490,9	0,8	0	5,7	1,0	135,8	1.348,9
31 Mar. 2011	13,7	6,1	16,5	0	6,7	715,4	0	6,6	502,4	0,8	0	5,7	0	137,5	1.411,4
30 Haz. 2011	15,2	10,2	17,1	0	7,0	789,8	0	6,8	527,0	2,1	0	5,7	1,2	169,1	1.551,2
30 Eyl. 2011	15,8	11,9	19,5	0	6,7	896,8	0	8,2	579,4	2,0	0	7,0	1,2	150,4	1.698,9
31 Ara. 2011	16,4	15,0	17,1	0	6,3	919,5	0	7,9	581,7	2,2	0	0,7	1,2	165,7	1.733,7
31 Mar.2012	12,7	15,9	15,6	0	5,4	880,5	0	7,6	578,5	5,2	0	5,2	1,2	163,7	1.691,5
30 Haz. 2012	14,9	14,3	16,1	0	5,1	933,7	0	7,6	651,2	2,3	0	5,2	1,1	147,7	1.763,5
30 Eyl. 2012	15,4	13,3	16,4	0	4,4	898,6	0	7,4	705,0	2,5	0	4,9	1,1	156,9	1.825,9
31 Ara. 2012	16,5	9,9	17,7	0	9,0	1.177,2	0	7,0	711,0	1,6	0	0,4	0	184,0	2.134,3
31 Mar. 2013	15,7	9,0	16,2	0	8,3	983,5	0	7,1	671,3	0,8	0	2,8	0	215,6	1.930,3
30 Haz. 2013	19,9	9,3	16,8	0	4,0	1.048,8	0	7,3	710,4	0,8	0	2,5	0	352,1	2.171,9
30 Eyl. 2013	19,8	8,2	13,6	0	3,0	1.225,6	0	7,5	765,7	0,9	0	2,6	0	386,7	2.433,6

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL)

Tarih	Kısa Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Orta ve Uzun Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
30 Haz. 2010	2.093,1	0,72	1.643,4	9,92	3.736,5	4,57
30 Eyl. 2010	2.128,9	1,71	1.680,5	2,26	3.809,4	1,95
31 Ara. 2010	2.345,3	10,16	1.844,0	9,73	4.189,3	9,97
31 Mar.2011	2.401,3	2,39	2.002,9	8,62	4.404,3	5,13
30 Haz. 2011	2.445,7	1,85	2.224,7	11,07	4.670,5	6,04
30 Eyl. 2011	2.548,6	4,21	2.404,4	8,08	4.953,0	6,05
31 Ara. 2011	2.888,4	13,33	2.513,9	4,55	5.402,3	9,07
31 Mar.2012	2.803,1	-2,95	2.558,4	1,77	5.361,4	-0,76
30 Haz. 2012	2.833,0	1,07	2.690,1	5,15	5.523,1	3,02
30 Eyl. 2012	2.823,1	-0,35	2.880,0	7,04	5.703,1	3,26
31 Ara. 2012	3.255,7	15,32	3.032,1	5,28	6.287,8	10,25
31 Mar. 2013	3.027,2	-7,02	3.201,7	5,59	6.228,9	-0,94
30 Haz. 2013	3.150,7	4,08	3.560,4	11,20	6.711,1	7,74
30 Eyl. 2013	3.309,4	5,04	3.877,4	8,90	7.186,9	7,09

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL)

Tarih	Kamu Kredileri	Yüzde Değişim	Özel Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
30 Haz. 2010	1.339,5	-0,33	2.396,9	7,52	3.736,5	4,57
30 Eyl. 2010	1.346,5	0,52	2.462,9	2,75	3.809,4	1,95
31 Ara. 2010	1.503,2	11,64	2.686,1	9,06	4.189,3	9,97
31 Mar.2011	1.516,5	0,88	2.887,8	7,51	4.404,3	5,13
30 Haz. 2011	1.481,5	-2,31	3.189,0	10,43	4.670,5	6,04
30 Eyl. 2011	1.485,4	0,26	3.467,6	8,74	4.953,0	6,05
31 Ara. 2011	1.752,2	17,96	3.650,1	5,26	5.402,3	9,07
31 Mar.2012	1.664,0	-5,03	3.697,4	1,30	5.361,4	-0,76
30 Haz. 2012	1.662,4	-0,10	3.860,7	4,42	5.523,1	3,02
30 Eyl. 2012	1.721,7	3,57	3.981,4	3,13	5.703,1	3,26
31 Ara. 2012	2.003,1	16,34	4.284,7	7,61	6.287,8	10,25
31 Mar. 2013	1.811,1	-9,58	4.417,8	3,11	6.228,9	-9,94
30 Haz. 2013	1.855,2	2,43	4.855,9	9,92	6.711,1	7,74
30 Eyl. 2013	1.898,5	2,33	5.288,4	8,91	7.186,9	7,09

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)

Tarih	100 Bin TL'den Büyük Krediler	51-100 Bin TL Arasındaki Krediler	11-50 Bin TL Arasındaki Krediler	1 - 10 Bin TL Arasındaki Krediler	Bin TL'den Küçük Krediler	Genel Toplam
30 Haz. 2010	2.417,3	354,1	608,1	252,2	104,8	3.736,5
30 Eyl. 2010	2.454,4	352,5	643,2	256,3	103,0	3.809,4
31 Ara. 2010	2.707,6	391,4	676,9	259,9	153,53	4.189,3
31 Mar. 2011	2.899,8	422,5	705,4	257,9	119,1	4.404,3
30 Haz. 2011	3.076,5	461,3	725,5	273,5	133,7	4.670,5
30 Eyl.2011	3.278,6	500,6	737,9	283,9	152,0	4.953,0
31 Ara.2011	3.698,5	505,3	765,0	287,6	145,5	5.402,3
31 Mar.2012	3.617,2	521,8	782,3	300,9	139,2	5.361,4
30 Haz. 2012	3.716,3	514,6	824,3	318,0	149,9	5.523,1
30 Eyl. 2012	3.834,6	524,9	852,3	333,4	157,9	5.703,1
31 Ara. 2012	4.340,4	587,7	865,7	332,7	161,3	6.287,8
31 Mar. 2013	4.197,4	636,3	872,5	365,9	156,8	6.228,9
30 Haz. 2013	4.737,3	713,5	891,0	348,3	21,0	6.711,1
30 Eyl. 2013	5.136,7	712,9	943,3	352,6	41,4	7.186,9

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

Tarih	Ödenmiş Sermaye	Yedek Akçeler	Sabit Kıymet Yeniden Değ. Fonu	Menkul Değerler Değer Artış Fonu	Dönem Kârı (Zarar)	Geçmiş yıl Kârı (Zararı)	Toplam
30 Haz. 2010	562,3	107,6	3,5	3,8	104,0	86,9	868,1
30 Eyl. 2010	562,5	107,6	3,5	3,8	141,0	86,9	905,3
31 Ara. 2010	567,4	107,8	3,5	3,8	170,6	82,3	935,4
31 Mar.2011	567,6	121,6	3,5	4,2	42,4	168,6	907,9
30 Haz. 2011	630,2	133,3	3,5	5,0	98,0	142,2	1.012,2
30 Eyl. 2011	641,0	141,6	3,1	5,0	162,5	124,1	1.077,3
31 Ara. 2011	641,3	143,2	3,5	5,0	181,5	122,5	1.097,0
31 Mar. 2012	653,5	150,6	3,5	6,3	44,5	233,9	1.092,3
30 Haz. 2012	667,3	162,5	3,5	6,3	103,7	180,1	1.123,4
30 Eyl. 2012	680,5	168,5	3,5	6,4	148,6	167,6	1.175,1
31 Ara. 2012	683,0	166,8	3,5	6,3	178,0	165,6	1.203,2
31 Mar. 2013	684,4	180,8	3,5	10,5	55,6	277,3	1.212,1
30 Haz. 2013	731,4	210,2	3,5	9,6	108,2	186,9	1.249,7
30 Eyl. 2013	735,0	210,2	3,5	9,6	167,6	184,5	1.310,4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.20: Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)

Tarih	Faiz Gelirleri	Faiz Giderleri	Faiz Dışı Gelirler	Faiz Dışı Giderler	Dönem Net Kâr / Zararı
30 Haz. 2010	391,7	142,7	75,3	128,0	104,0
30 Eyl. 2010	591,2	224,8	112,4	197,1	141,0
31 Ara. 2010	785,8	287,5	147,3	270,4	170,6
31 Mar.2011	202,0	78,9	39,4	67,0	42,4
30 Haz. 2011	419,1	165,6	80,2	135,2	98,0
30 Eyl. 2011	653,0	257,3	114,1	204,4	162,5
31 Ara. 2011	897,3	316,8	158,9	289,2	181,5
31 Mar.2012	250,9	94,9	44,8	79,1	44,5
30 Haz. 2012	504,7	184,3	99,9	160,9	103,7
30 Eyl. 2012	761,0	274,8	145,3	242,9	148,6
31 Ara. 2012	1.027,0	347,6	187,7	327,6	178,0
31 Mar. 2013	253,2	94,7	54,4	89,296	55,6
30 Haz. 2013	504,4	187,1	106,3	178,4	108,2
30 Eyl. 2013	771,1	285,9	163,8	275,8	167,6

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.21: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2010	974,7	4.739,1	335,2	231,5	433,4	6.713,9
30 Eyl. 2010	1.007,6	4.719,0	342,3	209,0	459,7	6.737,6
31 Ara. 2010	1.136,6	4.838,5	416,9	196,3	478,6	7.066,9
31 Mar. 2011	1.165,9	4.682,3	769,5	224,3	523,3	7.365,3
30 Haz. 2011	1.245,0	4.745,0	852,4	226,3	589,7	7.658,4
30 Eyl. 2011	1.301,3	4.939,3	948,4	252,2	676,9	8.118,1
31 Ara. 2011	1.448,5	5.013,3	986,7	272,5	681,9	8.402,9
31 Mar. 2012	1.254,3	5.013,7	1.061,7	298,3	646,4	8.274,4
30 Haz. 2012	1.300,5	5.095,5	1.109,7	290,4	654,4	8.450,5
30 Eyl. 2012	1.297,6	5.236,5	1.194,9	266,3	700,9	8.696,2
31 Ara. 2012	1.466,7	5.599,1	1.187,8	304,3	726,2	9.284,1
31 Mar. 2013	1.438,0	5.495,9	1.204,2	287,7	775,8	9.201,6
30 Haz. 2013	1.572,0	5.605,9	1.370,2	263,2	1.009,8	9.821,1
30 Eyl. 2013	1.704,1	5.793,6	1.589,9	317,4	1.112,0	10.517,0

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.22: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2010	470,2	3.213,2	176,6	116,4	58,3	4.034,7
30 Eyl. 2010	499,3	3.244,2	195,9	106,6	82,6	4.128,6
31 Ara. 2010	611,8	3.325,8	233,7	112,9	87,8	4.372,0
31 Mar. 2011	593,7	3.260,6	520,9	130,4	92,4	4.598,0
30 Haz. 2011	648,0	3.285,2	591,1	126,7	130,0	4.781,0
30 Eyl. 2011	684,6	3.367,9	657,2	139,6	153,6	5.002,9
31 Ara. 2011	795,6	3.443,0	682,0	151,0	157,3	5.228,9
31 Mar. 2012	645,4	3.437,4	706,4	175,7	131,7	5.096,6
30 Haz. 2012	652,6	3.476,0	718,4	168,4	132,7	5.148,3
30 Eyl. 2012	668,4	3.563,4	777,9	134,4	163,1	5.307,2
31 Ara. 2012	774,2	3.667,8	752,7	151,9	175,9	5.522,5
31 Mar. 2012	747,5	3.778,6	764,5	139,9	225,4	5.656,0
30 Haz. 2013	783,6	3.826,2	870,2	142,6	335,2	5.957,8
30 Eyl. 2013	808,1	3.822,4	952,8	159,8	344,6	6.087,7

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.23: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
30 Haz. 2010	504,4	1.525,9	158,5	115,1	375,3	2.679,2
30 Eyl. 2010	508,3	1.474,9	146,4	102,4	377,0	2.609,0
31 Ara. 2010	524,9	1.512,8	183,0	83,5	390,7	2.694,9
31 Mar. 2011	572,3	1.421,7	248,5	93,8	431,0	2.767,3
30 Haz. 2011	597,0	1.459,7	261,3	99,7	459,7	2.877,4
30 Eyl. 2011	616,8	1.571,4	291,2	112,6	523,2	3.115,2
31 Ara. 2011	652,9	1.570,4	304,6	121,4	524,7	3.174,0
31 Mar. 2012	608,9	1.576,2	355,4	122,6	514,7	3.177,8
30 Haz. 2012	647,8	1.619,5	391,3	122,0	521,6	3.302,2
30 Eyl. 2012	629,2	1.673,1	416,9	131,9	537,9	3.389,0
31 Ara. 2012	692,5	1.931,4	435,1	152,3	550,3	3.761,6
31 Mar. 2013	690,4	1.717,3	439,7	147,7	550,5	3.545,6
30 Haz. 2013	788,4	1.779,7	500,0	120,6	674,6	3.863,3
30 Eyl. 2013	896,0	1.971,2	637,1	157,5	767,5	4.429,3

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.24: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2010	518,0	745,1	5.123,1	174,4	153,3	6.713,9
30 Eyl. 2010	579,2	693,6	5.147,9	178,4	138,5	6.737,6
31 Ara. 2010	638,9	679,6	5.332,1	192,2	224,1	7.066,9
31 Mar. 2011	583,3	781,4	5.585,1	197,4	218,1	7.365,3
30 Haz. 2011	531,8	834,0	5.839,0	219,6	234,0	7.658,4
30 Eyl. 2011	529,7	905,1	6.162,0	226,1	295,2	8.118,1
31 Ara. 2011	569,1	899,2	6.334,3	285,3	315,0	8.402,9
31 Mar. 2012	568,5	850,6	6.324,6	272,1	258,6	8.274,4
30 Haz. 2012	598,2	871,4	6.432,8	294,6	253,5	8.450,5
30 Eyl. 2012	600,8	905,0	6.652,3	292,3	245,8	8.696,2
31 Ara. 2012	782,9	976,8	6.952,3	261,8	310,3	9.284,1
31 Mar. 2013	590,2	1.015,7	7.022,6	274,8	298,3	9.201,6
30 Haz. 2013	602,0	1.258,1	7.304,9	271,5	384,6	9.821,1
30 Eyl. 2013	688,0	1.358,6	7.633,3	387,1	450,1	10.517,1

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.25: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2010	439,1	481,8	2.952,7	104,2	56,9	4.034,7
30 Eyl. 2010	509,2	431,2	3.038,5	107,9	41,8	4.128,6
31 Ara. 2010	573,2	428,7	3.157,8	122,9	89,4	4.372,0
31 Mar. 2011	518,6	504,4	3.392,8	122,9	59,3	4.598,0
30 Haz. 2011	470,0	546,9	3.555,8	146,9	61,4	4.781,0
30 Eyl. 2011	457,9	577,9	3.690,7	143,5	132,9	5.002,9
31 Ara. 2011	495,4	586,4	3.832,9	202,4	111,8	5.228,9
31 Mar. 2012	491,5	507,8	3.812,9	189,5	94,9	5.096,6
30 Haz. 2012	515,1	501,9	3.847,6	211,9	71,8	5.148,3
30 Eyl. 2012	520,0	522,3	3.976,3	203,7	84,9	5.307,2
31 Ara. 2012	455,7	609,6	4.215,1	174,8	67,3	5.522,5
31 Mar. 2013	500,8	615,8	4.262,7	189,3	87,4	5.656,0
30 Haz. 2013	502,5	769,7	4.407,5	174,8	103,3	5.957,8
30 Eyl. 2013	524,1	815,8	4.450,5	172,2	125,1	6.087,7

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.26: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
30 Haz. 2010	78,8	263,2	2.170,4	70,3	96,3	2.679,2
30 Eyl. 2010	69,8	262,4	2.109,4	70,4	96,6	2.609,0
31 Ara. 2010	65,6	250,9	2.174,4	69,4	134,6	2.694,9
31 Mar. 2011	64,7	277,0	2.192,3	74,5	158,8	2.767,3
30 Haz. 2011	61,8	287,2	2.283,1	72,9	172,4	2.877,4
30 Eyl. 2011	71,9	327,3	2.471,2	82,6	162,2	3.115,2
31 Ara. 2011	73,7	312,8	2.501,3	82,9	203,3	3.174,0
31 Mar. 2012	76,9	342,9	2.511,6	82,6	163,8	3.177,8
30 Haz.2012	83,1	369,5	2.585,3	82,7	181,6	3.302,2
30 Eyl.2012	80,8	382,7	2.676,0	88,6	160,9	3.389,0
31 Ara.2012	327,2	367,1	2.737,2	87,0	243,1	3.761,6
31Mar.2013	89,4	399,9	2.759,9	85,5	210,9	3.545,6
30 Haz. 2013	99,5	488,5	2.897,4	96,7	281,2	3.863,3
30 Eyl.2013	163,8	542,8	3.182,8	214,9	325,1	4.429,4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.27: Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2006		828,6	19,07	4.367,4	29,11	4.907,8	27,51
2007		859,5	3,73	4.620,4	5,79	5.138,7	4,70
2008		898,4	4,53	5.294,0	14,58	5.901,7	14,85
2009		1.152,2	6,29	6.193,4	3,38	6.842,3	2,89
2009		1.152,2	6,29	6.193,4	3,38	6.842,3	2,89
2010	I	1.165,6	1,16	6.236,1	0,69	6.893,2	0,74
	II	1.149,9	-1,35	6.427,0	3,06	6.974,7	1,18
	III	1.182,6	2,84	6.408,1	-0,29	7.020,5	0,66
	IV	1.174,0	-0,73	6.592,6	2,88	7.292,8	3,88
2011	I	1.303,1	11,00	7.015,4	6,41	7.636,9	4,72
	II	1.401,1	7,52	7.362,1	4,94	7.943,0	4,01
	III	1.418,0	1,21	7.778,5	5,66	8.378,2	5,48
	IV	1.560,7	10,06	8.021,7	3,13	8.623,7	2,93
2012	I	1.445,9	-7,35	7.967,1	-0,68	8.587,4	-0,42
	II	1.490,4	3,07	8.133,7	2,09	8.769,5	2,12
	III	1.535,6	3,03	8.402,6	3,31	9.024,4	2,91
	IV	1.661,2	8,18	8.765,9	4,32	9.585,4	6,22
2013	I	1.690,9	1,79	8.958,1	2,19	9.608,9	0,25
	II	1.767,3	4,52	9.507,6	6,13	10.177,6	5,92
	III	1.853,2	7,90	9.994,6	5,67	10.787,2	6,51

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.28: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar

1	KIBRIS VAKIFLAR BANKASI LTD.
2	AKFİNANS BANK LTD.
3	CREDİTWEST BANK LTD.
4	NOVA BANK LTD.
5	ASBANK LTD.
6	KIBRIS İKTİSAT BANKASI LTD.
7	KIBRIS TÜRK KOOPERATİF MERKEZ BANKASI LTD.
8	LİMASOL TÜRK KOOPERATİF BANKASI LTD.
9	ŞEKERBANK (KIBRIS) LTD.
10	TÜRK BANKASI LTD.
11	UNİVERSAL BANK LTD.
12	VİYA BANK LTD.
13	YAKINDOĞU BANK LTD.
14	KIBRIS KAPİTAL BANK LTD.
15	KIBRIS FAİSAL İSLAM BANKASI LTD.
16	HSBC BANK A.Ş.
17	T.GARANTİ BANKASI A.Ş.
18	T.HALK BANKASI A.Ş.
19	T.İŞ BANKASI A.Ş.
20	TC ZİRAAT BANKASI A.Ş.
21	ING BANK A.Ş.
22	TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.29: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
GSMH (Cari Fiyatlarla ₺)	1.418.703.263	1.907.070.964	2.520.806.747	3.143.699.611	4.101.387.190	4.671.255.885	5.128.334.134	5.415.280.698	5.649.534.936	6.374.000.000 ^(T)	7.075.000.000 ^(T)
GSMH (1977 Fiyatlarıyla ₺)	9.133,1	10.177,1	11.739,6	13.327,0	15.090,7	15.310,8	14.797,2	13.950,4	14.451,2	15.002,2 ^(T)	15.418,1 ^(T)
GSMH (ABD doları)	941.377.075	1.283.711.116	1.765.199.135	2.327.804.229	2.845.221.776	3.598.810.389	3.995.585.613	3.502.542.331	3.750.600.000	n.a	n.a
Reel Büyüme Hızı (%)	6,9	11,4	15,4	13,5	13,2	1,5	-3,4	-5,7	3,6	3,8	2,8
Fert Başına GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	6.645	8.837	11.560	14.271	17.063	19.165	20.739	21.538	22.147	n.a	n.a
Fert Başına GSMH (ABD)	4.409	5.949	8.095	10.567	11.837	14.765	16.158	13.930	14.703	n.a	n.a
Enflasyon Oranı (%)	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,3	14,7	3,6
Bütçe Açığı (Mil. ABD doları) (1)	225,1	176,9	104,2	185,3	287,3	221,2	369,6	491,0	375,8	n.a	n.a
Mevduatlar. (Mil. ABD doları) (2)	1.153,5	1.785,9	2.355,8	2.707,4	3.330,4	4.239,2	3.678,6	4.207,4	4.571,1	n.a	n.a
Döviz Rezervi (Mil. ABD doları)	941,6	1.222,6	1.544,6	1.597,6	2.030,9	2.072,1	1.802,6	1.974,7	2.069,1	n.a	n.a
İhracat (Milyon ABD doları)	45,4	50,8	62,0	68,1	68,1	83,7	83,7	71,1	96,4	119,9	116,3
İthalat (milyon ABD)	309,6	477,8	853,1	1.255,5	1.376,2	1.539,2	1.680,7	1.326,2	1.604,2	1.699,9 ⁽⁴⁾	1.705,3 ⁽⁴⁾
Dış Ticaret Dengesi (Milyon ABD doları)	-264,2	-427,0	-791,1	-1.187,4	-1.308,1	-1.455,5	-1.597,0	-1.255,1	-1.507,8	-1.580,0	-1.589,0
İhracat / İthalat (%)	14,7	10,6	7,3	5,4	4,9	5,4	5,0	5,4	6,0	7,1 ⁽³⁾	7,3 ⁽³⁾
Gelen Turist Sayısı	425.556	469.867	599.012	652.779	715.749	791.036	808.682	800.376	902.390	1.022.089	893.129
a) Türkiye	316.193	340.083	434.744	488.023	572.633	634.580	650.405	638.700	741.925	801.326	682.741
b) Diğer	109.363	129.784	164.268	164.756	143.116	156.456	158.277	161.676	160.465	220.763	210.388
Net Turizm Geliri (Milyon ABD doları)	114,1	178,8	288,3	328,8	303,2	381,0	383,7	390,7	405,8	459,4	558,5
İstihdam	93.114	98.860	86.914	85.583	91.815	89.787	91.223	91.550	93.498	97.103	99.117
İşsiz Sayısı	1.535	1.375	9.678	7.665	9.552	9.361	9.881	12.941	12.619	10.411	10.548
İşsizlik Oranı (%)	1,62	1,37	10,0	8,2	9,4	9,4	9,8	12,4	11,9	9,7	9,6
Nüfus	213.491	215.790	218.066	220.289	257.513	268.011	274.436	283.736	286.973	286.257	286.257
Yıllık Nüfus Artışı (%)	1,1	1,1	1,1	1,0	16,9	4,1	2,4	3,4	1,1	n.a	n.a
Nüfus Yoğunluğu	65,9	66,6	67,3	68,0	79,4	82,7	84,7	87,5	88,5	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / GSMH (%)	2,8	3,3	3,0	2,0	3,4	3,9	3,5	3,5	3,4	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / Bütçe (%)	5,0	6,1	6,0	6,0	7,2	8,6	7,6	7,4	7,3	n.a	n.a
Yıllık Ort. 1 ABD=₺	1.507.052,0	1.485.591,9	1.428.057,9	1.3505	1.4415	1.2980	1.2835	1.5461	1.5063	n.a	n.a

1) Dış yardımlar dahil değildir.

2) Türk Lirası mevduatlar ile döviz mevduatları içermektedir.

3) Mevcut veriler dikkate alınarak tarafımızdan hesaplanmıştır.

4) Elektrik santralinde kullanılan akaryakıt hariçtir.

(T) Gerçekleşme Tahmini, (G) Gerçekleşme

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ, KKTOMB, Ticaret Dairesi, Turizm Planlama Dairesi.

Tablo B.30: Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla TL)

Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla ₺)											
Sektörler	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^(T)	2012 ^(T)
1. Tarım	125.668.938,8	176.365.031,8	222.993.161,4	214.199.034,4	249.446.249,5	288.151.830,1	259.154.100,9	300.616.430,7	330.292.725,0	384.100.000	433.500.000
2. Sanayi	157.576.560,4	191.426.017,9	231.046.611,0	281.023.837,1	377.504.439,0	430.808.660,4	542.766.477,2	516.727.436,0	552.836.167,3	621.200.000	689.800.000
3. İnşaat	62.012.967,1	93.301.912,1	106.808.649,0	164.910.647,6	314.785.285,7	364.429.418,0	362.216.034,6	346.383.111,8	312.118.707,4	340.900.000	367.800.000
4. Ticaret - Turizm	215.553.627,8	300.879.734,5	391.227.279,3	541.407.692,0	617.508.618,1	630.286.930,1	721.709.047,4	766.293.097,7	900.033.652,9	1.050.000.000	1.199.600.000
5. Ulaştırma - Haberleşme	185.264.817,9	221.109.706,3	257.580.209,2	328.773.502,2	437.242.766,0	533.409.559,0	614.527.377,1	597.262.858,8	525.213.182,4	590.800.000	654.000.000
6. Mali Müesseseler	89.952.347,0	115.256.266,8	187.245.581,7	195.523.141,4	259.316.015,9	309.354.672,4	357.835.272,5	388.421.732,4	404.370.969,7	457.100.000	508.400.000
7. Konut Gelirleri	41.431.859,9	50.851.059,5	61.591.937,3	70.261.205,2	117.722.525,7	144.191.222,9	175.938.464,6	202.491.463,9	220.581.154,0	249.300.000	280.000.000
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	138.860.124,0	152.767.569,2	225.376.845,3	307.873.501,9	441.919.623,1	493.519.363,3	525.208.660,7	609.293.196,4	652.317.269,0	730.200.000	812.300.000
9. Kamu Hizmetleri	277.867.134,2	404.604.239,3	510.392.550,4	628.119.921,8	808.000.153,1	1.003.489.892,8	1.103.967.143,1	1.201.228.086,4	1.180.064.551,9	1.304.900.000	1.429.500.000
10. İthalat Vergileri	113.513.407,6	170.842.157,1	262.481.261,1	338.288.483,0	364.654.029,4	406.650.516,8	416.585.101,4	447.601.464,0	536.308.506,4	593.600.000	643.900.000
11. GSYH	1.407.701.784,7	1.877.403.694,5	2.456.744.085,7	3.070.380.966,6	3.988.099.705,5	4.604.292.065,9	5.079.907.679,4	5.376.318.878,0	5.614.136.886,0	6.322.000.000	7.018.900.000
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	11.001.478,9	29.667.269,5	64.062.661,7	73.318.645,0	113.287.485,0	66.963.820,0	48.426.455,0	38.961.820,8	35.398.050,0	52.000.000	56.100.000
GSMH	1.418.703.263,6	1.907.070.964,0	2.520.806.747,4	3.143.699.611,6	4.101.387.190,5	4.671.255.885,9	5.128.334.134,4	5.415.280.698,8	5.649.534.936,0	6.374.000.000	7.075.000.000
Fert Başına GSMH (\$)	4.409	5.949	8.095	10.567	11.837	14.553	16.006	13.930	14.611	n.a	n.a
Nüfus	213.491	215.790	218.066	220.289	257.513	268.011	274.436	283.736	286.973	286.257^{(1)(G)}	n.a

(T) Gerçekleşme Tahmini (G) Gerçekleşme
(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

(1) De-jure
Kaynak: DPÖ

Tablo B.31: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^(T)	2012 ^(T)
1. Tarım	7,0	6,3	6,3	5,1	5,6	5,9	6,1	6,2
2. Sanayi	9,2	9,5	9,4	10,7	9,6	9,8	9,8	9,8
2.1. Taşocakçılığı	0,6	1,0	1,1	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6
2.2. İmalat Sanayi	4,8	4,5	4,4	4,0	3,2	2,3	2,3	2,3
2.3. Elektrik-Su	3,8	3,9	3,9	5,9	5,8	6,9	6,9	7,0
3. İnşaat	5,4	7,9	7,9	7,1	6,5	5,6	5,4	5,2
4. Ticaret-Turizm	17,6	15,5	13,7	14,2	14,3	16,0	16,6	17,1
4.1. Toptan ve Perakende Ticaret	12,1	12,1	9,5	9,7	9,0	10,7	10,8	10,9
4.2. Otelcilik ve Lokantacılık	5,6	5,6	4,2	4,5	5,2	5,4	5,8	6,2
5. Ulaştırma - Haberleşme	10,7	10,7	11,6	12,1	11,1	9,4	9,3	9,3
6. Mali Müesseseler	6,4	6,5	6,7	7,1	7,2	7,2	7,2	7,2
7. Konut Sahipliği	2,3	3,0	3,1	3,5	3,8	3,9	3,9	4,0
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	10,0	11,1	10,7	10,3	11,3	11,6	11,6	11,6
9. Kamu Hizmetleri	20,4	20,3	21,8	21,7	22,3	21,0	20,6	20,4
10. İthalat Vergileri	11,0	9,2	8,8	8,2	8,3	9,6	9,4	9,2
GSYH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.32: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ¹	2010 ¹	2011 ²
1. Toplam Kaynaklar	1.398.132.003,8	1.878.250.481,9	2.540.942.363,1	3.516.842.761,6	4.394.876.590,5	4.996.275.085,9	5.629.284.184,4	5.516.650.698,8	6.064.972.476,0	6.698.400.000,0
2. Toplam Yatırımlar	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9	946.606.139,1	1.049.584.498,4	1.185.900.000,0
3. Toplam Tüketim	1.173.695.177,6	1.548.978.015,3	2.031.107.625,8	2.830.831.454,8	3.376.832.349,5	3.907.085.275,0	4.580.141.996,5	4.570.044.559,7	5.015.387.977,6	5.512.500.000,0
4. Kamu Harcanabilir Geliri	108.227.350,2	324.355.696,0	428.522.480,2	561.687.554,2	755.998.286,5	904.709.892,4	1.105.639.508,1	751.938.260,8	980.648.434,1	1.047.800.000,0
5. Özel Harcanabilir Gelir	1.310.475.913,4	1.582.715.268,0	2.092.284.267,2	2.582.012.057,4	3.345.388.904,0	3.766.545.993,5	4.022.694.626,3	4.663.342.438,0	4.668.886.501,9	5.162.400.000,0
6. Özel Tasarruf Oranı (%)	35,1	32,4	31,5	19,4	28,6	29,0	20,1	33,9	25,7	25,6
7. Toplam Yurt İçi Tasarruflar	245.008.086,0	358.092.948,7	489.699.121,6	312.868.156,8	724.554.841,0	764.170.610,9	548.192.137,9	845.236.139,1	634.146.958,4	697.600.000,0

(1) Gerçekleşme Tahmini

(2) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.33: Yatırım Tasarruf Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ^T	2010 ^T
1. Toplam Yatırımlar	157.286.379,1	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9	946.606.139,1	1.049.584.498,4
1.1. Sabit Sermaye Yat.	140.749.578,3	199.231.606,8	306.203.356,7	466.600.661,0	645.460.056,4	966.659.314,9	1.064.282.208,1	1.062.702.394,2	930.347.471,4	1.016.498.344,6
1.2. Stok Değişmeleri	16.536.800,8	25.205.219,4	23.069.109,9	43.234.076,3	40.551.250,4	51.384.926,1	24.907.602,8	-13.560.206,3	16.258.667,7	33.086.153,8
2. Toplam Tasarruflar	157.286.379,1	224.436.826,2	329.272.466,6	509.834.737,3	686.011.306,8	1.018.044.241,0	1.089.189.810,9	1.049.142.187,9	946.606.139,1	1.049.584.498,4
2.1. Yurt İçi Tasarruflar	137.144.809,1	245.008.086,0	358.092.948,7	489.699.121,6	312.868.156,8	724.554.841,0	764.170.610,9	548.192.137,9	845.236.139,1	634.146.958,4
2.2. Dış Tasarruflar	20.141.570,0	-20.571.259,8	-28.820.482,1	20.135.615,7	373.143.150,0	293.489.400,0	325.019.200,0	500.950.050,0	101.370.000,0	415.437.540,0

(T) Gerçekleşme Tahmini

Kaynak: DPÖ

Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)

Sektörler	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^T
1. Tarım	-13,2	16,1	18,9	7,3	8,5	2,8	-3,2	0,4	-18,2	8,2	10,0	7,0
2. Sanayi	4,0	-6,5	5,0	7,7	10,6	6,4	20,0	-0,9	-10,3	-9,1	-0,2	2,7
3. İnşaat	18,7	-20,4	15,9	30,8	5,3	18,9	68,1	4,2	-8,0	-18,5	3,8	0,5
4. Ticaret-Turizm	-5,4	-15,5	13,9	12,5	25,5	20,8	9,5	-2,7	-2,1	-8,7	18,3	6,1
5. Ulaştırma-Haberleşme	6,7	-0,5	3,7	4,2	8,8	14,2	-0,7	-3,6	2,2	-2,8	-20,0	3,5
6. Mali Müesseseler	-6,8	-18,0	-10,1	6,7	-0,3	4,2	8,9	6,3	9,6	1,7	0,3	4,0
7. Konut Sahipliği	2,2	3,1	2,0	2,4	2,4	3,4	20,1	4,6	2,7	3,8	4,0	4,0
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	-10,7	14,3	0,9	5,7	26,0	19,1	12,5	6,6	4,3	3,4	-5,3	3,0
9. Kamu Hizmetleri	3,1	-1,5	-0,5	4,1	5,2	6,8	2,4	8,2	1,2	-5,0	0,4	1,8
10. İthalat Vergileri	3,4	-19,6	6,7	36,9	46,8	29,7	-0,6	12,3	-0,8	-7,1	18,6	3,5
11. GSYH	-	-5,4	6,2	10,6	14,2	13,8	12,7	2,8	-2,9	-5,5	3,7	3,6
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	-74,4	-48,2	594,1	123,5	88,5	7,4	34,1	-47,3	-36,4	-28,2	-9,8	35,1
GSMH	-0,6	-5,4	6,9	11,4	15,4	13,5	13,2	1,5	-3,4	-5,7	3,6	3,8

(T) Gerçekleşme Tahmini
Kaynak: DPÖ

Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)

Sektörler	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^T
1. Tarım	15.876.418,2	19.505.376,0	25.067.329,5	30.288.995,7	37.031.696,5	25.096.397,8	33.118.594,9	27.058.393,7	49.136.362,5	41.200.000,0
2. Sanayi	22.529.433,0	40.640.073,2	70.693.090,7	84.573.998,0	154.480.514,6	188.370.607,1	199.708.263,8	103.835.938,2	142.669.112,1	188.000.000,0
3. İnşaat	4.327.423,0	8.909.608,5	21.259.857	43.258.675,4	34.687.310,1	20.913.624,0	14.016.685,2	14.168.717,1	18.049.456,8	23.400.000,0
4. Ticaret-Turizm	19.239.532,6	35.370.682,2	55.650.643,9	68.847.433,3	90.649.789,0	101.226.532,6	82.215.951,7	55.600.413,0	71.044.040,8	97.000.000,0
5. Ulaştırma-Haberleşme	29.705.307,4	44.707.365,5	63.636.784,3	86.087.316,9	125.687.146,5	71.995.694,2	97.322.396,4	92.568.156,3	143.832.803,7	101.400.000,0
6. Mali Müesseseler	1.371.729,5	1.953.076,3	7.523.937	9.103.826,6	10.069.587,4	11.418.664,9	14.893.304,4	24.946.590,4	12.573.295,1	12.300.000,0
7. Konut Sahipliği	66.347.993,9	91.113.091,2	121.390.563,7	204.215.564,9	353.405.768,1	466.969.956,7	480.192.774,8	427.358.059,0	403.403.564,2	445.900.000,0
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	7.999.201,9	12.718.481,6	22.014.944,9	25.959.956,5	49.092.282,6	88.371.762,0	78.727.130,8	122.716.573,1	143.639.163,1	149.800.000,0
9. Kamu Hizmetleri	31.834.567,3	51.285.602,2	79.363.510,0	93.124.289,1	37.031.696,5	89.918.968,8	62.507.292,3	62.094.630,6	32.150.546,4	55.700.000,0
Toplam	199.231.606,8	306.203.356,7	466.600.661,0	645.460.056,4	966.659.314,9	1.064.282.208,1	1.062.702.394,2	930.347.471,4	1.016.498.344,7	1.114.700.000,0

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 ^T
1. Kamu Gelirleri	525.661.550,6	772.834.745,1	1.023.173.117,8	1.253.787.499,2	1.524.019.743,1	1.739.498.572,7	2.050.350.210,5	1.862.053.831,4	2.107.497.081,5	2.349.100.000,0
2. Transferler	450.263.752,6	494.826.495,5	594.650.637,6	692.099.945,0	768.021.456,6	834.788.680,2	944.710.702,4	1.110.115.570,6	1.126.848.647,4	1.389.400.000,0
3. Kamu Harcanabilir Geliri	75.397.798,0	278.008.249,6	428.522.480,2	561.687.554,2	755.998.286,5	904.709.892,4	1.105.639.508,1	751.938.260,8	980.648.434,1	1.047.800.000,0
4. Kamu Cari Giderleri	322.959.794,0	478.793.537,1	597.959.676,7	749.134.768,6	988.884.634,8	1.231.306.843,6	1.366.456.132,8	1.487.589.785,8	1.547.895.080,9	1.671.700.000,0
5. Kamu Tasarrufu	-247.561.996,0	-200.785.287,5	-169.437.196,5	-187.447.214,4	-232.886.348,3	-326.596.951,2	-260.816.624,7	-735.651.525,0	-567.246.646,8	-624.000.000,0
6. Kamu Yatırımı	78.583.801,2	106.416.004,5	147.760.223,3	181.099.777,0	315.787.586,7	255.504.843,5	281.025.335,4	185.112.669,3	181.161.264,3	203.300.000,0
7. Kamu Finansman Gereği	326.145.797,2	307.201.292,0	317.197.419,8	368.546.991,4	548.673.935,0	582.101.794,7	541.841.960,1	920.764.194,3	748.407.911,1	915.400.000,0

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009 ^T	2010 ^T
1. Özel Harcanabilir Gelir	938.457.490,2	1.343.305.465,6	1.629.062.714,4	2.092.284.267,2	2.582.012.057,4	3.345.388.904,0	3.766.545.993,5	4.022.694.626,3	4.663.342.438,0	4.668.886.501,9
2. Özel Tüketim	699.747.072,9	850.735.383,6	1.070.184.478,2	1.433.147.949,1	2.081.696.686,2	2.387.947.714,7	2.675.778.431,4	3.213.685.863,7	3.082.454.773,9	3.467.492.896,7
3. Özel Tasarruf	238.710.417,3	492.570.082,0	558.878.236,2	659.136.318,1	500.315.371,2	957.441.189,3	1.090.767.562,1	809.008.762,6	1.580.887.664,1	1.201.393.605,2
4. Özel Yatırım	109.385.434,6	145.853.025,0	222.856.462,1	362.074.514,0	504.911.529,8	702.256.654,3	833.684.967,4	768.116.852,5	761.493.469,8	868.423.234,0
5. Kamu Kesimine İkaz	129.324.982,7	346.717.057,0	336.021.774,1	297.061.804,1	-4.596.158,6	255.184.535,0	257.082.594,7	40.891.910,1	819.394.194,3	332.970.371,2

(T) Gerçekleşme Tahmini

Kaynak: DPÖ

Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
I. Bütçe Gelirleri	462.215.751,1	764.430.180,2	1.113.058.470,5	1.249.910.179,1	1.509.540.794,2	1.912.021.359,7	1.928.800.834,9	1.850.579.976,4	2.094.884.139,9	2.342.700.000,0
1. Yerel Gelirler	349.495.497,3	600.616.770,8	937.103.669,8	1.042.305.418,6	1.215.615.338,9	1.628.462.492,5	1.634.990.825,2	1.577.760.033,6	1.791.246.833,6	1.952.100.000,0
2. Dış Yardımlar	112.720.253,8	163.813.409,4	175.954.800,7	207.604.760,5	293.925.455,2	283.558.867,2	293.810.009,7	272.819.942,9	303.637.306,3	390.600.000,0
II. Bütçe Giderleri	801.470.483,8	1.027.199.638,9	1.261.834.304,7	1.500.220.978,1	1.923.710.074,6	2.125.063.562,9	2.364.729.328,4	2.575.108.349,3	2.660.956.990,0	2.844.700.000,0
1. Cari Giderler	220.646.137,4	334.498.045,2	436.157.692,2	571.203.866,0	742.526.703,9	932.560.258,6	1.024.958.715,7	1.103.415.414,9	1.140.049.984,5	1.159.000.000,0
2. Transferler	455.145.454,4	506.948.350,6	617.197.819,0	700.234.763,2	784.546.989,9	844.881.606,6	974.597.265,7	1.154.300.902,4	1.169.441.199,0	1.254.400.000,0
3. Savunma	54.000.000,0	68.918.000,0	78.000.000,0	80.145.649,0	118.843.456,0	120.047.875,5	146.813.407,4	167.395.579,2	163.327.202,5	200.000.000,0
4. Yatırımlar	71.678.892,0	116.835.243,1	130.478.793,4	148.636.700,0	277.792.924,8	227.573.822,2	218.359.939,6	149.996.452,8	188.138.604,0	231.400.000,0
III. Finansman Dengesi	-339.254.732,7	-262.769.458,7	-148.775.834,2	-250.310.799,0	-414.169.280,4	-287.087.316,2	-474.386.821,0	-759.185.805,2	-566.072.850,1	-502.000.000,0
GSMH	1.418.703.263,6	1.907.070.964,0	2.250.806.747,4	3.143.699.611,6	4.101.387.190,5	4.671.255.885,9	5.128.334.134,4	5.415.280.698,8	5.649.534.936,0	6.374.000.000,0

Kaynak: DPÖ

Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
I. Bütçe Gelirleri	25,5	28,6	32,4	27,7	34,2	37,5	35,0	35,4	37,9	29,9	32,6	40,1	44,7	39,8	36,8	40,9	37,6	34,4	37,3	37,1
1. Yerel Gelirleri	21,7	24,3	28,6	24,1	24,4	29,2	26,9	27,8	28,0	24,5	24,6	31,5	37,7	33,2	29,6	34,9	31,9	29,3	31,9	30,9
2. Dış Yardımlar ve Krediler	3,7	4,3	3,8	3,7	9,8	8,3	8,1	7,6	9,9	5,5	8,0	8,6	7,1	6,6	7,2	6,1	5,7	5,1	5,4	6,2
II. Bütçe Giderleri	33,9	36,1	37,8	38,8	38,3	42,6	45,3	47,2	51,0	46,0	56,5	53,9	50,7	47,7	46,9	45,5	46,1	47,9	47,4	45,0
1. Cari Giderler	16,2	16,7	18,3	17,8	16,8	17,3	16,9	18,7	19,8	15,2	15,6	17,5	17,5	18,2	18,1	20,0	20,0	20,5	20,3	18,3
2. Transferler	12,3	13,0	13,9	16,5	15,5	16,5	17,6	18,2	21,9	24,4	32,1	26,6	24,8	22,3	19,1	18,1	19,0	21,5	20,8	19,8
3. Savunma	2,1	1,8	1,9	2,1	2,0	3,7	4,7	5,5	3,7	3,3	3,8	3,6	3,1	2,5	2,9	2,6	2,9	3,1	2,9	3,2
4. Yatırımlar	3,3	4,5	3,7	2,4	4,1	5,2	6,1	4,8	5,5	3,2	5,1	6,1	5,2	4,7	6,8	4,9	4,3	2,8	3,4	3,7
III. Bütçe Dengesi	-8,5	-7,5	-5,3	-11,1	-4,1	-5,1	-10,3	-11,8	-13,1	-16,1	-23,9	-13,7	-6,0	-7,9	-10,1	-4,6	-8,5	-13,4	-10,1	-7,9

Kaynak: DPÖ

Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ^T
1. Cari İşlemler Dengesi	-17,1	13,7	19,4	-14,1	-276,3	-203,6	-250,1	-390,3	-65,4	-275,7	-193,3	n.a
2. Sermaye Hareketleri Dengesi	143,0	216,7	225,5	254,7	283,2	390,9	335,0	410,5	495,0	438,5	346,7	n.a
3. Rezerv Hareketleri (-Artış,+Azalış)	-90,7	-219	-281	-322	-53	-433,3	-41,2	269,5	-172,1	-94,4	-47,3	n.a
4. Net Hata ve Noksan	-35,2	-11,4	36,1	81,4	46,1	246,0	-43,4	-289,7	-257,5	-68,4	-106,1	n.a
Ortalama ABD \$ Kuru (1\$=₺)	1.177.869,6	1.507.052,0	1.485.591,9	1.428.057,9	1,3505	1,4415	1,2980	1,2835	1,5461	1,5063	1,6782	1,8026^T

(T) Tahmin, (n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ

Tablo B.41: Tüketim Harcamaları (TL)

	Cari Fiyatlarla (Milyon TL)			1977 Yılı Fiyatlarıyla (TL)		
	2009	2010	2011 ¹	2009	2010	2011 ¹
1. GSMH	5.415,3	5.614,1	6.322,0	13.950,4	14.451,2	15.002,2
2. Toplam Tüketim	4.570,0	5.015,4	5.512,5	11.773,0	12.829,2	12.974,6
2.1. Kamu Tüketimi	1.487,6	1.547,9	1.671,7	3.832,2	3.959,5	3.934,7
2.2. Özel Tüketim	3.082,5	3.467,5	3.840,8	7.940,8	8.869,7	9.040,0
Toplam Tüketim/GSMH (%)	84,4	88,8	86,5	84,4	88,8	86,5
Fert Başına Toplam Tüketim	18.176,1	19.660,9	21.316,1	0,0468	0,0503	0,0502
Fert Başına GSMH	21.537,8	22.146,9	24.647,2	0,0555	0,0567	0,0580
Fert Başına GSMH (\$)	13.830,1	14.611	14.686,7	-	-	-

(1) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.42: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları

Aylar	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ocak	4,8	9,5	6,7	5,2	4,6	4,9	4,3	2,6	1,8	3,4	0,7	-0,9	1,0	1,3	1,6	-0,1	-0,27	1,39	-0,70	1,00
Şubat	14,4	17,0	13,7	14,0	13,1	9,5	10,7	5,9	3,9	6,0	0,3	-0,9	0,7	2,0	2,2	0,1	-0,31	2,10	-0,95	0,46
Mart	39,6	25,9	18,6	24,2	19,0	15,5	16,6	13,3	6,2	7,9	1,8	-0,9	2,5	3,5	3,8	1,1	0,00	3,88	-0,03	0,66
Nisan	66,8	27,4	22,9	29,1	24,4	18,9	19,8	30,7	7,3	9,8	2,4	0,5	4,2	4,2	6,3	1,2	0,71	4,85	1,83	1,51
Mayıs	109,4	29,6	30,6	32,8	29,2	21,0	21,0	34,5	7,3	12,9	4,6	-0,2	6,4	4,3	7,9	2,5	0,29	6,46	1,69	1,80
Haziran	116,4	31,6	36,6	34,3	32,8	23,8	25,3	39,2	8,2	9,0	4,2	-0,4	8,5	3,4	9,8	3,2	0,31	5,95	0,73	3,30
Temmuz	126,6	40,7	48,1	39,7	36,7	26,3	32,2	43,3	11,4	6,9	4,2	-0,2	10,2	3,6	11,5	0,8	0,92	7,02	-0,28	3,21
Ağustos	149,3	50,6	60,8	50,8	43,9	34,1	38,9	50,8	15,2	7,1	6,5	0,5	12,6	5,9	11,3	2,6	1,92	9,49	0,84	4,17
Eylül	166,1	60,1	67,0	56,6	53,0	42,9	42,9	59,7	16,9	9,1	8,4	2,0	15,9	7,7	14,3	3,3	2,58	10,39	2,57	6,30
Ekim	179,1	63,8	73,5	64,5	56,1	47,5	46,4	69,1	20,7	10,9	10,3	2,5	18,6	9,3	15,6	4,9	3,61	11,90	3,52	7,89
Kasım	192,9	67,2	79,9	73,6	61,1	50,2	49,2	71,9	21,9	11,7	10,9	2,3	19,0	9,0	16,4	6,0	3,54	13,91	3,61	
Aralık	215,0	72,2	87,5	81,7	66,5	55,3	53,2	76,8	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,27	14,72	3,60	

Kaynak: DPÖ

Tablo B.43: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları

Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC
1984	70,7	49,7	1998	66,5	69,7	2012	3,60	6,16
1985	43,0	44,2	1999	55,3	68,8			
1986	48,1	30,7	2000	53,2	39,0			
1987	43,0	55,1	2001	76,8	68,5			
1988	62,6	77,1	2002	24,5	29,8			
1989	51,8	64,3	2003	12,6	18,4			
1990	69,4	60,4	2004	11,6	9,3			
1991	46,3	71,1	2005	2,7	7,7			
1992	63,4	66,0	2006	19,2	9,7			
1993	61,2	71,1	2007	9,4	8,4			
1994	215,0	125,5	2008	14,5	10,1			
1995	72,2	76,1	2009	5,7	6,5			
1996	87,5	79,8	2010	3,2	6,4			
1997	81,7	99,1	2011	14,7	10,4			

Kaynak: DPÖ, TCMB

Tablo B.44: Tüketici Fiyatları Endeksi (2008=100 Temel Yılı)

Ana Gruplar	Ana Harcama Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişime Etkileri											
	2013											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Gıda ve Alkolsüz İçecekler	0,68	-0,56	0,28	0,01	-0,25	0,00	-0,65	0,47	0,48	0,82		
2. Alkollü İçecekler ve Tütün	0,00	0,02	0,00	0,00	0,20	0,00	0,01	0,00	0,01	-0,01		
3. Giyim ve Ayakkabı	-0,43	-0,74	0,14	0,90	0,19	0,14	-0,01	-0,63	-0,12	0,49		
4. Konut, Su, Elek., Gaz ve Diğer Yakıtlar	0,27	0,06	-0,03	0,01	0,03	0,06	0,07	0,12	0,23	0,11		
5. Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	0,03	0,01	0,05	0,02	0,03	0,03	0,03	0,02	0,12	0,03		
6. Sağlık	0,07	0,00	0,02	0,00	0,00	0,01	0,07	0,00	0,00	0,01		
7. Ulaştırma	0,46	0,59	-0,29	-0,03	-0,02	1,00	0,29	0,76	0,79	0,02		
8. Haberleşme	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,04	-0,01		
9. Eğlence ve Kültür	-0,11	0,02	0,04	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,07	-0,01		
10. Eğitim	0,02	0,02	-0,02	-0,02	0,02	0,22	0,04	0,06	0,36	0,04		
11. Lokanta ve Oteller	0,01	0,01	0,00	-0,01	0,10	0,03	0,01	0,01	0,11	-0,01		
12. Çeşitli Mal ve Hizmetler	0,00	0,03	0,01	-0,06	-0,02	-0,03	0,03	0,10	-0,05	0,01		
Genel	1,00	-0,54	0,20	0,84	0,29	1,47	-0,09	0,94	2,04	1,49		

Kaynak: DPÖ

Tablo B.45: Asgari Ücret Gelişmeleri

Yıllar	Asgari Ücret (TL / YTL)	Uygulama Tarihi
1979	4.333	18.07.1979
1980	8.660	04.04.1980
1981	13.000	19.06.1981
1982	22.000	10.06.1982
1983	24.270	08.07.1983
1984	30.300	21.02.1984
1985	46.000	01.01.1985
1986	75.000	01.01.1986
1987	90.000	01.01.1987
1988	121.000	01.01.1988
1989	205.001	01.01.1989
1990	340.500	01.01.1990
1991	520.000	01.01.1991
1992	806.000	01.01.1992
1993	1.373.000	01.01.1993
1994	3.000.000	01.01.1994
	5.000.000	01.08.1994
1995	9.420.000	01.01.1995
	11.590.000	01.09.1995
1996	14.800.000	01.01.1996
1997	23.000.000	01.01.1997
	33.800.000	01.09.1997
1998	50.250.000	01.01.1998
	67.000.000	01.09.1998
1999	85.000.000	01.01.1999
	103.000.000	01.01.1999
2000	137.000.000	01.01.2000
	160.000.000	01.07.2000
2001	200.000.000	01.01.2001
	240.000.000	01.08.2001
2002	320.000.000	01.01.2002
	380.000.000	01.10.2002
2003	440.000.000	01.01.2003
	500.000.000	01.08.2003
2004	550.000.000	01.03.2004
	627.000.000	01.07.2004
2005	720 (YTL)	01.06.2005
2006	780 (YTL)	01.01.2006
	860 (YTL)	01.08.2006
2007	950 (YTL)	01.02.2007
2008	1.060 (YTL)	01.01.2008
	1.190 (YTL)	01.09.2008
2009	1.237	01.10.2009
2011	1.300	01.01.2011
2013	1.415	01.01.2013

Kaynak: DPÖ

Tablo B.46: Akaryakıt Satışı (Ton)

Ürünler	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1. Benzin (Süper+Kurşunsuz)	42.122	43.490	44.499	49.338	51.742	51.995	48.492	45.385	44.214	46.537	51.187	55.714	59.877	67.049	71.538	75.920	107.542	106.348
2. Gazyağı	1.541	1.372	1.153	1.166	1.162	1.136	1.600	778	789	861	946	814	1.025	1.717	1.093	882	909	1.096
3. Motorin (Euro dizel dahil)	50.792	54.737	55.642	62.392	75.868	92.478	81.460	78.536	84.247	94.032	118.224	155.573	148.023	130.225	125.921	119.426	233.912	148.704
4. Fuel-Oil (1)	3.065	2.654	2.000	1.393	1.802	66	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Jet A-1	12.131	13.658	15.749	12.995	7.958	13.445	16.788	13.266	11.598	11.291	12.371	15.196	21.409	23.923	22.656	22.172	27.863	30.235
6. LPG	8.913	10.553	11.293	13.060	13.618	14.405	15.196	12.989	12.843	13.716	16.475	16.541	17.784	19.064	18.607	20.219	19.606	23.267
7. Madeni Yağ	440	204	271	324	488	476	286	370	562	693	916	1.068	1.269	895	599	466	-	-
Toplam	119.004	126.668	130.607	140.668	152.638	174.001	163.822	151.324	154.253	167.130	200.119	244.906	249.387	242.873	240.414	239.085	389.832	309.650

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.47: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları

Tarih	Kurşunsuz Benzin		Euro Dizel	Motorin	Gazyağı
	95 Oktan	97 Oktan			
12.08.2011	2,88	2,92	2,87	2,66	2,66
26.08.2011	2,93	2,97	2,91	2,72	2,72
10.09.2011	3,00	3,04	2,95	2,76	2,76
24.09.2011	2,94	2,98	2,95	2,76	2,76
08.10.2011	2,91	2,95	2,95	2,76	2,76
22.10.2011	2,99	3,03	3,02	2,83	2,83
05.11.2011	2,91	2,95	3,01	2,82	2,82
19.11.2011	2,90	2,94	3,04	2,87	2,87
17.12.2011	2,92	2,97	3,04	2,82	2,82
05.01.2012	2,95	3,00	3,04	2,82	2,82
19.01.2012	2,95	3,00	3,04	2,83	2,83
02.02.2012	2,95	3,00	3,04	2,78	2,78
16.02.2012	2,97	3,02	3,07	2,81	2,81
01.03.2012	3,06	3,11	3,14	2,87	2,87
15.03.2012	3,16	3,21	3,21	2,93	2,93
29.03.2012	3,28	3,33	3,27	2,99	2,99
14.04.2012	3,32	3,37	3,22	2,95	2,95
28.04.2012	3,26	3,31	3,21	2,94	2,94
15.05.2012	3,17	3,22	3,18	2,91	2,91
29.05.2012	3,03	3,12	3,10	2,87	2,87
14.06.2012	3,00	3,09	3,06	2,83	2,83
28.06.2012	2,91	3,00	3,00	2,77	2,77
09.08.2012	2,97	3,02	2,79	3,02	2,79
23.08.2012	3,10	3,14	3,09	2,84	2,84
07.09.2012	3,16	3,20	3,17	2,92	2,92
21.09.2012	3,14	3,18	3,17	2,92	2,92
05.10.2012	3,11	3,15	3,14	2,89	2,89
02.11.2012	3,05	3,14	3,13	2,88	2,88
17.11.2012	2,90	3,02	3,10	2,85	2,85
03.01.2013	2,98	3,10	3,16	2,90	2,90
17.01.2013	3,03	3,15	3,18	2,93	2,93
31.01.2013	3,10	3,22	3,22	2,97	2,97
14.02.2013	3,16	3,28	3,26	3,01	3,01
28.02.2013	3,20	3,32	3,27	3,01	3,01
14.03.2013	3,15	3,27	3,24	2,98	2,98
27.04.2013	3,11	3,23	3,19	2,93	2,93
14.05.2013	3,13	3,25	3,22	2,96	2,96
26.06.2013	3,15	3,27	3,27	3,00	3,00
10.07.2013	3,17	3,29	3,32	3,07	3,07
24.07.2013	3,29	3,45	3,44	3,07	3,07
07.08.2013	3,26	3,43	3,43	3,06	3,06
05.09.2013	3,42	3,59	3,58	3,21	3,21
19.09.2013	3,39	3,56	3,58	3,21	3,21
03.10.2013	3,34	3,51	3,51	3,15	3,15
22.10.2013	3,35	3,52	3,52	3,16	3,16
05.11.2013	3,31	3,48	3,50	3,14	3,14

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.48: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre)

Sektörler	2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%
1. Tarım, Ormanlık, Avcılık ve Balıkçılık	4.681	5,5	4.378	4,8	3.170	3,5	3.171	3,5	4.432	4,8	5.300	5,7
2. Madencilik ve Taşocakçılığı	144	0,2	113	0,1	115	0,1	113	0,1	106	0,1	73	0,1
3. İmalat Sanayi	8.440	9,9	8.006	8,7	7.679	8,5	7.171	7,9	7.312	8,0	8.393	9,0
4. Elektrik, Gaz, Su	641	0,7	644	0,7	1.103	1,2	860	0,9	952	1,0	1.051	1,1
5. İnşaat ve Bayındırlık İşleri	8.375	9,8	9.590	10,4	9.664	10,8	10.491	11,5	9.204	10,1	7.746	8,3
6. Toptan ve Perakende Ticaret	14.563	17,0	16.757	18,3	17.340	19,3	16.123	17,7	15.609	17,0	16.547	17,7
7. Lokanta ve Oteller	4.942	5,8	5.755	6,3	5.493	6,1	5.941	6,5	7.316	8,0	7.470	8,0
8. Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	5.378	6,3	5.250	5,7	5.017	5,6	6.082	6,7	4.872	5,3	5.026	5,4
9. Mali Aracı Kuruluşlar	3.044	3,5	3.541	3,9	3.142	3,5	3.638	4,0	3.777	4,1	3.498	3,7
10. Gayrimenkul Kiralama	4.261	5,0	3.319	3,6	4.120	4,6	3.004	3,3	4.180	4,6	4.686	5,0
11. Kamu Yönetimi	14.346	16,8	14.969	16,3	14.344	16,0	14.854	16,3	15.417	16,8	15.669	16,8
12. Eğitim Hizmetleri	9.120	10,6	9.743	10,6	9.479	10,6	9.715	10,6	10.182	11,1	9.149	9,8
13. Sağlık İşleri	2.470	2,9	2.931	3,2	3.013	3,4	2.907	3,2	2.533	2,8	2.481	2,7
14. Diğer Toplumsal Hizmetler	5.178	6,0	6.821	7,4	6.108	6,8	7.151	7,8	5.658	6,2	6.408	6,9
Toplam	85.583	100	91.815	100	89.787	100	91.223	100	91.550	100	93.498	100

Kaynak: DPÖ

Tablo B.49: Hanehalkı İşgücü Anketi Temel Göstergeleri

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
15 ve Daha Yukarı Yaştaki Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus	178.117	185.455	190.423	197.660	201.796	209.310	213.795	215.721
İşgücü	96.592	93.248	101.366	99.149	101.104	104.490	106.117	107.514
İstihdam	86.914	85.583	91.815	89.787	91.223	91.550	93.498	97.103
İşsiz	9.678	7.665	9.552	9.361	9.881	12.941	12.619	10.411
İşgücüne Katılma Oranı (%)	54,2	50,3	53,2	50,2	50,1	49,9	49,6	49,8
İstihdam Oranı (%)	48,8	46,1	48,2	45,4	45,2	43,7	43,7	45,0
İşsizlik Oranı (%)	10,0	8,2	9,4	9,4	9,8	12,4	11,9	9,7
Genç Nüfusta İşsizlik Oranı (%)⁽¹⁾	22,3	20,3	23,8	22,8	24,7	31,4	24,8	23,1

Not: (1) 15-24 yaş grubunda olanlar.

Kaynak: DPÖ

Tablo B.50: 2011 Genel Nüfus ve Konut Sayımı, De-Facto Nüfus Sonuçlarının 2006 Genel Nüfus Sayımı Kesin Sonuçları İle Karşılaştırılması

İlçeler	1996 Nüfus Sayımı Kesin Sonuçları		2006 Nüfus ve Konut Sayımı Kesin Sonuçları		2011 Nüfus ve Konut Sayımı İlk Kesin Sonuçları		2006-2011 Yüzde Değişim
	Kişi Sayısı	İlçelere Göre Yüzde Dağılım	Kişi Sayısı	İlçelere Göre Yüzde Dağılım	Kişi Sayısı	İlçelere Göre Yüzde Dağılım	
Lefkoşa	62.295	31,1	85.579	32,3	97.293	33,1	13,69
Gazimağusa	52.875	26,4	64.269	24,2	69.838	23,7	8,7
Girne	38.715	19,3	62.158	23,5	73.577	25,0	18,4
Güzelyurt	27.523	13,7	31.116	11,7	30.590	10,4	-1,7
İskele	19.179	9,6	21.978	8,3	23.098	7,8	5,1
KKTC Toplam	200.587	100	265.100	100	294.396	100	11,1

Kaynak: DPÖ

Tablo B.51: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (\$)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İhracat
2005	34.144.209	17.126.856	6.917.539	6.852.957	1.574.261	66.615.822
2006	30.875.362	9.708.799	9.805.754	11.543.938	2.933.694	64.867.547
2007	48.907.443	13.225.555	7.369.006	9.702.231	4.480.578	83.684.813
2008	41.770.636	17.147.124	4.953.414	14.220.270	5.572.694	83.664.138
2009	38.482.808	13.156.210	1.206.347	13.833.521	4.384.880	71.063.766
2010	44.741.216	11.816.654	3.475.821	31.104.188	5.282.030	96.419.909
2011	61.333.755	9.515.772	1.514.866	36.886.525	10.645.168	119.896.086
2012	56.746.076	8.600.358	1.014.857	39.820.122	10.007.488	116.188.901

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.52: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (\$)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İthalat
2005	817.348.068	264.336.128	85.160.122	23.586.046	50.148.935	14.900.227	1.255.479.526
2006	946.978.969	247.072.030	82.977.243	16.460.425	65.267.005	17.464.606	1.376.220.278
2007	1.044.965.855	248.220.981	111.304.222	40.423.905	66.253.726	28.022.604	1.539.191.293
2008	1.172.502.792	236.344.802	109.156.742	78.503.072	56.482.297	27.673.475	1.680.657.180
2009	923.438.219	205.604.209	87.720.997	30.311.431	52.507.371	26.582.965	1.326.165.192
2010	1.137.378.970	251.285.189	90.266.660	29.873.873	69.000.395	26.375.578	1.604.180.665
2011	1.165.712.306	286.204.302	82.493.886	42.982.735	87.880.256	34.654.478	1.699.927.963
2012	1.234.214.030	247.749.409	81.109.808	28.245.460	81.484.144	31.111.112	1.703.913.963

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.53: Yeşil Hat Tüzüğü Kapsamında KKTC'den Güney Kıbrıs'a Yapılan Satışlar (€)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ocak	78.953,7	132.752,5	378.327,1	724.315,1	560.515,1	364.129,7	482.968,5	1.727.422,0	338.659,24
Şubat	170.087,8	217.548,1	301.845,8	386.100,0	408.366,7	248.651,4	503.684,1	1.487.438,8	298.998,68
Mart	114.833,7	226.488,4	285.667,7	279.753,9	441.556,5	441.055,9	414.340,0	2.614.538,7	286.218,19
Nisan	144.619,2	161.978,4	267.332,1	459.163,1	455.069,5	390.519,9	603.167,2	360.314,1	307.372,27
Mayıs	157.055,3	160.912,8	286.522,9	591.299,6	822.655,4	494.247,7	440.512,7	378.663,7	243.915,37
Haziran	153.520,7	177.400,8	349.496,5	660.486,2	859.735,0	477.789,1	560.555,8	374.590,6	648.198,86
Temmuz	138.207,5	377.646,7	340.366,2	799.846,7	533.476,7	624.588,1	4.921.383,3	345.723,9	
Ağustos	159.754,3	247.649,5	303.721,9	449.733,1	331.540,2	501.049,2	7.416.362,1	416.672,9	
Eylül	120.673,1	281.755,6	336.263,4	790.420,7	438.879,3	651.889,4	7.130.737,4	346.189,4	
Ekim	163.828,7	410.080,5	374.771,9	1.045.821,0	471.312,5	620.878,4	2.095.202,4	306.083,4	
Kasım	145.233,3	453.946,7	514.796,3	598.737,9	420.638,7	681.279,2	2.887.179,9	364.990,5	
Aralık	126.692,3	380.182,9	386.436,1	385.139,3	262.602,4	427.889,4	1.946.483,7	222.718,6	
Yıllık Toplam	1.673.459,6	3.228.342,9	4.125.547,9	7.170.816,6	6.006.347,9	5.923.967,4	29.402.577,1	8.945.346,8	1.224.495,38
Aylık Ortalama	139.454,9	269.026,6	343.795,6	597.568,1	500.529,0	493.664,0	2.450.214,8	745.445,6	306.123,85

Kaynak: Kıbrıs Türk Ticaret Odası

Tablo B.54: KKTC'nin Önemli İhraç Malları (\$)

	Malın Cinsi	2011 (Ocak-Aralık)		2012 (Ocak-Aralık)		Yüzde Değişim
		\$	Miktar	\$	Miktar	
1	Narenciye (Kg)	31.422.038	98.601.514	26.291.067	71.860.433	-16
2	Süt Ürünleri (Kg)	26.915.239	6.356.899	29.723.244	7.281.008	10
3	Alçı Taşı (Ton)	2.803.425	179.150	2.993.207	203.300	7
4	Konfeksiyon	3.724.569	n.a	3.234.043	n.a	-13
5	Rakı (Lt)	10.404.480	1.035.229	10.564.444	1.043.061	2
6	Hurdalar (Kg)	14.303.827	52.122.847	9.599.719	33.940.279	-33
7	Patates (Kg)	3.238.776	7.256.768	1.945.932	4.905.005	-39
8	Sigaralar (Ad)	348.536	5.735.000	313.613	9.770.000	-10
9	Konsantre (Kg)	2.906.639	1.160.240	4.438.135	1.537.120	53
10	Piliç Eti (Kg)	5.194.539	3.249.779	6.121.679	3.545.543	18
11	İlaçlar	1.307.848	n.a	116.018	n.a	-91
12	Sebzeler (Kg)	1.590.662	10.252.448	1.301.441	9.494.553	-18
13	Deriler (Ad)	1.022.688	187.568	1.173.687	165.076	15
14	Narenciye Esans Yağı (Kg)	144.274	21.060	145.004	36.355	-8
15	Meşrubat/Meyve Suyu (Kg)	325.241	341.875	554.080	549.263	70
16	VODKA (Lt)	377.620	234.911	71.807	51.468	-81
17	VİSKİ (Lt)	21.567	8.358	-	-	-100
18	Cin (Lt)	106.047	74.742	11.005	9.082	-90
19	Likör (Lt)	111.373	60.252	8.521	6.114	-92
20	Keçi Boynuzu (Öğütülmüş) (Kg)	422.166	1.093.000	466.019	1.126.000	10
21	Keçi Boynuzu (Bütün) (Kg)	43.820	88.520	221.544	135.000	-68
22	Keçi Boynuzu (Çekirdek) (Kg)	688.260	473.000	104.605	303.220	139
23	Tütün (Kg)	390.590	52.797	129.490	15.060	-67
24	Zeytin Yağı (Lt)	42.734	16.000	16.883	4.000	-60
25	Yün Yapağı (Kg)	55.637	239.610	44.408	131.740	-20
26	Yumurta (Ad)	1.155.715	n.a	4.702.724	31.275.060	306
27	Kaju Cevizi (Kg)	1.451.207	132.650	-	-	-100
28	Badem (Kg)	2.247.679	282.024	823.182	109.739	-63
29	Çay (Kg)	72.000	18.000	-	-	-100
	Ara Toplam	112.839.196		105.513.294		-7
	Diğerleri	2.351.472		5.850.060		184
	Toplam	115.190.668		111.363.354		-3
	Güney Kıbrıs'a Yapılan İhracat (*)	4.705.418		4.825.547		1
	Genel Toplam	119.896.086		116.188.901		-3

Not: (*) Güney Kıbrıs'a verilen elektrik enerjisi dahil değildir.

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.55: KKTC'nin Önemli İthal Malları (\$)

Malın Cinsi	2011	2012	% Değişim
	Ocak-Aralık	Ocak-Aralık	
1 Yakıt	190.017.965	192.702.469	1,41
2 Taşıtl Araçları	100.290.457	107.142.413	6,83
3 Konfeksiyon	40.279.751	40.454.539	0,43
4 İlaçlar	30.447.919	32.118.436	5,49
5 Hayvan Yemleri Ve Katkı Mad.	28.554.864	30.947.136	8,38
6 İnşaat Demiri	34.758.721	29.702.345	-14,55
7 Lpg Gazı	23.643.394	25.927.134	9,66
8 Mobilya Ve Aksamları	29.569.763	22.920.433	-22,49
9 Sanayi Tipi Makineleri	28.151.083	22.316.792	-20,72
10 Alkollü İçkiler	21.580.201	20.314.405	-5,87
11 Oto Aksamları	21.182.494	18.957.294	-10,50
12 Mısır	14.996.377	18.718.969	24,82
13 Süt Ürünleri	19.057.792	18.634.779	-2,22
14 Telefon Cihazları	8.640.064	18.251.790	111,25
15 Bilgi İşlem Makineleri Ve Aks.	21.643.203	18.181.989	-15,99
16 Sigaralar	19.792.213	17.119.512	-13,50
17 Meşrubat, Meyvesuları	16.159.621	16.735.085	3,56
18 Cep Telefonları	7.917.989	16.616.702	109,86
19 Elektrik Malzemeleri	21.237.367	16.189.435	-23,77
20 Elektrik Santral Aks.	24.040.118	15.471.053	-35,64
21 Plastik Mamülleri	16.137.540	15.014.473	-6,96
22 Temizlik Ürünleri	13.711.144	12.140.972	-11,45
23 Taze Meyveler	12.520.388	11.744.210	-6,20
24 Kimyevi Gübre	10.864.077	11.643.212	7,17
25 Kozmetik Ürünleri	11.864.391	11.635.221	-1,93
26 Buğday	10.750.626	11.422.010	6,25
27 Alüminyum Profil	13.764.595	10.670.067	-22,48
28 Oto Lastikleri	9.315.612	10.654.000	14,37
29 Çimento	12.718.304	10.475.273	-17,64
30 Deri Ayakkabılar	9.039.553	10.317.781	14,14
31 Elektikli Ev Eşyaları	10.621.002	9.842.027	-7,33
Toplam	833.268.588	824.981.956	-0,99
Diğer	866.659.375	878.932.007	1,42
Genel Toplam	1.699.927.963	1.703.913.963	0,23

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.56: Turizmin KKTC Ekonomisindeki Yeri

Yıllar	Net Turizm Geliri (Milyon \$)	Dış Ticaret Açığı (Milyon \$)	Dış Ticaret Açığını Karşılama Oranı (%)
2001	93,7	-237,4	39,5
2002	114,1	-264,2	43,2
2003	178,8	-427,0	41,39
2004	288,3	-791,1	36,4
2005	328,8	-1.187,4	28,0
2006	303,2	-1.308,1	23,2
2007	381,0	-1.455,5	26,2
2008	383,7	-1.597,1	24,0
2009	390,7	-1.255,1	31,1
2010	405,8	-1.507,8	26,9
2011	459,4	-1.481,5	31,0

Kaynak: DPÖ

Tablo B.57: KKTC'ye Hava ve Deniz Limanlarından Gelen Yolcuların Ulaşım Tercihlerine Göre Dağılımı

Yıllar	T.C. Vatandaşı			Yabancı			KKTC Vatandaşı			Toplam		
	Hava	Deniz	Toplam	Hava	Deniz	Toplam	Hava	Deniz	Toplam	Hava	Deniz	Toplam
2003	195.009	145.074	340.083	122.505	7.279	129.784	92.628	27.054	119.682	410.142	179.407	589.549
2004	242.778	191.966	434.744	157.097	7.171	164.268	109.626	25.260	134.886	509.501	224.397	733.898
2005	295.632	192.391	488.023	158.411	6.345	164.756	131.604	21.200	152.804	585.647	219.936	805.583
2006	414.247	158.386	572.633	137.497	5.619	143.116	161.392	16.843	178.235	713.136	180.848	893.984
2007	508.598	125.982	634.580	149.733	6.723	156.456	182.931	13.886	196.717	841.162	146.591	987.753
2008	543.370	107.035	650.405	149.265	9.012	158.277	186.862	13.212	200.074	879.497	129.259	1.008.756
2009	558.046	80.654	638.700	153.290	8.386	161.676	193.481	11.738	205.219	904.817	100.778	1.005.595
2010	664.257	77.668	741.925	152.290	8.175	160.465	203.835	13.015	216.850	1.020.382	98.858	1.119.240
2011	739.337	61.989	801.326	212.590	8.173	220.763	219.272	10.903	230.175	1.171.199	81.065	1.252.264
2012	848.622	55.883	904.505	254.696	6.985	261.681	237.052	9.783	246.835	1.340.370	72.651	1.413.021

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi.

Tablo B.58: Turistik Konaklama Tesis Sayısı ve Yatak Kapasitesinin Yıllara ve Sınıflara Göre Dağılımı

Yıllar	Otel																II. Sınıf Tatil Köyü	Turistik Bangalov	Yöresel Ev	Turistik Pansiyon	Sınıf Belirlenmeyen/ Kapalı		Toplam					
	5 Yıldızlı		4 Yıldızlı		3 Yıldızlı		2 Yıldızlı		1 Yıldızlı		Özel Belgeli		Butik		Apart						Tesis Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı	Tesis Sayısı	Yatak Sayısı
2004	5	2.212	9	2.272	28	3.782	32	2.084	42	1.576	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	116	11.926
2005	7	3.644	7	1.850	28	3.162	31	1.986	44	1.747	1	34	-	-	1	162	1	198	1	56	-	-	-	-	-	-	121	12.839
2006	7	3.644	6	1.584	18	2.227	10	538	24	866	1	34	1	42	9	548	6	1.005	33	1.868	1	24	-	-	11	1.073	127	13.453
2007	11	6.274	6	1.536	17	2.183	15	979	23	785	1	34	1	42	7	416	6	1.005	31	1.706	1	24	-	-	11	848	130	15.832
2008	12	6.530	6	1.536	17	2.225	17	1.183	19	573	1	34	1	42	6	396	6	1.005	33	1.892	1	24	-	-	-	-	119	15.440
2009	12	6.712	6	1.644	16	2.045	19	1.361	19	581	1	34	1	42	6	396	6	1.005	32	1.851	1	34	-	-	-	-	119	15.705
2010	13	7.712	6	1.644	15	1.959	20	1.435	19	581	1	34	2	138	6	396	6	1.045	32	1.885	1	34	6	84	-	-	127	16.947
2011	14	9.302	6	1.704	15	2.211	22	1.588	19	583	1	34	2	214	7	456	6	1.045	32	1.881	1	34	9	110	-	-	134	19.162
2012	15	9.580	6	1.704	15	2.211	22	1.588	22	718	1	34	3	418	7	456	6	1.045	32	1.891	1	34	15	188	-	-	145	19.867

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Tablo B.59: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı

Ülkeler	2009	2010	2011	2012
	Kişi Sayısı	Kişi Sayısı	Kişi Sayısı	Kişi Sayısı
Yabancı	114.218	108.343	156.381	183.651
KKTC	55.440	52.653	45.243	45.175
Türkiye	304.942	336.240	393.238	459.529
Genel Toplam	474.600	497.236	594.862	688.355

Kaynak: DPÖ

EK C. NOTLAR

Para Arzı

En geniş anlamıyla 'Para Arzı'; bir ekonomide belirli bir anda dolanımda bulunan ve para olarak kullanılan araçların toplamını ifade etmektedir. Ülkeden ülkeye

veya zaman içerisinde farklılık gösterse de 'para arzı' likidite derecelerine göre; M1 (Dar Para Arzı), M2 (Ara Para Arzı) ve M3 (Geniş Para Arzı) şeklinde tanımlanmakta ve aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

M1= Dolaşımdaki Para + Bankalardaki Vadesiz Mevduat + KKTCCMB'deki Mevduat

M2= M1 + Bankalardaki Vadeli Mevduat

M3= M2 + Bankalardaki Resmi Mevduat + KKTCCMB'deki Diğer Mevduat

Mevduat ve Kredi

Bülten'de yer alan mevduat ve kredi kalemi toplamları 'KKTCC Bankalar Tek Düzen Hesap Planı'ndaki tanımlara göre hazırlanmıştır.

Banka

Şirketler Yasası ve 39/2001 sayılı 'KKTCC Bankalar Yasası' altında kurulan bankalar ile yabancı bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde açılan şubelerini anlatır. Halen KKTCC'de faaliyet gösteren toplam 22 mevduat bankası bulunmaktadır.

Bankacılık Sektörü

Yukarıda tanımlanan bankalardan oluşan sektörü ifade etmektedir. Tanıma uygun 22 bankanın haricindeki her türlü finansal kuruluş sektörün dışında tutulmuştur.

Bankacılık Sektörü Parasal Verileri

Sektöre ait parasal büyüklükler, bankaların KKTCC Merkez Bankası'na göndermiş oldukları geçici bilançolardan derlenmiştir. Söz konusu bilançolar her takvim ayının son günü itibarıyla hazırlanmakta ve bankaların o gün itibarıyla bilanço durumlarını göstermektedir. Ancak, Merkez Bankası yapacağı incelemeler neticesinde, bu bilançoların bazı kalemlerinde düzeltmeler talep edebileceğinden dolayı bu bilançolar 'Geçici' olarak kabul edilmektedir.

Dönüşüm Metodu

Bülten'de yabancı para miktarının Türk Lirası karşılıkları hesaplanırken Bankamızın gösterge niteliğinde belirlediği günlük döviz kurları kullanılmaktadır. Söz konusu dönüştürme, ilgili yabancı para birimine ait 'Döviz Alış Kuru' kullanılmak suretiyle yapılmaktadır.

Bültenle İlgili Diğer Hususlar

Bülten'de bankacılıkla ilgili veriler, genellikle aylık, üç aylık ve yıllık bazda düzenlenmiştir. Bankacılık sektörü ile ilgili söz konusu aylık veriler, aynı zamanda Bankamızın resmi internet sitesinde (www.kktccmerkezbankasi.org) yayınlanmaktadır.

Bankacılık verileri geçici bilançolardan derlendiğinden dolayı, Bankamız söz konusu mali verilerin doğruluğunu garanti etmemekte ve tamamen bilgi amaçlı yayınlanan bu verilerle ilgili hiçbir sorumluluk üstlenmemektedir. Ayrıca Bankamız, söz konusu verilerde önceden haber vermeden kısmen veya tamamen değişiklik/düzeltilme yapma hakkını saklı tutmaktadır. Bu nedenle, Bülten'de yer alan dönemsel bir bilgi, önceki veya sonraki bültenlerde çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.

KKTC Merkez Bankası

Bülten 2013 / III

Bilgi ve Önerileriniz için: www.kkctcmerkezbankasi.org